

**DEPARTAMENT
D'ITALIÀ
PROGRAMACIÓ DEL
CURS 2023-24**

ÍNDEX

- 1. INTRODUCCIÓ**
  - a) Marc legislatiu
  - b) Justificació de la programació
  - c) Contextualització

- 2. CURRÍCULUM DELS DIFERENTS NIVELLS**

- 3. DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES**

- 4. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES**
  - a) Metodologia general i específica de l'idioma
  - b) Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge.
  - c) Autoavaluació de l'alumnat

- 5. CRITERIS D'AVALUACIÓ**
  - a) En cursos no conduents a prova de certificació
  - b) En prova de certificació
  - c) Test de classificació
  - d) Criteris de correcció
  - e) Avaluació del procés d'ensenyament i aprenentatge

- 6. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS**

- 7. FOMENT DE LA UTILITZACIÓ DE LA BIBLIOTECA O MEDIATECA LINGÜÍSTICA**

- 8. UTILITZACIÓ DE LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ**

- 9. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS**

- 10. PROVES DE CERTIFICACIÓ**
- 11. PROVES DELS CURSOS NO CONDUENTS A LA PROVA DE CERTIFICACIÓ**
- 12. CURSOS DE FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA**
- 13. PROGRAMACIÓ DELS CURSOS FORMATIU DE FORMACIÓ CONTÍNUA**
- 14. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES**
- 15. PLA DE MILLORA DEL PROFESSORAT**

1. INTRODUCCIÓ

a) Marc legislatiu

Aquesta programació s'estructura a partir del següent marc legislatiu:

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (BOE 04.05.2006), dedica el capítol VII als ensenyament d'idiomes. Al seu torn , el Reial decret 1041/2017, de 22 de desembre, pel qual es fixen les exigències mínimes del nivell bàsic a efectes de certificació, estableix el currículum bàsic dels nivells intermedi B1, intermedi B2, avançat C1 i avançat C2, dels ensenyament d'idiomes de règim especial regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, i s'estableixen les equivalències entre els ensenyaments d'idiomes de règim especial regulades en diversos plans d'estudis i les d'aquest reial decret, constitueix, juntament amb el que disposa l'esmentada llei orgànica, la normativa bàsica d'aplicació en aquesta matèria.

Els aspectos d'ordenació acadèmica i d'organització de l'activitat docent en aquests ensenyaments es regulen en l'Ordre 87/2013, de 20 de setembre, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització i funcionament de les escoles oficials d'idiomes de la Comunitat Valenciana (DOGV 25.09.2013).

El Decret 242/2019, de 25 d'octubre, d'establiment dels ensenyaments i del currículum d'idiomes de règim especial a la Comunitat Valenciana desplega el Reial decret 1041/2017.

El Decret 167/2017, de 3 de novembre, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional de les escoles oficials d'idiomes valencianes.

El Decret 183/2013, de 5 de setembre, del Consell, pel qual es fa l'adequació normativa en l'àmbit educatiu pel que fa a la realització de proves extraordinàries d'avaluació i sessions d'avaluació extraordinàries, modifica el desplegament a la Comunitat Valenciana de la normativa vigent regulada per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, respecte a l'existència d'una convocatòria al setembre en els cursos dels diferents nivells en què no siga necessari la prova de certificació.

El Reial decret 1/2019, d'11 de gener , estableix els principis bàsics comuns d'avaluació aplicables a les proves de certificació oficial dels nivells intermedi B1, intermedi B2, avançat C1 i avançat C2, dels ensenyaments d'idiomes de règim especial.

El Reglament general de protecció de dades (RGPD), Reglament (UE)2016/679, del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, i la Llei orgànica 3/2018, de 5 de setembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (BOE 294, 06.12.2018)introdueixen una sèrie de canvis i novetats als quals és necessari adaptar els tractaments actuals. L'RGPD estableix expressament la necessitat que s'hi apliquen mesures tècniques i organitzatives apropiades pel responsable, amb la finalitat de garantir que el tractament és conforme al que disposa el reglament. En aquest sentit, els centres i doncs el departament d'italià també han d'atendre la Resolució de 28 de juny de 2018, de la Sotsecretaria de la Conselleria d'Educació, Investigació,

Cultura i Esport, per la qual es dicten instruccions per al compliment de la normativa de protecció de dades en els centres educatius públics de titularitat de la Generalitat Valenciana.

L'Ordre 34/2022, de 14 de juny, de la conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es regulen l'avaluació dels ensenyaments d'idiomes de règim especial i les proves de certificació dels nivells del Marc europeu comú de referència per a les llengües a la Comunitat Valenciana, tant de les escoles oficials d'idiomes com dels centres d'educació secundària , formació professional i de formació de persones adultes.

Així mateix, els centres s'han d'atendre al capítol III de la LLei 23/2018, de 29 de novembre, de la Generalitat, d'igualtat de les persones LGTBI (DOGV 8436, 03.12.2018), el Decret 104/ 2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d' inclusió en el sistema educatiu valencià (DOGV 8356, 07.08. 2018), i la Llei 26/2018, de 21 de desembre, de la Generalitat, de drets i garanties de la infància i adolescència (DOGV 8450, 24.12.2018), i la normativa de desplegament corresponent, incloent-hi el Servei Orienta de la Generalitat Valenciana.

(<https://inclusio.gva.es/web/igualdad-diversidad/orienta>).

b) Justificació de la programació

Aquest document és una eina de treball que vol servir com a guia per als membres del departament, dins d'un pla organitzat de coordinació pedagògica per a poder tenir en cada moment un control i seguiment de les unitats didàctiques mitjançant les quals es pretén dur a terme el procés d'ensenyament i aprenentatge. Alhora podem també dir que la seva existència garanteix una plena transparència respecte als alumnes, atès que en cada moment podran veure on se situen a l'interior dels seus itineraris formatius i d'aprenentatge de la llengua, ja que hi són plasmats de manera clara tant els objectius pragmàtics i comunicatius com els continguts de fonètica, morfologia, sintaxi, lèxic i socio-culturals, gràcies als quals es pretén assolir els objectius abans esmentats.

En aquest sentit cal subratllar com en un món globalitzat com el nostre sigui important per a tothom intraprendre un pla de formació permanent i com dins d'aquest pla, l'aprenentatge d'una llengua estrangera, com en aquest cas l'italià, constitueix un element enriquidor tant a nivell cognitiu personal com a nivell d'integració social de l'individu. De fet els avantatges i oportunitats que ens ofereix el marc legislatiu, les exigències i necessitats que hi ha dins d'una societat cada vegada més pluricultural, juntament amb les recomanacions establertes pel Consell d'Europa en el Marc Comú Europeu de Referència de les llengües, són tres punts claus significatius que queden fixats en aquesta programació. La següent programació té per tot allò un enfocament interactiu, formatiu (gràcies al plantejament comunicatiu de les activitats proposades que afavoreixen el desenvolupament de comportaments de respecte per a tothom)

i a la vegada global (per la interrelació dels seus continguts gramaticals, lèxics, fonètics i socioculturals). I tot allò enfocat sempre al desenvolupament de la competència comunicativa que es tradueix en la capacitat de comprendre, produir i mediar textos orals i escrits adaptant-los al registre i més en general al context comunicatiu d'interacció.

Aquesta programació està basada en dos pilars fonamentals: el primer és aquell que considera la Llengua com a un vehicle essencial per a l'expressió d'opinions, idees, sentiments, emocions i per això podem dir que és un camí privilegiat d'obertura cap als altres, el segon té a veure amb el concepte que la Llengua és un instrument que serveix per a apropar les persones mitjançant el seu ús i la constant actualització dels fenòmens de parla. Els docents hauran de crear les condicions més adients per a que tot allò es produisca, atenent inclòs les diferents habilitats i expectatives de cada alumne i afavorint el desenvolupament del talent de cadascú. La base consisteix en un treball organitzat i coordinat entre els membres del departament que tingui sempre l'objectiu de desenvolupar una actitud positiva cap a la llengua i cultura italiana, afavorint la creativitat i la curiositat de l'alumne, intervenint de manera activa i reflexiva i tractant l'error com un senyal de progrés.

Un altre aspecte, que ja hem mencionat, però que cal subratllar amb més força és aquell que en realitat dóna una justificació plena i si volem inclòs més pragmàtica a aquesta programació i que fa referència al constant augment de les relacions internacionals, ja sigui per motius educatius, professionals o d'oci o bé per l'accès als mitjans de comunicació i que fa que hui més que mai el coneixement de llengües estrangeres s'hagi convertit en una necessitat creixent en la societat actual. A més, el desenvolupament de les noves tecnologies de l'informació i de la comunicació converteixen les llengües en eines indispensables per a la inserció en el món del treball i de la comunicació en general, atès que el coneixement i el domini de l'italià en aquest cas dóna la possibilitat d'accedir a una altra cultura, hàbits, facilitant les relacions interpersonals dins d'un marc estable com és el de la Unió Europea, al que tant Espanya com Itàlia pertanyen des de fa temps amb unes relacions comercials molt fortes que troben en el territori de la província de Castelló un exemple molt emblemàtic en la indústria de la ceràmica. A eixe respecte caldria dir en efecte que des de fa anys en el nostre departament hi ha alumnes que s'apropen a l'estudi de la llengua italiana amb la finalitat de millorar les seves relacions laborals i comercials amb empreses italianes del mateix sector amb les quals mantenen diferents tipus de lligams. En aquest context és clar que coneixem la importància de l'italià en aquest territori a nivell comercial, a la qual cosa s'ha d'afegir el rol jugat per la cultura italiana des de el Renaixement i fins i tot abans si volem, i com aquesta ha sabut influenciar en molts sectors la mateixa cultura valenciana i espanyola. Sempre fent referència al marc polític europeu vigent, també voldriem dir que el Consell d'Europa insisteix en la necessitat que les persones desenvolupin competències suficients per a poder relacionar-se amb membres d'altres Països europeos. Per conseqüència sempre el Consell d'Europa considera que les autoritats educatives estatals, autonòmiques i locals han d'impulsar l'ensenyament de les llengües estrangeres europees que ajudin a desenvolupar el concepte de ciutadà europeu i aconsella l'adquisició de les competències comunicatives en diferents llengües no sols durant l'etapa

de l'ensenyament secundari, sinó també durant tota la vida. És evident que quan es diu tot allò també es fa referència a l'estudi de la llengua italiana i aquí més que mai és important subratllar la importància que tenen les Escoles Oficials d'Idiomes en general i la nostra de Castelló i el nostre departament en concret, ja que oferim un servei públic a la ciutadania de gran valor.

c) **Contextualització**

El departament d'italià de la EOI de Castelló es va crear en els anys Vuitanta del segle passat i per tot allò ha tingut temps de consolidar-se de manera substancial. Amb el pas dels anys el departament d'italià s'ha anat consolidant juntament amb la mateixa escola. No és doncs estrany afirmar que la EOI de Castelló i el departament d'italià siguin dues cares de la mateixa moneda en el sentit que sempre han anat de la mà i han crescut i són hui reconeguts pel seu treball per la ciutadania de la ciutat i de la província.

Pel que fa a la situació actual del departament cal dir que enguany el Departament d'Italià de l'Escola Oficial d'Idiomes de Castelló està format per cinc professors a temps complet.

G.M.C només impartirà un grup curricular, donat que ocupa el càrrec de Secretària de l'EOI.

D.B.S. exerceix les funcions de Cap de Departament i per això tindrà una reducció horària d'un grup curricular.

H.V.C , tanmateix, serà la responsable de la coordinació del departament, és a dir que ajudarà el cap departament en les tasques organitzatives del mateix i per tot allò tindrà la reducció del grup d'oferta formativa.

S. V., en tant que coordinadora de les seccions de la EOI de Castelló, tindrà la reducció del grup d'oferta formativa complementària.

D.F.A., té jornada completa amb 4 grups curriculars a més d'un grup d'oferta formativa.

Dels grups d'oferta formativa que hem esmentat damunt se'n encarreguen doncs D.B.S. i D.F.A.. De la tipologia d'aquests cursos en parlarem a banda en un apartat específic en la part final d'aquest document.

Pel que fa al perfil de l'alumnat del departament d'italià s'ha de dir que generalment és prou heterogeni, és a dir que tenim alumnes de diferents grups d'edat i amb una formació acadèmica que va des d'un nivell més baix, com pot ser el títol d'ensenyaments obligatori en totes les seves possibles modalitats, depenent de l'edat de l'alumne en concret, fins a persones amb títols universitaris. Ja hem dit abans que és prou normal tenir alumnes que treballen en alguna empresa del sector de la ceràmica, indústria molt desenvolupada en moltes localitats de la província, i que estudien l'italià per motius professionals i comercials, atès que un dels pols internacionals més importants del sector es troba a la regió italiana de l'Emilia-Romagna. Si volem destacar un altre grup d'alumnes que solem tenir en les nostres aules és aquell dels estudiants universitaris que volen aprendre l'italià per a poder optar a una beca Erasmus o similar per així poder anar a estudiar durant un temps en universitats italianes. És curiós afegir que també tenim un bon grapat d'alumnes que es matriculen, la majoria de les vegades passant per una prova de nivell, a les classes d'italià que oferim, després d'haver estat a Itàlia durant un temps sempre per motius d'estudi i que troben amb els nostres cursos la possibilitat de continuar a estar en contacte amb la llengua i per a seguir formant-se. Pel que fa a la resta és difícil categoritzar els motius pels quals l'alumnat escull la nostra llengua. Els motius, de fet, són molts i van des del desig de viatjar i poder comprendre d'una manera més exhaustiva la realitat sociocultural italiana, fins a motius més de caràcter personals lligats a l'àmbit familiar o bé al plaer de conèixer, aprendre i gaudir dels béns culturals que hi ha a Itàlia i que fan que des d'aquest punt de vista sigui sense cap dubte un País únic al món. Respecte a aquesta consideració ens fa goig remarcar que en més d'una ocasió el departament d'italià s'ha involucrat d'una manera directa en este sentit, organitzant viatges a Itàlia per als alumnes. A més és important també afegir, com a prova concreta de l'implicació del departament d'italià amb l'itinerari d'ensenyament i aprenentatge en el qual estan involucrats els alumnes, el fet que el departament dona la possibilitats als seus alumnes d'anar a fer cursos d'italià a Itàlia en algunes escoles italianes per a estrangers amb les quals tenim uns acords que ofereixen als alumnes descomptes en el preu del curs, allotjament etc.

2. CURRÍCULUM DELS DIFERENTS NIVELLS

Els currículums oficials dels diferents nivells als quals es fa referència en aquesta programació són els següents.

ITALIANO. Nivel básico A2

1. GRAMÁTICA

Oración

- Concordancias: sujeto + verbo, sujeto + verbo + atributo.

- Oraciones declarativas, afirmativas (*credo di sì*) y negativas. Oraciones negativas: posición de *non* y doble negación (*non c'è nessuno, non ho mangiato niente*). Orden de los elementos en cada tipo de oración.
- Oraciones interrogativas con partículas y sin ellas: *che, cosa, che cosa, quale, quanto, quando, dove, come, chi, perché, come mai, mai*. Uso de *mai* en oraciones con verbo al pasado: *Sei mai andato in Italia?*
- Oraciones exclamativas (*Che bello!, Che peccato!*) e interjecciones más frecuentes: *Mah?, Boh?, Eh?/Eh!*.
- Introducción a las oraciones impersonales: con *si*, con *bisogna* + infinitivo, con *si deve/devono* + infinitivo, con *c'è bisogno di* + infinitivo.
- Coordinación con las conjunciones más frecuentes: copulativas (*e, anche, neanche*), disyuntiva (*o*), adversativas (*ma, però*) y conclusiva (*quindi*).
- Introducción a la oración condicional del 1.º tipo: *se* + presente en prótasis + presente/imperativo en la apódosis.
- Subordinación sustantiva con verbo + infinitivo.
- Subordinación adjetiva con *che* + indicativo.
- Subordinación adverbial y circunstancial más frecuente (causal, modal, temporal, concesiva y condicional con indicativo) y con las conjunciones más comunes: *siccome, dato che, perché, come, quando, mentre, se, anche se*. Final implícita con *per* + infinitivo.
- Oraciones impersonales con *fa* (*caldo/freddo*) y con verbos meteorológicos.

Nombre

- El género de los nombres: nombres masculinos acabados en *-o*, en *-e* y en *-a* y nombres femeninos con terminación en *-a* y en *-e*. Formación del femenino en nombres de persona: *-o/a, -e/-a, -e/-essa, -tore/-trice*. Algunos nombres frecuentes con género de diferente etimología: *fratello/sorella*. Nombre de uso frecuente con diferencias de género respecto a los idiomas maternos de los estudiantes.
- El número de los nombres. Formación de plurales regulares (*-a/e, -o/i, -e/i*) y casos particulares más frecuentes: nombres masculinos en *-a*, nombres invariables en *-o*. Nombres invariables, por reducción y/o por ser préstamos no integrados o semiintegrados: *foto, hotel*. Algunos plurales irregulares muy frecuentes (*uomo→uomini, uovo→uova*). Primera introducción a los nombres con plurales complejos: *ciliegia, fuoco*, etc.
- Duales léxicos más frecuentes: *pantaloni, occhiali*, etc.
- Introducción a la comparación del nombre.
- Nombres de profesiones con los verbos *fare* + artículo determinado y *essere* con o sin artículo determinado.
- Femeninos y plurales irregulares del vocabulario de uso frecuente anclado a las áreas léxicas de nivel.

Pronombre

- Pronombres personales de sujeto. Formas y uso. Casos de explicitación y elipsis del pronombre.

- Primera aproximación al uso de pronombres personales complemento. Formas átonas de complemento directo (*mi, ti, ci, vi, lo, la, li, le*), de complemento indirecto en contextos propios del nivel (*mi, ti, ci, vi, gli, le*) y pronombres reflexivos (*mi, ti, si, ci, vi*). Introducción a las formas tónicas de los pronombres personales (*me, te, lui, lei, noi, voi, loro*). Casos frecuentes de explicitación y elipsis del pronombre.
- Pronombres interrogativos y exclamativos: *chi, che, cosa* y *che cosa, quale, quanto*. Interrogativo *come mai*. Contraste con los idiomas maternos de los estudiantes.
- Pronombres demostrativos: *questo, quello*. Formas y usos en relación con el espacio. Formas neutras: *questo, quello, ciò*.
- Pronombres posesivos: formas, uso. Presencia y/u omisión de artículo: *è mio* vs *è il mio*.
- Pronombres indefinidos: *tutto, poco, molto, tanto, troppo, alcunile, nessuno, niente, qualcuno, qualcosa*.
- Introducción a la combinación de pronombres directos + indirectos y reflexivos + directos de 1.ª y 2.ª persona singular: *me lo, te lo*.
- Pronombres relativos: *che, chi, quale, dove, come*.
- La partícula *ci* con valor locativo.
- Introducción a la partícula *ne* con valor partitivo en situaciones cotidianas.
- Introducción a la reduplicación del pronombre: *Il vino, lo preferisci rosso o bianco?*

Artículo

- Artículos determinados e indeterminados: género, número y variantes en función de la inicial del sustantivo que preceden. Casos frecuentes de uso/omisión, especialmente en contraste con los idiomas maternos de los estudiantes: con nombres geográficos, profesiones (*è medico* vs *fa il medico*), expresiones temporales, adjetivos posesivos, etc.
- Artículos partitivos.

Adjetivo

- El género y el número de los adjetivos calificativos: adjetivos de dos, tres (*altruista/i/e*) y cuatro terminaciones y algunos adjetivos invariables de uso frecuente.
- Introducción a la declinación y uso de los adjetivos *bello* y *buono*.
- Posición y concordancia de los adjetivos con el nombre al que se refieren.
- Función atributiva y predicativa.
- Adjetivos con el verbo *essere*: especialmente adjetivos de nacionalidades, descripción física y psíquica, también de características transitorias: *contento, preoccupato, stanco*. Análisis contrastivo con los idiomas maternos de los estudiantes.
- Introducción a la comparación entre dos términos con adjetivos calificativos: *più/meno... di/che; (così)... come, (tanto)... quanto*.
- Sustantivación de algunos adjetivos de uso frecuente: *i vecchi, i ricchi*, etc.

- Adjetivos posesivos. Formas y usos. Los posesivos y los nombres de parentesco. Uso precedido del artículo. Casos de colocación pospuesta al nombre y omisión del artículo en expresiones frecuentes: *a casa mia*.
- Adjetivos demostrativos. Formas y usos en relación con el espacio y el tiempo. Género y número de *quello* y variantes en función de la inicial del sustantivo que preceden.
- Adjetivos indefinidos de uso frecuente: *tutto, poco, molto, alcuni/e, nessuno, altro, qualche, troppo, tanto, abbastanza, ogni*. *Tutto* como intensificador de adjetivo: *Marco è tutto solo*.
- Adjetivos numerales. Uso de *mille/mila*.
- Locuciones adjetivas interrogativas y exclamativas: *che, cosa, che cosa, quale, quanto* + adjetivo calificativo.
- Numerales cardinales y ordinales. Uso de numerales en expresiones temporales: *la prima volta che, per la seconda volta*.

Verbo

- Presente de indicativo de los verbos regulares e irregulares más usados de las tres conjugaciones. Presente de los verbos reflexivos de uso frecuente. Uso del presente para describir rutinas, con valor de futuro y primera introducción al presente histórico. Presente de verbos frecuentes de construcción indirecta: *piacere, sembrare*, etc. *Per me e secondo me* + indicativo presente para expresar una opinión.
- *Passato prossimo*. Uso de los auxiliares *avere/essere*. Concordancia del sujeto del participio pasado con el auxiliar *essere* y concordancia de los pronombres de complemento directo antepuestos con el participio pasado con el auxiliar *avere*.
- Participio pasado: formas regulares e irregulares más frecuentes.
- *Indicativo imperfetto*. Formas. Usos para describir en pasado y para expresar cortesía.
- Imperativo. Formas afirmativas y negativas de la segunda persona singular y plural y de la primera plural. Formas utilizadas en las funciones más usuales: llamar la atención, dar instrucciones, dar consejos, invitar, permitir, etc.
- *Condizionale presente*. Formas y uso para expresar cortesía y consejos.
- Verbos modales: primera aproximación a las perífrasis *dovere/potere/volere/sapere* + infinitivo.
- Infinitivo presente después de modales, en proposiciones finales y temporales implícitas: *per/prima di* + infinitivo. Perífrasis de infinitivo de uso frecuente: *pensare di* + infinitivo, *si deve/devono* + infinitivo, *bisogna* + infinitivo, *stare per* + infinitivo, *continuare a* + infinitivo, *avere bisogno di* + infinitivo.
- Gerundio: construcción *stare* + gerundio.
- Introducción de verbos copulativos, predicativos, auxiliares, modales. Introducción del verbo *esserci*, su distribución con *essere* y *stare* y relativo contraste con los idiomas maternos de los estudiantes.
- Introducción de los verbos pronominales frecuentes y algunos cambios de significado respecto a la forma de derivación: *mettere/mettersi*. Introducción del verbo *avere* + partícula pronominal *ci* + pronombres directos.

Adverbio

- De modo (*bene, male*), adverbios terminados en *-mente* y otros frecuentes.
- De tiempo: *adesso, prima, dopo, stamani/stamattina, stasera, stanotte; poi, dopodomani, ancora, già*.
- De frecuencia: *mai, sempre, di solito, spesso, a volte, ogni tanto*.
- De cantidad: *un po', molto, abbastanza, troppo, abbastanza*.
- De afirmación, negación y distribución: *sì, no, non, anche, neanche*.
- De duda: *forse, probabilmente, sicuramente*.
- Adverbios y locuciones de lugar: *quilqua, lillà, vicino; a destra, in fondo, di sotto, di sopra*.
- Adverbios y locuciones discursivos: *eccetera/ecc., e così via*.
- Gradación del adverbio: *molto/più* + adverbio.
- Algunas formas irregulares del grado comparativo: *meglio, peggio*. El sufijo superlativo *-issimo* con función adverbial.
- Introducción a la posición del adverbio con los tiempos compuestos. Ejemplos con adverbios de uso frecuente: *già, mai*.
- Introducción a la posición en la frase de *anche* y *sempre*.
- Expresiones temporales que introducen tiempos del pasado o acciones empezadas en el pasado.

Preposiciones

- Simples (o propias): *di, a, da, in, con, per, su, tra/fra*.
- Articuladas: *a, in, da, di, su* + artículo determinado en contextos propios del nivel.
- Adverbios de uso preposicional (o preposiciones impropias) y locuciones preposicionales de uso frecuente, especialmente de lugar: *sotto, sopra, dietro; davanti a, vicino a, lontano da*. Contraste con los idiomas maternos de los estudiantes.
- Introducción a las alternancias más frecuentes entre preposiciones simples y articuladas: *sono in ufficio / sono nell'ufficio del capo*.
- Preposiciones dependientes de verbos (*smettere di, riuscire a, dipendere da, cercare di, provare a, finire di, cominciare a*) y de nombres (*avere bisogno di/aver voglia di, interesse per*).

2. DISCURSO

Adecuación

- Manejo y uso del registro estándar en las situaciones comunicativas del nivel. Primera introducción al registro coloquial.
- Expresiones frecuentes para expresar funciones sociales como agradecer, rechazar, pedir permiso, etc.

Coherencia y cohesión

- Expresiones para mostrar acuerdo y desacuerdo: *anch'io, anche a me; neanch'io, neanche a me*.
- Marcadores del discurso de alta frecuencia: para dirigirse a alguien, llamar la atención y saludar (*sentì/a, scusa/i, buongiorno, ciao, salve*), para tomar, mantener y ceder el turno de palabra (*e? e tu?, scusa, ma, e allora, pronto?*), para manifestar apoyo (*dimmi, mi dica*), para pedir y expresar confirmación (*capisci?, sì, ah, capito, no?, sì?, vero? va bene, ho capito, certo, esatto*), para mostrar acuerdo y desacuerdo (*sì, ok, d'accordo, va bene, perfetto; no, mah, beh, insomma, sicuro?*), para pedir una aclaración (*come?, scusa?, cosa hai detto?*), para iniciar un discurso introduciendo un tema nuevo o contestando a una pregunta (*allora, dunque*), para concluir (*ok, d'accordo, perfetto*).
- Marcadores textuales para saludar y despedirse en los mensajes y cartas personales informales: *Caro Michele, A presto*.
- Organización del texto: uso, formato y función de los párrafos en un texto.
- Sistema de representación gráfica para separar ideas, para citar las palabras de otros: puntos suspensivos, dos puntos, comillas, exclamaciones. Contraste con los idiomas maternos de los estudiantes.
- Concordancia verbal y nominal entre los elementos básicos de la oración: sujeto, predicado y complemento; artículo, sustantivo y adjetivo.
- Concordancia básica de los tiempos verbales en el discurso.
- Elipsis de los elementos conocidos en las respuestas: sujeto, verbo y/o ambos.
- Recursos para contextualizar en el espacio y en el tiempo: uso de adverbios y expresiones espacio-temporales.
- Conjunciones coordinantes y subordinantes de uso frecuente: *e, ma, però, o; perché, siccome, anche se, mentre, quando*.
- Entonación y puntuación discursiva básicas.
- Coherencia de la temporalidad verbal en el discurso: presente y pasado.
- Uso del artículo determinado con nombres ya mencionados.

3. LÉXICO Y SEMÁNTICA

Vocabulario

- Exponentes frecuentes para las funciones del nivel: *Come si dice?, Cosa significa?, Salve!, Come va?, Ciao!, Mi va, Che giorno è?, Davvero?, Non ci posso credere!, Non mi dire!, In bocca al lupo!, Congratulazioni!, Magari!, Finalmente!, Che schifo!*
- Vocabulario y locuciones usuales de las situaciones y temas del nivel.
- Palabras frecuentes con género o número que presentan mayor dificultad y/o en contraste con los idiomas maternos de los estudiantes.
- Falsos amigos frecuentes
- Expresiones fijas como *la/di mattina* o *domani pomeriggio* y colocaciones de uso frecuente.
- Colocaciones verbales usuales con adverbios (*verbi sintagmatici*): *andare via, tirare su*.

Significado

- Sinónimos, antónimos y palabras polisémicas de uso frecuente.
- Campos asociativos de los temas trabajados.

Formación de palabras

- Familias de palabras y valor de los afijos más frecuentes.
- Acortamiento de algunas palabras por reducción del cuerpo fónico: *tele(visore)*, *moto(cicletta)*.
- Neologismos (*googlare*) y préstamos (*mouse*) muy frecuentes.

Derivación de palabras

- Diminutivos frecuentes y reconocimiento de falsos diminutivos también de uso frecuente.
- Sufijos aumentativos, despectivos y afectivos más frecuentes.

4. PRONUNCIACIÓN Y ORTOGRAFÍA

Pronunciación

- El alfabeto y su deletreo. Introducción al concepto de alfabeto fonético.
- Reconocimiento y producción de los fonemas vocálicos y consonánticos.
- Fonemas que presentan mayor dificultad para los alumnos: /dʒ/, /tʃ/, /dʒ/, /tʃ/, /ʃ/, /ʒ/, /k/, /z/. Las consonantes dobles. Oposición /b/ y /v/. Oposición de sonidos vocálicos abiertos y cerrados: /ɛ/ y /e/, /ɔ/ y /o/. /s/ inicial de palabra.
- Introducción a los diptongos y a los nexos consonánticos.
- Reconocimiento de las sílabas tónicas.
- Interferencias con los idiomas maternos de los estudiantes.
- La entonación para las funciones comunicativas propias del nivel.
- Acento prosódico y gráfico.

Ortografía

- Alfabeto como sistema gráfico. Correspondencia entre fonemas y letras: la transcripción de los fonemas /k/, /g/, /dʒ/, /tʃ/. Los digramas y trigramas: *gn*, *gl* + *i*, *sc*, *ci* + *a/o/u*, *gi* + *a/o/u*, *gh* + *e/i*, *ch* + *e/i*, *sci* + *a/o/u*, *gli* + *a/o/u*.
- Uso de las mayúsculas.
- La puntuación: punto, coma, exclamación e interrogación.
- Formas de reducción -apócope y elisión- adecuadas al nivel.
- El acento gráfico del italiano: tónico final con vocal en palabras agudas (*città*, *caffè*) y diacrítico en monosílabos más comunes (*da/dà*, *e/è*).
- El apóstrofo: usos básicos e introducción de la distinción entre apóstrofo obligatorio (*un'amica*) y apóstrofo opcional (*Marco m'ama*).
- Introducción a la división silábica en contraste con los idiomas maternos de los estudiantes.

- Transcripción gráfica de los numerales y otros símbolos no alfabetizables de uso común: €, @.

ITALIANO. Nivel intermedio B1

1. GRAMÁTICA

Oración

- Modalidades de oración. Oraciones enunciativas afirmativas y negativas. La doble negación con *niente*, *nessuno* y su colocación en la frase. Oraciones volitivas: imperativas, desiderativas, exhortativas. Oraciones interrogativas directas e indirectas: parciales, totales, disyuntivas. Oraciones exclamativas verbales y nominales.
- Concordancia sujeto + verbo + atributo/complemento predicativo. Orden de los elementos en cada tipo de oración.
- Oraciones impersonales con *si*, con *bisogna* + infinitivo, *uno* + tiempos simples. La 3ª persona plural con valor impersonal.
- Interjecciones usuales propias e impropias: *Bah!*, *Oh!*; *Forza!*, *Basta!*
- Repaso y profundización de la coordinación (copulativa, adversativa, disyuntiva, conclusiva, declarativa, distributiva) con las conjunciones más frecuentes.
- Repaso y profundización de la oración condicional del 1º tipo.
- Subordinación con subjuntivo: verbos de gusto y duda.
- Subordinación sustantiva (objetivas, subjetivas, declarativas, interrogativas indirectas) para las funciones propias del nivel con: verbo + infinitivo, verbo + *che* + indicativo/subjuntivo, *di* + infinitivo.
- Subordinación adjetiva con *che* + indicativo. Primera aproximación a oraciones relativas con preposición + *cui* + indicativo.
- Repaso y profundización de la subordinación circunstancial con el verbo en indicativo: causal, consecutiva, temporal, concesiva (*anche se*). Subordinación circunstancial con el verbo en condicional. Introducción a la subordinación circunstancial con el verbo en subjuntivo: final (*perché*), concesiva (*benché*), condicional (*purché*).

Nombre

- Concordancia en género y número de todos los componentes del grupo nominal en los casos vistos en el nivel básico y profundización en los casos de irregularidad propios del nivel.
- Concordancia de los adyacentes (determinantes y adjetivos) con el núcleo (nombre).
- Funciones del grupo del nombre.
- Clases de nombre propios: ampliación de los topónimos (*le Eolie*). Nombres comunes, abstractos, concretos, colectivos, contables y no contables.
- Aspectos relevantes del género. Profundización sobre nombres frecuentes con género de diferente etimología: *frate/suora*. Nombres comunes en cuanto al género: acabados en *-ante*, en *-e*, en *-essa*, en

–a. Nombres epicenos: *la volpe maschio/femmina*. Falsos amigos de género de uso frecuente para el nivel: *la guida, la modella*.

- Aspectos relevantes del número: sistematización de los nombres masculinos en –a, nombres en –cia/-gia con i tónica, nombres en –cia/-gia, nombres en –co/-go, nombres en –ie, nombres invariables.
- Presentación y tratamiento de nombres de origen extranjero de uso frecuente.

Pronombre

- Consolidación pronombres personales. Posición del pronombre personal con los verbos modales, con el imperativo en tratamiento informal y con *ecco*. Introducción al uso de *tu* con los verbos del subjuntivo.
- Formas tónicas de los pronombres personales: *me, te, lui, lei, noi, voi, loro*.
- Formas combinadas de pronombres directos, indirectos y reflexivos.
- Pronombres en verbos pronominales de uso frecuente: *andarsene*.
- Posesivos en algunas expresiones fijas: *I miei*.
- Demostrativos: consolidación de formas y uso. El pronombre *quello* en estructuras identificativas: *Quelli che sono usciti*.
- Relativos: uso de la preposición con *quale* y *cui*.
- Indefinidos: consolidación de formas y uso.
- Uso pronominal de numerales.
- Las partículas *ci* y *ne* como pronombres del complemento argumental.
- La partícula *ci*: consolidación del valor locativo. Verbos pronominales de uso frecuente: *volerci*.
- La partícula *ne*: consolidación del uso partitivo y presentación de otros usos frecuentes: *Che ne dici?*

Artículo

- Artículo: consolidación de formas, elección, uso y omisión. Usos contrastivos del nivel: *Non ci sono le mele*. Elección del artículo con palabras extranjeras frecuentes del nivel: *lo yogurt*.

Adjetivo

- Variables e invariables: repaso y ampliación de la formación del género y número. Concordancia del adjetivo calificativo con más de un nombre de distinto género. La forma *stesso*.
- Modificadores del adjetivo.
- Grados del adjetivo: comparativo y superlativo. Adjetivos con comparativos y superlativos regulares e irregulares.
- Compuestos sintéticos más frecuentes: *migliore*.
- Repaso y ampliación de la declinación de los adjetivos *bello* y *buono*.
- Adjetivos en –abile, –ibile, –evole.
- Ampliación de los adjetivos con el verbo *essere*.
- Posesivos: consolidación de formas y usos. Usos contrastivos: presencia, ausencia, colocación.

- Demostrativos: consolidación de formas, elección y uso.
- Indefinidos: consolidación de las formas de uso frecuente: *qualche/qualsiasi*.
- Numerales cardinales y ordinales: consolidación de formas y usos. Numerales multiplicativos (*doppio*). La forma *entrambi*. El sufijo *-esimo*.
- Interrogativos y exclamativos: formas, posición, combinación.
- Expresiones fijas de correspondencia formal: *Distinti saluti*.
- Uso de *tutto* con la conjunción *e* (*tutte e due*), con el artículo (*tutte le lingue*) y con ambos elementos (*tutte e due le lingue*).

Verbo

- Indicativo: verbos más frecuentes con doble auxiliar. Selección del auxiliar con verbos modales en forma compuesta. *Imperfetto* para expresar intenciones futuras no confirmadas: *Domani pensavo di andare in piscina*. *Trapassato prossimo*. Todas las funciones del futuro. Verbos regulares e irregulares más frecuentes. Uso del futuro para hacer previsiones, hablar de acciones futuras expresando duda.
- Condicional simple: formas regulares. Formas de los verbos irregulares más frecuentes de 1ª, 2ª y 3ª persona del singular. Uso para expresar deseos e intenciones.
- Consolidación del imperativo afirmativo y negativo. Las formas apocopadas (*fa'*) y su uso con los pronombres. Imperativo de cortesía y posición de los pronombres. Imperativos lexicalizados: *Dai!*
- Subjuntivo presente: introducción a las formas regulares e irregulares de los verbos de uso frecuente. Usos frecuentes en oraciones subordinadas (relativas, condicionales, finales, concesivas, comparativas, temporales), con verbos que expresan duda, voluntad, temor y deseo. En la estructura *essere* + adjetivo + *che* + subjuntivo. Con expresiones impersonales. Uso de la forma implícita con el mismo sujeto. Reflexión sobre aspectos contrastivos en el uso del subjuntivo con verbos de opinión.
- Formas no personales del verbo: infinitivo, uso en las instrucciones. Perífrasis verbales con infinitivo propias del nivel. Infinitivo compuesto con valor temporal. Participio pasado: repaso y ampliación de formas irregulares.
- Ampliación de verbos impersonales: verbos que expresan fenómenos atmosféricos. Verbos que expresan parecer, suficiencia, necesidad, etc. La forma *si* + 3ª persona singular en los tiempos simples y con *uno* + tiempos simples. La 3ª persona plural con valor impersonal.
- La concordancia verbal en el discurso: concordancia del indicativo con verbo principal en presente (anterioridad, contemporaneidad, posterioridad); con verbo principal en pasado (anterioridad y contemporaneidad); concordancia del subjuntivo con verbo principal en presente (contemporaneidad y posterioridad).

Adverbio

- Repaso y profundización de la expresión de las circunstancias de tiempo, lugar, modo, cantidad y duda.

- Posición en la frase en los tiempos compuestos. El adverbio *già* con el *trapassato*. Adverbios de cantidad modificando a diferentes categorías. Formas frecuentes para describir una acción con respecto al tiempo (*già/ancora vs non più*). Repaso y ampliación sobre la posición en la frase de *anche* y *sempre*.
- Diferencias entre adverbios espacio-temporales: *avanti vs davanti*.
- Locuciones adverbiales frecuentes: con valor temporal, distributivo, de modo, de lugar, de opinión.
- Ampliación de los grados de los adverbios. Formas orgánicas de comparativo y superlativo. Alteración del adverbio: *pochino*.
- Ampliación de adverbios relativos e interrogativos.
- Adverbios de afirmación, negación y duda: repaso y ampliación.
- Adverbios intensificadores: *davvero*.
- Uso adverbial del adjetivo.

Preposiciones

- Usos generales e insistencia en los usos frecuentes que generan más dificultad especialmente con verbos de estado y movimiento y con nombres geográficos.
- Otras preposiciones y locuciones de uso habitual.
- Regencias frecuentes propias del nivel: de verbos (*riflettere su*), de nombres (*pasta al/alla*), de adjetivos (*interessato a*), de pronombres indefinidos (*qualcosa di/da*).
- Repaso y profundización sobre las alternancias más frecuentes entre preposiciones simples y articuladas: *a scuola vs alla scuola di mio figlio vs nella scuola del quartiere*.
- Omisión de la preposición: *Oggi (a) scuola? Tutto bene?*
- Algunas oscilaciones frecuentes de uso: *insieme a/con*.
- Otros usos de las preposiciones.

2. DISCURSO

Adecuación

- Formato de acuerdo con el tipo de texto.
- Introducción al discurso formal.
- Ampliación de las formas de tratamiento de uso frecuente: personas gramaticales, uso de fórmulas, tiempos verbales matizadores (imperfecto de indicativo).
- Repaso e integración de tiempos y expresiones para las funciones sociales como dar órdenes, pedir, corregir, rechazar.
- Respuestas cooperativas: repetición de partículas, expresiones adecuadas.
- Marcadores para saludar y despedirse en los mensajes y cartas personales: ampliación y repaso de los informales e introducción de fórmulas formales de uso frecuente: *gentile, cordiali saluti*.

Coherencia y cohesión

- Coherencia de la temporalidad verbal en el discurso en los tiempos y modos de este nivel.
- Tipos de reacciones esperadas en las situaciones e intercambios usuales (pares adyacentes): preguntar – responder, ofrecer – aceptar, pedir – conceder.
- Consolidación y ampliación de las conjunciones coordinantes de uso habitual: copulativas, disyuntivas, adversativas, distributivas, explicativas, conclusivas.
- Consolidación y ampliación de las conjunciones subordinantes de uso habitual: sustantivas, adjetivas, condicionales, causales, finales, concesivas, temporales.
- Consolidación y ampliación de los marcadores más frecuentes para dirigirse a alguien, saludar, empezar a hablar, cooperar, reaccionar e interactuar, implicar al interlocutor, demostrar implicación, introducir un tema, ejemplificar, aclarar aspectos, iniciar una explicación, pedir ayuda, agradecer, anunciar el final, despedirse, cambiar de tema, resumir, etc.
- Marcadores del discurso frecuentes para añadir información (*inoltre*), clasificar, enumerar, reformular (*cioè*), ejemplificar, argumentar (*visto che*), rebatir (*in realtà*), enfatizar (*soprattutto*), resumir (*insomma*).
- Marcadores para contextualizar en el espacio y en el tiempo.
- Mantenimiento del tema. Repetición y recursos de sustitución sencillos con referente claro: elipsis, pronombres y adverbios o expresiones con valor anafórico. Por procedimientos léxicos: sinónimos, hiperónimos de vocabulario frecuente, sinonimia contextual, nominalizaciones.
- Elementos deícticos (formas de señalamiento) en las diferentes situaciones de enunciación-conversación, teléfono, chat, carta, redes sociales, etc: *qui vs lì*.
- Uso de *andare vs venire*: contraste con los idiomas maternos de los estudiantes en relación con la deixis de espacio y la relación entre interlocutores: *vengo da te vs vado da lui*.
- Uso de la partícula *ne* con verbos de movimiento: *andarsene, tornarsene*.
- Ampliación de conocimientos sobre puntuación y estructuración en párrafos. Contraste con en el idioma materno de los estudiantes.
- Entonación y pausas.

3. LÉXICO Y SEMÁNTICA

Vocabulario

- Expresiones frecuentes en diferentes situaciones formales e informales para las funciones trabajadas.
- Vocabulario de las situaciones y temas propios del nivel: las variantes formal (introducción), informal y estándar.
- Locuciones: verbales, adjetivas y adverbiales.
- Colocaciones, sintagmas lexicalizados y secuencias estereotipadas de uso frecuente: *In bocca al lupo!*
- Expresiones idiomáticas muy habituales: *in gamba*.

- Ampliación de *verbi sintagmatici* usuales con adverbios: *andare via, buttare giù*.

Significado

- Campos asociativos de los temas propios del nivel.
- Palabras sinónimas o de significado próximo.
- Hiperónimos de vocabulario frecuente: *rosa* → *fiore* → *pianta*.
- Palabras antónimas usuales: *sporco* vs *pulito*.
- Verbos de uso frecuentes con y sin el significado reflexivo que cambian o modifican el significado: *dormire* vs *addormentarsi*.
- Onomatopeyas para el sonido de algunos animales: *bau, miao*.
- Polisemia y doble sentido en palabras de uso frecuente: *letto*.
- Falsos amigos e interferencias léxicas frecuentes con el español: *salire*.
- Algunos verbos pronominales dobles con pronombre *ci* (*farcela*), otros *verbi sintagmatici* (*mandare giù*) y *sintagmatico-pronominali* de uso frecuente (*pensarci su*).
- Reconocimiento de los rasgos léxicos y definición de palabras. Uso del diccionario.

Formación de palabras

- Nominalización: *i ricchi e i poveri*.
- Neologismos y préstamos y calcos semánticos propios del nivel.
- Palabras compuestas.

Derivación de palabras

- Ampliación de los prefijos de uso más frecuentes: *s-, in-, dis-*.
- Sufijos frecuentes: *-zione*. Derivación con cambio de categoría: derivación nominal y adjetival.
- Diminutivos y aumentativos de uso frecuente: *-etto, -one*. Reglas de formación. Valor apreciativo de los sufijos: *un caffettino*.

4. PRONUNCIACIÓN Y ORTOGRAFÍA

Pronunciación

- Repaso y ampliación del reconocimiento y producción de los fonemas vocálicos y consonánticos. Atención a la pronunciación de las consonantes intensas.
- Insistencia en los fonemas y los procesos que presentan mayor dificultad.
- Repaso de la correspondencia entre fonemas y letras/signos.
- Repaso de la distinción entre *s/z* sorda y sonora.
- Diptongos.

- Repaso del acento de intensidad y reconocimiento de las sílabas tónicas. Especial atención al presente de indicativo de los verbos de la 1ª conjugación y a los infinitivos de la 2.ª conjugación.
- Entonación. Revisión y consolidación de los patrones más característicos: entonación descendente (enunciativas), ascendente (interrogativas) y entonación ascendente-descendente.
- Entonación para las funciones comunicativas propias del nivel.
- Grupos fónicos: tonicidad-atonicidad y entonación.

Ortografía

- División de palabras a final de renglón. Estructura de la sílaba y separación silábica. Grupos consonánticos inseparables: s+consonante (*mo-stra*), *gli*, *gn*.
- Ortografía del vocabulario de uso frecuente: *Qual è?*
- Insistencia en las transcripciones de fonemas que presentan mayor dificultad.
- Consolidación del uso de mayúsculas.
- Tildes en el vocabulario de uso frecuente. Repaso del acento diacrítico en los homófonos: *da* vs *dà*.
- Signos auxiliares: acento gráfico y apóstrofe.
- Formas de apócope (*po'*) y elisión adecuadas al nivel (*gran*, *bel*).
- Puntuación: usos básicos del punto y aparte, punto y seguido, dos puntos y coma.

ITALIANO. Nivel intermedio B2

1. GRAMÁTICA

Oración

- Modalidades de oración: consolidación de las oraciones enunciativas: afirmativas y negativas; refuerzo de la negación (*mica*, *affatto*); consolidación de las oraciones volitivas: imperativas, desiderativas, exhortativas, concesivas; consolidación de las oraciones interrogativas directas e indirectas; uso de la interrogativa para atenuar una orden y para pedir algo; consolidación de las oraciones exclamativas: verbales y nominales.
- Ampliación de las oraciones impersonales: *bisogna/occorre/bisognerebbe che* + subjuntivo.
- Oración condicional (periodo hipotético) del 2.º y 3.º tipo (de la posibilidad y de la imposibilidad).
- Casos especiales de concordancia: *cosa* y *qualcosa* como pronombres interrogativos o indefinidos.
- Repaso y ampliación de las interjecciones y locuciones interjectivas: *mah*, *uffa*, *bah*, *toh*, *boh*, *ahia*, *ahimè*.
- Profundización de las oraciones coordinadas: copulativa, adversativa, disyuntiva, conclusiva, declarativa, distributiva, con las conjunciones propias del nivel.

- Consolidación de las oraciones subordinadas sustantivas.
- Interrogativas indirectas introducidas por *come mai*, *perché*, *dove* + indicativo/subjuntivo.
- Discurso indirecto con verbo principal en presente. El modo y la correlación de tiempos en la transmisión de información. Transformación de los distintos elementos de la frase: adjetivos posesivos y demostrativos, pronombres, adverbios, etc. Interrogativas indirectas introducidas por *se*: *mi domando se* + indicativo/subjuntivo.
- Consolidación de las oraciones relativas con preposición + *cui/il quale* + indicativo.
- Subordinadas circunstanciales con conectores frecuentes + indicativo o subjuntivo. Subordinadas circunstanciales con la locución *per il fatto di* + infinitivo.
- Reconocimiento del orden no marcado de los elementos e iniciación al orden marcado para enfatizar. Oración escindida con proposiciones subordinadas explícitas.

Nombre

- Consolidación de la concordancia de los adyacentes (determinantes y adjetivos) con el núcleo (nombre).
- Ampliación de las funciones del grupo del nombre.
- Ampliación de las clases de nombres de acuerdo al nuevo léxico: propios, comunes, abstractos, concretos, colectivos, contables y no contables.
- Formación del género. Nombres independientes. Nombres de género común acabados en *-cida* (*il/la tirannicida*) y *-a* (*il/la collega*). Especificaciones de significado relacionadas con el género: *il tavolo/la tavola*. Nombres de profesión comunes para los dos géneros: *la signora avvocato*.
- Casos especiales en la formación del número: nombres masculinos en *-o* en singular con plural femenino en *-a* (*il riso/le risa*), nombres en *-io* con *i* tónica (*pendio/pendii*), nombres con dos plurales (*cigli/ciglia*, *fondamenti/fondamenta*, *ossi/ossa*).
- Ampliación de nombres de origen extranjero de uso frecuente: *gag*, *holding*.
- Nombres compuestos de uso frecuente: *lavastoviglie*.

Pronombre

- Personales: consolidación del uso de las formas combinadas.
- Posición del pronombre personal (complemento directo e indirecto). Uso de los pronombres sujeto para marcar énfasis y/o contraste y en las formas del singular del subjuntivo: *Non l'ha trovato lui*, *È necessario che tu vada*.
- Posición de los pronombres con el imperativo formal.
- Ampliación de pronombres en construcciones pronominales frecuentes: *mettercela tutta*, *sentirsela*, *cavarsela*, *prendersela*, etc.
- Posesivos y demostrativos: consolidación de formas y usos. Valor de *stesso* y *ciò*.

- Posición del pronombre con el gerundio.
- Relativos. Presentación del valor posesivo de *il cui*, concordancia del artículo con el sustantivo. Pronombres relativos dobles: *chi, quello/a/i/e + che, ciò che*.
- Indefinidos: uso pronominal de los adjetivos y formas frecuentes del nivel.
- Uso pronominal de numerales, interrogativos y exclamativos.
- La partícula *ci* cuando sustituye un complemento introducido por las preposiciones *con, a, su*. La partícula *ci* con otros verbos de uso frecuente: *entrarci, capirci*, etc.
- La partícula *ne*: consolidación del valor partitivo. En sustitución de un complemento introducido por la preposición *di* y en expresiones de uso frecuente.

Artículo

- Artículo: consolidación de formas, elección, usos y omisión. Usos contrastivos propios del nivel: *fra l'altro, rimanere a tavola*. El artículo partitivo en algunas expresiones fijas: *fare del bene*. El artículo con palabras extranjeras frecuentes propias del nivel: *lo yacht*.

Adjetivo

- Consolidación de adjetivos: variables e invariables; formación del género y número. Concordancia del adjetivo con nombres de distinto género. Numerales sustantivados: *il Settecento*.
- Modificadores del adjetivo. Focalizadores: *proprio bello*.
- Posición del adjetivo: adjetivos que cambian de significado en función de su colocación anterior o posterior respecto al nombre.
- Grados del adjetivo: ampliación del uso del comparativo y superlativo. Repaso y ampliación de los adjetivos con comparativos y superlativos regulares e irregulares. La intensificación del adjetivo y del adverbio mediante repetición.
- Otras formas de adjetivación: nombre en aposición con función adjetiva (*sala giochi*), construcción introducida por preposición (*statua in marmo*), oración adjetiva (*il libro di cui ti ho parlato*).
- Posesivos: consolidación de usos contrastivos. Uso del posesivo con valor enfático. Algunos casos de colocación pospuesta al nombre (*a modo mio*). *Proprio* con valor de refuerzo del posesivo: *con i suoi propri occhi* e con verbos impersonales: *Bisogna riconoscere i propri limiti*.
- Consolidación y ampliación de los adjetivos indefinidos: *ciascuno, diversi, vari*.
- Numerales cardinales, ordinales y multiplicativos: consolidación de las formas y usos.
- Consolidación y ampliación de los interrogativos y exclamativos, especialmente en combinación con otros determinantes.

Verbo

- Ampliación núcleo (verbo) y complementos de acuerdo con el tipo de verbo. Concordancia del verbo con el sujeto y con sus complementos.
- Indicativo: insistencia en los usos temporales y aspectuales de todos los tiempos de indicativo propios del nivel. Verbos con doble auxiliar: *crescere, scendere*. Selección del auxiliar con verbos modales en forma reflexiva. Primera aproximación a las formas impersonales de verbos reflexivos en tiempos simples: *Ci si sveglia tardi*.
- Uso del futuro para expresar hipótesis. Uso en las oraciones subordinadas circunstanciales temporales, condicionales.
- Futuro anterior con oraciones subordinadas temporales.
- Presentación y reconocimiento de las formas más comunes del *passato remoto* y uso narrativo en la lengua escrita.
- Condicional simple de los verbos irregulares. Introducción a la oración condicional del 2.º tipo.
- Condicional compuesto: formas. Oraciones condicionales de la imposibilidad (3.er tipo). Introducción a su uso en la formación del futuro del pasado.
- Subjuntivo: consolidación de las formas regulares e irregulares frecuentes. Pretérito imperfecto y pluscuamperfecto. Verbos irregulares de uso frecuente. Usos frecuentes en oraciones subordinadas y en expresiones del tipo *il fatto è che, non è che, può darsi che*. Uso con verbos de opinión en pasado e interrogativas indirectas, con superlativo relativo y con algunos indefinidos.
- Uso independiente del imperfecto de subjuntivo con la conjunción *magari*.
- Imperativo: repaso y ampliación del imperativo afirmativo y negativo. Las formas combinadas con los pronombres y su colocación (enclítica y proclítica).
- Consolidación del infinitivo simple y compuesto. Uso en estructuras con un único sujeto: con verbos de opinión, declarativos, de deseo y otros. Con valor temporal y causal. Perífrasis verbales con infinitivo propias del nivel: *aver(e) da dire, far(e) da mangiare*.
- Participio presente en la formación de adjetivos calificativos. Participio pasado: valor relativo.
- Gerundio simple: usos frecuentes con valor causal, temporal, instrumental y de modo, cuando el gerundio se refiere al mismo sujeto que la forma persona.
- Forma pasiva. Formación de los tiempos simples y compuestos. Auxiliares *essere* y *venire*. La concordancia del participio con el sujeto.
- Ampliación de los verbos impersonales. Uso de la segunda persona singular con valor impersonal.
- Consolidación de la coherencia de la temporalidad verbal en el discurso. Concordancia del indicativo con verbo principal en presente y pasado (anterioridad, contemporaneidad y posterioridad); concordancia del subjuntivo con verbo principal en presente y pasado (anterioridad, contemporaneidad y posterioridad).

Adverbio

- Repaso y ampliación de adverbios para expresar tiempo, lugar, modo, cantidad, duda, intensificación: *quaggiù, dappertutto, proprio*.
- Consolidación de la posición en la frase de algunos adverbios: *anche, soltanto/solo*.
- Repaso y ampliación de la posición del adverbio en la frase con los tiempos compuestos.
- Repaso y ampliación de los adverbios de cantidad modificando diferentes categorías.
- Repaso y ampliación de locuciones adverbiales: de modo, de lugar, de tiempo, de afirmación, negación y duda, de cantidad, de conclusión.
- Consolidación de los grados del adverbio. Repaso y ampliación de las formas orgánicas de comparativo y superlativo.
- Consolidación de los adverbios relativos e interrogativos.
- Repaso y ampliación de adjetivos con valor adverbial.
- Combinación de adverbios: *lì sotto, qui davanti, là dietro*.

Preposiciones

- Preposiciones y locuciones: repaso de los usos generales e insistencia en los usos que generan más dificultad especialmente en contraste con los idiomas maternos de los estudiantes.
- Usos contrastivos frecuentes de preposiciones en estructuras tópicas que generan dificultad: *due su dieci, è da matti, da solo, cose da fare*.
- Regencias frecuentes de verbos (*scommettere su, allontanarsi da*), de nombres (*il mulino a vento*), de adjetivos (*pronto a*).

2. DISCURSO

Adecuación

- Ampliación de las formas de tratamiento de uso frecuente: personas gramaticales, pronombres personales, uso de fórmulas, tiempos verbales matizadores.
- Ampliación de tiempos y expresiones para las funciones sociales como dar órdenes, pedir, corregir.
- Ampliación de respuestas cooperativas: repetición de partículas, expresiones apropiadas: *certo, come no, senz'altro, ci mancherebbe altro*.

Coherencia y cohesión

- Consolidación de la coherencia de la temporalidad verbal en el discurso propia del nivel: concordancia del subjuntivo con verbo principal en pasado (anterioridad, contemporaneidad y posterioridad).
- Marcas gráficas de clasificación, énfasis, referencias.
- Consolidación y ampliación de marcadores para dirigirse a alguien, saludar, empezar a hablar, cooperar, reaccionar e interaccionar, implicar al interlocutor, demostrar implicación, pedir, tomar y ceder la palabra,

introducir un tema, enumerar, oponer, ejemplificar, aclarar aspectos, iniciar una explicación, pedir ayuda, agradecer, anunciar el final, despedirse, cambiar de tema, resumir, confirmar.

- Marcadores de estimación (*appunto*) y de ordenación y de refuerzo argumentativo (*innanzitutto, in conclusione*).
- Repaso y ampliación de los tipos de reacciones esperadas en las situaciones e intercambios usuales (pares adyacentes): preguntar – responder, ofrecer – aceptar, pedir – conceder, pedir – dar, hacer un pipopo – quitar importancia.
- Repaso y ampliación de marcadores de iniciación, desarrollo, conclusión, cambio de tema y digresión: *riguardo a, a proposito, piuttosto*.
- Repaso y ampliación de marcadores para añadir información, clasificar, enumerar, transmitir, reformular, ejemplificar, argumentar, rebatir, enfatizar, resumir.
- Marcadores para contextualizar en el espacio y en el tiempo. Cambios en la función del registro: *dentro vs all'interno, il giorno dopo vs all'indomani*.
- Mantenimiento del tema. Ampliación de las repeticiones y recursos de sustitución con referente claro: elipsis, pronombres y adverbios o expresiones con valor anafórico (*la questione, il fatto*). Por procedimientos léxicos: sinónimos, hiperónimos de vocabulario frecuente, a través de uno de los términos que entran en la definición, nominalización.
- Conectores más frecuentes propios del nivel: *pertanto, affinché*, etc.
- Ampliación de formas de señalamiento en las diferentes situaciones de enunciación (conversación, teléfono, chat, carta, fórum, redes sociales, etc.) en el discurso diferido y en el relato: uso en cada caso de los pronombres, demostrativos y expresiones de tiempo y espacio.
- Uso de *andare vs venire*: consolidación y usos con adverbios: *vieni qui, va'/vai la*.
- Repaso y ampliación del uso de la partícula *ne* con verbos de movimiento en usos formales: *Arrivo ogni giorno in ufficio alle 8:30 e ne esco alle 18:30*.
- Combinación de adverbios deícticos para concretar el lugar, adverbios deícticos y complementos de lugar.
- Repaso y ampliación de conjunciones coordinantes, de palabras y oraciones, propias del nivel: copulativas, disyuntivas, adversativas, distributivas, explicativas y conclusivas.
- Repaso y ampliación de conjunciones subordinantes: sustantivas (*quando* y *dove* en interrogativas indirectas), adjetivas (*che, cui*), condicionales (*a patto che*), causales (*poiché, considerato che*), finales (*perché, affinché*), concesivas (*benché, sebbene, nonostante, nonostante ciò*), consecutivas (*in modo che*), temporales (*dopo di che, finché*), comparativas (*da, per, di* o *da* + infinitivo).
- Repaso y ampliación, especialmente en contraste con los idiomas maternos de los estudiantes, de puntuación y párrafos, entonación y pausas.

3. LÉXICO Y SEMÁNTICA

Vocabulario

- Repaso y ampliación de las expresiones en diferentes situaciones formales e informales para las funciones trabajadas.
- Repaso y ampliación del vocabulario de las situaciones y temas propios del nivel: variantes formal e informal, estándar e introducción a los registros familiares y profesionales.
- Repaso y ampliación de las locuciones: verbales, adjetivas y adverbiales.
- Repaso y ampliación de sintagmas lexicalizados y secuencias estereotipadas, y de colocaciones de uso frecuente.
- Repaso y ampliación de expresiones idiomáticas muy habituales.
- Distinción de registro coloquial y formal en palabras de uso frecuente: *chiedere vs richiedere*.
- Principales gentilicios. Sufijos más comunes: *-ano, -ese, -ino, -ale, -ero, -olo*.

Significado

- Campos asociativos de los temas propios del nivel.
- Reconocimiento de las categorías léxicas a partir de sus rasgos característicos (género y número en nombre y adjetivos, terminaciones según las categorías).
- Palabras sinónimas o de significado próximo. Cuestiones asociadas al registro en el uso de sinónimos.
- Ampliación de hiperónimos de vocabulario frecuente: *scrivania* → *tavolo* → *mobile*.
- Palabras antónimas usuales de acuerdo al nivel.
- Ampliación de vocabulario polisémico y con doble sentido en áreas léxicas del nivel.
- Palabras próximas formalmente, que suelen producir dificultad, especialmente casos de sinonimia parcial. Ampliación y repaso de falsos amigos e interferencias léxicas frecuentes con los idiomas maternos de los estudiantes.
- Reconocimiento de los rasgos léxicos y definición de palabras. Ampliación sobre el uso de recursos lexicográficos: reconocimiento de la terminología y abreviaturas en los diccionarios.
- Eufemismos.
- Modismos o expresiones idiomáticas más usadas.
- Comparaciones estereotipadas y expresiones metafóricas muy frecuentes.
- Metonimias de uso frecuente.
- Repaso y ampliación de onomatopeyas para el sonido de algunos animales y ruidos.
- Consolidación de colocaciones verbales usuales con adverbios (*verbi sintagmatici*).

Formación de palabras

- Diminutivos, despectivos y aumentativos de uso frecuente: *-ello, -otto, -accio, -astro*.
- Reconocimiento de falsos alterados.
- Repaso y ampliación de nominalizaciones.
- Siglas, abreviaturas y acrónimos de uso frecuente
- Neologismos, préstamos y calcos semánticos propios del nivel.
- Acortamiento de algunas palabras de registro familiar y de hipocorísticos en nombres de personas comunes: *Beppe, Totò*.
- Onomatopeyas. Ampliación de nombres y verbos de los sonidos de los animales.

Derivación de palabras

- Formación de palabras por derivación: valor de los afijos frecuentes. Formación con prefijos (*-s, dis-, a-, in- -di*) y sufijos (*-anza, -enza, -ante, -ente, -ato, -uto, -ale, -oso*).
- Formación de palabras por sufijación con cambio de categoría. Derivación nominal a partir de verbos (*-o, -tore/-trice, -ino, -zione, -ato/a, -mento, -aggio, -iva, -ura, -enza, -ismo*) o adjetivos (*-aia, -ezza, -ità, -izia, -aggine*). Derivación adjetival a partir de sustantivos y verbos: *-bile, -ario, -ístico, -ico, -ivo, -oso, -ale, -evole*.
- Formación de palabras por composición.

4. PRONUNCIACIÓN Y ORTOGRAFÍA

Pronunciación

- Pronunciación de las palabras extranjeras propias del nivel.
- Insistencia en los procesos propios de la lengua que presentan mayor dificultad: contraste de consonantes sonoras/sordas, fonemas inexistentes en el idioma materno de los estudiantes, etc.
- Consolidación de diptongos. Pronunciación de las vocales en diptongos ascendentes (*pianura, schiena*) o descendentes (*zaino*), triptongos (*suoi, miei*) e hiatos (*meandro, teólogo*).
- Consolidación del acento de intensidad y reconocimiento de las sílabas tónicas con especial atención a palabras símiles a los idiomas maternos de los estudiantes cuya sílaba tónica cambia.
- Acento enfático y entonación para las funciones comunicativas propias del nivel: alegría, amenaza, furia, humor, sorpresa, tristeza.
- Casos frecuentes de palabras con doble pronunciación (y relativa tonicidad silábica), diferente significado y posibilidad de acento gráfico diacrítico: *áncora vs ancóra, príncipe vs princípi*, etc.

Ortografía

- Consolidación de la ortografía cuidada del vocabulario de uso.
- Consolidación de tildes en el vocabulario de uso.

- Consolidación de formas de apócope y elisión adecuadas propias del nivel. Apócope vocálico y silábico.
- Consolidación de estructura de la sílaba y separación silábica.
- Consolidación de división de palabras a final de línea.
- Puntuación: repaso y ampliación de los usos básicos del punto y aparte, punto y seguido, dos puntos y coma.

ITALIANO. Nivel avanzado C1

GRAMÁTICA

Oración

- Ampliación de las oraciones exhortativas; consolidación de las oraciones en las que se indica la duda; ampliación oraciones desiderativas, interrogativas totales, parciales, disyuntivas; consolidación de las exclamativas introducidas por *quanto*, *come*, *se* y con interjecciones.
- Ampliación de las oraciones negativas: mediante un cuantificador negativo en anteposición anafórica y con *meno* (*Non capisco se ha ragione o meno*); refuerzo de la negación puro (*Non mi piace affatto*) o con subordinación negativa (*Ti ho scritto anziché telefonarti*). La negación expletiva (*Aspetto finché non telefona*); la doble negación para reforzar una afirmación; refuerzo de la afirmación mediante *senza*.
- Mecanismos de evitación del agente: con verbos impersonales; construcción impersonal con verbos reflexivos en presente y en pasado: *Ci si sveglia alle otto*.
- Orden de los elementos: sujeto postverbal; casos de alteración del orden en oraciones exclamativas (*Che bella festa ha organizzato Anna!*) y en relativas; posición del sujeto en las interrogativas retóricas.
- Concordancia sujeto + predicado + atributo/complemento predicativo. Reconocimiento de casos especiales de concordancia: expresiones partitivas, concordancia en singular o plural y excepciones (*La gran parte degli amici è partita / sono partiti*); verbos en singular o plural con sujetos unidos por las correlaciones *né...né* y *(o)...o* (*Né lui né lei verrà/verranno domani*); sujetos unidos por la preposición *con* (*Viene lo zio con la nonna*). Ampliación de otros casos especiales de concordancia: *cosa* y *qualcosa* como pronombres interrogativos o indefinidos (*Ho voglia di qualcosa di saporito*); concordancia del adjetivo y del nombre en frases impersonales (*È meglio essere sicuri*) y en pasivas en anuncios; concordancia del participio pasado: consolidación del uso general con *essere* o *avere* y en construcciones factitivas (*Li ho fatti visitare dal medico*); consolidación concordancia con el partitivo *ne*; ampliación de expresiones idiomáticas intransitivas (*Si è fatto/fatta notte*); casos de tematización (*Compagni, ne ho visti pochi*); ampliación concordancia con los pronombres *mi*, *ti*, *ci* y *vi* (*Sara, non ti ho visto/a ieri sera*).
- Consolidación del discurso directo e indirecto: uso de *verba dicendi* que añaden información o comentan la citación como: *chiarire*, *gridare*, *bisbigliare*, *rimproverare*, *ripetere*, *supplicare*, etc.

- Consolidación del discurso indirecto: usos de modos y tiempos con verbo principal en presente y pasado.
- Oraciones concesivas: *pur* + gerundio.
- Ampliación de la oración condicional: expresión de condiciones irreales con *se* + indicativo/subjuntivo; oración mixta; uso del imperfecto de indicativo en contexto informal.
- Profundización en oraciones simples con verbos aspectuales (*essere sul punto/ in procinto*) y fraseológicos (*smettere di/ piantarla di*).
- Profundización de la coordinación copulativa, adversativa, disyuntiva, conclusiva, explicativa, distributiva afirmativa y negativa.
- Consolidación de subordinación adjetiva: introducida por preposición + *cui/quale* + indicativo/subjuntivo en función del grado de certeza; *che* + indicativo o subjuntivo.
- Ampliación de la subordinación sustantiva. En función de sujeto (*Bisogna aiutarsi tra fratelli; Sembra che sia tutto a posto*); en función de objeto: *che* + indicativo y subjuntivo o condicional dependiendo del grado de certeza del hablante y del registro (*Si dice che è inglese, Si dice che sia inglese*). Uso de *di* + infinitivo: omisión y uso optativo. Uso de las subordinadas nominales con el mismo o diferente sujeto (*Spero di poterlo fare*).
- Interrogativa indirecta: uso de *se, chi, quale, quando, come, perché, dove* + indicativo, subjuntivo o condicional en función del grado de certeza y del registro; uso de *se* + infinitivo.
- Consolidación de la subordinación circunstancial. Causal: *poiché, giacché, per il motivo che, dato che, visto che, per la ragione che* + indicativo; *per* + infinitivo simple; con gerundio. Temporal: consolidación de las construcciones habituales con *quando, mentre, finché* + indicativo; uso de (*non*) *appena, nel/dal momento che/in cui, (sin) da quando* + indicativo; con las locuciones *ogni volta che, tutte le volte che* + indicativo; con gerundio; con participio. Final: uso con las locuciones *in modo che* + subjuntivo y *allo scopo di, al fine di* + infinitivo; *pur di* + infinitivo. Consecutiva: *che, tanto, così, talmente* + adjetivo/adverbio + indicativo, *fare in modo che*. Condicional: uso de las locuciones *a condizione che* + subjuntivo; con gerundio; *se* + indicativo/subjuntivo; locuciones *nel caso che, nell'eventualità che, nell'ipotesi che, qualora, purché* + subjuntivo. Modal: consolidación de las construcciones habituales con *come* + indicativo; con gerundio; con *senza* + infinitivo. Concesiva: con *malgrado y nonostante* + subjuntivo o sustantivo; *pur, pure* o *anche* + gerundio; con elipsis del verbo. Comparativa: *così...come, tanto...quanto, più/meno...di quando/quanto (non), più/meno...di come, più/meno di quello che* + indicativo o subjuntivo.

Nombre

- Clases de nombres y comportamiento morfosintáctico. Consolidación y ampliación del nuevo léxico: nombres propios, comunes, concretos, abstractos, colectivos, derivados, compuestos, casos de nominalización.
- Consolidación y repaso de la formación del género: nombres diferentes para cada género; nombres que no cambian de forma; nombres que designan a los dos géneros; nombres invariables con cambio de

significado según el género; femenino de los nombres que indican profesiones. Nombres extranjeros.

- Formación del número: consolidación de las reglas generales y casos especiales; nombres invariables. Nombres usados sólo en singular o plural; nombres con doble plural; nombres con doble forma en singular y plural; nombres colectivos: formación del plural con variación del significado; contables y no contables; consolidación de la formación del plural en nombres compuestos: sustantivo + sustantivo; sustantivo + adjetivo; adjetivo + sustantivo; *capo* + nombre (*capostazione*, *caporeparto*); adjetivo + adjetivo; verbo + sustantivo; verbo + verbo; adverbio + verbo; preposición o adverbio + sustantivo.
- Nombres que rigen determinadas preposiciones: *fiducia in*, *fedeltà a*.

Pronombres

- Pronombres personales: consolidación del uso de las formas de sujeto y complemento; ausencia/ presencia, concordancia con el referente y colocación.
- Forma tónica *sé*.
- Forma impersonal con adjetivo: *Quando si è tristi. Si* diferenciador semántico, impersonal y de pasiva refleja. Consolidación del pronombre *si* impersonal con las formas átonas y su transformación en *se*; consolidación de la partícula *ci* adverbial con las formas átonas y su transformación en *ce*.
- Ampliación de construcciones verbales pronominales frecuentes: *prendersela*, *spassarsela*.
- La forma de tratamiento *loro*.
- Posición enclítica de los pronombres personales átonos en las subordinadas con el gerundio, con el participio y con infinitivo compuesto.
- Posesivos: usos en algunas expresiones fijas (*Fare del mio meglio*).
- Relativos: profundización de los pronombres relativos dobles (*chi*, *quanto*, *coloro che*, *ciò che*) y formas del pronombre relativo neutro (*il che*). Consolidación de valor posesivo de *cui*: concordancia (*i cui figli*).
- Los demostrativos: *stesso*, *medesimo*, *colui/coloro*, *ciò*.
- Ampliación de los indefinidos: formación del género y del número, casos invariables y formas: *chiunque*, *parecchio*, *certo*, *tanto*, *niente/nulla* con valor de “algo pequeño, de poco valor”.
- Formas pronominales de numerales, interrogativos y exclamativos.
- Consolidación del uso de la partícula *ci*: con valor pronominal y de refuerzo semántico y de la partícula *ne* con valor partitivo; uso en expresiones frecuentes. Combinación de *ci* y del *si* impersonal con verbos reflexivos.

Artículos

- Consolidación y ampliación del uso del artículo determinado en nombres de lugares geográficos concretos.

- Artículo determinado con nombres colectivos, propios, apellidos y apodos; con valor distributivo; con las siglas. Artículo indeterminado con nombres propios.
- Omisión del artículo: en locuciones adverbiales (*di corsa*) y verbales (*perdere tempo*); en fórmulas abreviadas (*vendesi attico*).

Adjetivo

- Formas invariables en cuanto al género: acabados en *-ista*, *-cida*, *-ita* y otros casos.
- Consolidación de la concordancia en cuanto al género y número con el nombre y el determinante.
- Nominalización (*Il privato*) y adverbialización (*Parla forte*). Modificadores del adjetivo (*Vecchio decrepito*).
- Otras formas invariables: *pari* y sus derivados.
- Adjetivos de color formados por adjetivo + nombre: *Blu cobalto*, *Giallo limone*.
- El adjetivo calificativo con función de intensificación: *Una bella pastasciutta*.
- Ampliación de los grados del adjetivo. Adjetivos sin grado superlativo. Superlativo con prefijos y sufijos: *-errimo*.
- Posesivos: la forma *proprio* con valor de refuerzo del posesivo y con verbos impersonales (*Piove proprio oggi*); omisión del artículo delante del posesivo en expresiones fijas; casos de colocación pospuesta al nombre (*Da parte mia*).
- Demostrativos: funciones deíctica, anafórica y catafórica. Le forme *stesso/medesimo* con función identificativa y de refuerzo. Uso del demostrativo *quello* + adjetivo: *Quello scemo di Giorgio*.
- Ampliación de los indefinidos. Formación del género y del número, casos invariables y formas: *parecchio*, *diverso*, *certo*, *tanto*.
- Numerales: cardinales, ordinales y multiplicativos. Apócope y concordancia de uno. Valor sustantivo de los cardinales. Colocación de los numerales usados como adjetivos con cifras. Cardinales con valor de adjetivos indefinidos. Ordinales en algunas expresiones: *Il terzo mondo*, *Fare quattro passi*. Casos de alternancia de cardinales y numerales; con los días del mes. Los multiplicativos: *doppio* y las formas en *-plo* y *-plice*.
- Interrogativos y exclamativos: consolidación de las formas y usos.
- Otras formas de complementos del nombre. Nombres en aposición (*Conferenza stampa*), construcción adjetiva introducida por preposición (*Una persona dagli occhi verdi*).

Verbo

- Conjugaciones: consolidación de las formas regulares e irregulares; reconocimiento y conjugación de las formas regulares e irregulares más frecuentes del *passato remoto*.
- Repaso y ampliación del modo indicativo: profundización de las funciones temporales (uso del presente, del pasado y del futuro) y

aspectuales (aspecto perfectivo e imperfectivo de los tiempos del pasado y del futuro). Otras formas para expresar opiniones.

- Usos y funciones de *passato remoto*, *passato prossimo* e *imperfetto*.
- Introducción al uso del *trapassato remoto*: lenguaje narrativo y literario.
- Repaso y ampliación del presente histórico.
- Imperfecto con valor lúdico: *Ad esempio facciamo che io ero Cappuccetto rosso e tu il lupo*.
- Formas causativas en estructuras con dos sujetos: *Mi ha fatto partire tardi*.
- Consolidación del uso del condicional en frases principales. Uso del condicional en las subordinadas interrogativas indirectas, temporales.
- Consolidación del condicional compuesto: para expresar acción no realizada en el pasado; para expresar el futuro del pasado.
- Consolidación de la oración condicional.
- Subjuntivo: consolidación de las formas y de los usos en oraciones simples y en oraciones subordinadas.
- Imperativo: consolidación de formas y funciones (orden, ruego, invitación, consejo, permiso, prohibición). Imperativos lexicalizados frecuentes.
- Infinitivo simple y compuesto en construcciones nominales. Función sustantiva. El infinitivo en los distintos tipos de subordinadas.
- Gerundio simple y compuesto: en las subordinadas concesivas, en las oraciones condicionales, en estructuras lexicalizadas, uso independiente en títulos, uso en oraciones subordinadas adverbiales.
- Participio presente y pasado: consolidación de formas y de usos. Valor sustantivo, adjetivo, circunstancial de tiempo, causal.
- Consolidación y ampliación de las perífrasis verbales de infinitivo.
- Ampliación de la voz activa: elección del auxiliar con verbos que se usan transitiva e intransitivamente.
- Ampliación de la voz pasiva: uso de *essere* y *venire*. La pasiva refleja en los tiempos compuestos; con auxiliar *andare* y *si passivante*.
- Formas impersonales de verbos reflexivos en tiempos simples y compuestos.
- Consolidación de la correlación de acciones y concordancia de tiempos y modos, especialmente cuando el verbo principal está en pasado o condicional y en las subordinadas con subjuntivo o con las formas no personales del verbo. Expresión de la contemporaneidad, de la posterioridad y de la anterioridad. Profundización en la correlación de tiempos en el estilo indirecto para repetir o transmitir información, órdenes o peticiones, en la misma o en diferentes situaciones de comunicación.

Adverbio

- Repaso y ampliación de expresiones de circunstancias: de tiempo (*precedentemente*, *in seguito*), de modo y de lugar.
- Repaso y ampliación de adverbios de negación, de duda, de cantidad: modificadores de diferentes categorías.
- Funciones y posiciones de *mai* en la oración: en oraciones elíptica (*mai visto*); después de un pronombre, adjetivo o adverbio interrogativo.

- Ampliación del repertorio de los adverbios focalizadores: *solo, perfino, soprattutto, specialmente, addirittura, proprio*.
- Combinación de adverbios: *qui davanti, là dietro*.
- Gradación del adverbio.
- Usos de *affatto* en oraciones afirmativas y negativa.
- Uso estándar y regional de *pure*.
- Adverbios oracionales indicadores de la actitud: *personalmente, assolutamente, veramente, realmente*.
- Locuciones adverbiales en *-oni* y con función atributiva. Locuciones adverbiales discursivas: *e via dicendo*.
- Otras locuciones adverbiales fraseológicas: *in fin dei conti, di buon'ora, a bruciapelo, su due piedi, a crepapelle*.

Preposiciones

- Repaso y ampliación de locuciones preposicionales: *per via di, riguardo a, oltre a, in seguito a*.
- Insistencia en los usos que generan dificultad: *dí, a, da, in, su*.
- Regencias frecuentes de sustantivo, de adjetivo, de adverbios, de verbos: *credere a, credere in*.
- Repaso y ampliación de locuciones preposicionales: *in confronto a, in mezzo a, in base a, a causa di, intorno a*.

2. DISCURSO

Adecuación

- Formas de tratamiento de uso frecuente: personas gramaticales, uso de fórmulas.
- Atenuación de la presencia del hablante: con 2.ª persona (*Ti preoccupi per loro e ti ripagano così*), pronombres indefinidos (*Ognuno fa come sa fare*) o plural mayestático (*Abbiamo fatto così perché pensavamo fosse la cosa giusta*). Atenuación de la presencia del oyente: con *si* o impersonal (*Si deve consegnare subito; Bisogna cambiare la ruota alla macchina*), 2.ª p. del plural (*Siete tutti degli ingenui*).
- Expresiones corteses para las funciones sociales: dar órdenes, pedir, corregir, etc.: *Ti importa?, Ti dispiace se..., Per piacere..., Potrebbe?, Ti prego di..., Ti ringrazierei se...*
- Respuestas cooperativas: expresiones apropiadas (*Ci mancherebbe altro*).
- *Pure* con valor cortés.
- Sentido implícito en las expresiones y situaciones habituales: en las respuestas demasiado breves, demasiado prolijas y en tono irónico (*Ma figurati!*).

- Ambigüedad ilocutiva: *Fa caldo* → información del tiempo, es decir petición de abrir la ventana. Expresión de una intención: *Vado in spiaggia* → intención de no ir de compras, es decir equivalente de *Non voglio fare shopping*.
- Elementos implícitos en las respuestas demasiado breves o demasiado prolifas: tono irónico, escéptico, adulator, etc.

Cohesión y Coherencia

- Referencia a elementos discursivos ya mencionados: elipsis de los elementos presentes en el contexto.
- Procedimientos gramaticales de correferencia. Pronombres y adverbios o expresiones con valor anafórico: *quello, quell'anno, lì/là, qui/qua, nello stesso posto, ciò*. Uso del artículo determinado con nombres ya presentados. Uso del artículo indeterminado con valor anafórico cuando el nombre es modificado: *Abbiamo organizzato la festa ad agosto, Sarà un incontro indimenticabile*. Valor anafórico de los posesivos y demostrativos.
- Procedimientos léxicos de correferencia: mediante sinónimos, hiperónimos e hipónimos; a través de uno de los términos que entran en la definición; mediante nominalización.
- Coherencia temporal y aspectual en el discurso. Relaciones de anterioridad, contemporaneidad y posterioridad. Desplazamientos de los valores de los tiempos verbales (presente indicativo por pasado) para actualizar la información; presente indicativo por futuro para indicar certeza; imperfecto indicativo por presente indicativo por atracción de la principal; selección del modo según la actitud e intención del emisor; el pretérito perfecto con valor de futuro: *Quando arriverai, spiegagli che sei andato lì per risolvere il problema*.
- Consolidación de conectores de sumativos (*inoltre, anche, pure*), consecutivos (*quindi, allora, così, per questo motivo, per questa ragione*), contraargumentativos (*invece, al contrario, mentre, contrariamente a, oltretutto*) y justificativos (*dato che, grazie a, dal momento che*).
- Marcadores en función del texto y del registro. De iniciación: fórmulas de saludo (*Distinto, Spettabile, Tutto ok?, Lieto di vederla!*), presentación (*Posso presentarle..?*), introducción del tema (*Volevo dirti che..., Vorrei parlarvi di...*), ampliación de marcadores para introducir un nuevo tema (*quanto a, per quanto riguarda*).
- Ampliación de formas más frecuentes de estructuradores: ordenadores de apertura (*prima di tutto, in primo luogo*), de continuación (*in seguito, in secondo luogo*), de cierre (*per finire, per concludere, infine, insomma*).
- Reformuladores: explicativos (*cioè, in altre parole, in altri termini*), rectificativos (*diciamo, be', in realtà*), recapitulativos (*allora, ricapitolando*) y ejemplificativos (*facciamo, mettiamo*). Operadores de refuerzo (*in realtà, a dire il vero, sinceramente, francamente*), de concreción (*per/ad esempio, tipo, in particolare, specialmente, concretamente*) y de focalización (*ecco, dico*).

- Puntuación y párrafos. Especial atención al empleo de los siguientes signos de puntuación como marcadores del discurso: punto, punto y coma, dos puntos, puntos suspensivos, interrogación, exclamación, paréntesis, raya, guion. Correspondencia entre los párrafos y las ideas del discurso.
- Marcas gráficas de clasificación, énfasis, referencias: convenciones de distribución y organización del texto para esquemas e índices; tipos de letras, subrayados y comillas.
- Entonación y pausas como marcadores de unidades discursivas y de relaciones de sentido: correspondencia de la entonación con los signos de puntuación; identificación y producción de los patrones entonativos propios de los actos de habla y las estructuras discursivas del nivel; elementos propios de la conversación (en diferentes registros y actitudes).
- Consolidación y ampliación de marcadores conversacionales y expresiones para: dirigirse a alguien, saludar, responder a un saludo, empezar a hablar, mantener la palabra, solicitar al interlocutor que empiece a hablar, mantener la atención, cooperar, reaccionar con distintas intenciones y matices, implicar al interlocutor, asentir, disentir con distintos matices, opiniones, tomar la palabra, iniciar una explicación requerida con distintos matices, introducir un ejemplo, pedir ayuda, agradecer, repetir y transmitir, anunciar el final, despedirse, y petición de confirmación.
- Ampliación de los distintos valores de *ecco*: presentativo, de confirmación, conclusivo y/o de cesión de turno.
- Repaso y ampliación de los recursos para las reacciones esperadas en las situaciones e intercambios usuales (pares adyacentes) expresando distintos matices: preguntar por una persona al teléfono – responder, preguntar por el estado general de las cosas – responder, ofrecer – aceptar, rehusar – insistir, pedir un favor – aceptar, pedir ayuda – concederla, pedir un objeto – darlo, etc.
- Consolidación de las formas de señalamiento en las diferentes situaciones de enunciación (conversación, teléfono, chat, carta, forum, redes sociales, etc.) y en el discurso diferido y relato. Uso en cada caso de pronombres personales (*io, tu* ↔ *lui, lei*), demostrativos y expresiones de tiempo y espacio (*adesso, in questo momento, oggi, ieri, domani, fra tre ore* ↔ *allora, in quel momento, quel giorno, il giorno prima, il giorno dopo, tre ore dopo; qui, questo, venire* ↔ *lì, quello, andare*).
- Los demostrativos en la conversación: configuraciones diversas de la oposición *questo* vs. *quello* según la situación; demostrativos acompañados de complementos para localizar el referente; el demostrativo *quello* con valor de artículo determinado; demostrativos en el texto escrito: usos anafóricos de los demostrativos; demostrativo con valor de relativo.
- Deixis temporal. Adverbios y locuciones adverbiales deícticas de tiempo: *ultimamente, prossimamente, recentemente, anteriormente, di recente*.
- Transformación de deícticos y marcadores en función de las coordenadas espaciotemporales en el estilo indirecto: pronombres,

demostrativos y expresiones de tiempo y espacio. Tematización y focalización.

- Introducción al reconocimiento del orden no marcado de los elementos de la oración.
- Introducción a la tematización del complemento directo: *La matematica, non la capisco*.
- Introducción a recursos para mantener el tema. Repeticiones, pronombres y adverbios con valor anafórico: *come già detto prima, ci, ne*.
- Introducción a mecanismos sintácticos relacionados con el orden de los elementos: la tematización del CD y del CI y los pronombres átonos (*Giulio, non lo invitate; A lei questa notizia, non gliela raccontare*); la tematización de entidades o informaciones (*Non è che non voglio venire*); mecanismos de rematización o anteposición del rema (*È da ieri sera che preparo*); tema suspendido (*Gli esami, meglio non parlarne*).

3. LÉXICO Y SEMÁNTICA

Vocabulario

- Repaso y ampliación con vocabulario propio del nivel.
- Variedad de expresiones para cumplir las funciones que se trabajan en situaciones formales e informales, tanto para la lengua oral como para la escrita.
- Ampliación del vocabulario de las situaciones y temas del nivel; variantes estándar (formal e informal) y registros coloquiales o profesionales.
- Sintagmas lexicalizados y secuencias estereotipadas de uso frecuente: *colpo di fulmine*.
- Locuciones: verbales (*prendere in giro*), adjetivas (*sano e salvo*) y adverbiales (*controvoglia*).
- Modismos habituales relacionados con las situaciones y temas del nivel.
- Expresiones frecuentes de italiano coloquial relacionadas con las situaciones y temas del nivel.
- Reconocimiento de los insultos más comunes.
- Refranes frecuentes relacionados con las situaciones y temas del nivel.
- Consolidación de gentilicios comunes (*veneto, fiorentino*) e introducción de gentilicios menos frecuentes (*lucano, partenopeo*).
- Comparaciones explícitas e implícitas estereotipadas y frecuentes: *essere (come) una volpe*.
- Palabras y expresiones latinas más comunes relacionadas con las situaciones y temas del nivel: *pro capite, a priori/posteriori, factotum*.
- Ampliación y profundización sobre las estrategias de reconocimiento (y uso) del lenguaje de los diccionarios: terminología y abreviaturas.
- Repaso y ampliación sobre familias de palabras.
- Neologismos, préstamos y calcos semánticos del nivel.
- Siglas y acrónimos del nivel. Derivación de nuevos sustantivos: *PD* → *piddino*, *CL* → *ciellino*.

Significado

- Campos asociativos de los temas propios del nivel.
- Palabras del mismo campo semántico y comprensión de los rasgos comunes y diferenciadores.
- Palabras de significado abierto (*capire, dire, fare, etc.*) y sustitución por las correspondientes precisas en el contexto (*capire* → *intuire, afferrare, cogliere*; *dire* → *riferire, esporre*; *fare* → *produrre, realizzare*).
- Palabras sinónimas o de significado próximo relacionadas con las situaciones y temas del nivel y antónimos. Usos diferenciados según el registro utilizado.
- Campos semánticos de las situaciones y temas del nivel.
- Polisemia o palabras con diferentes significados. Desambiguación por el contexto.
- Ampliación y repaso de hiperónimos e hipónimos.
- Ampliación y repaso de falsos amigos e interferencias léxicas frecuentes con los idiomas maternos u otras segundas lenguas de los estudiantes.
- Ampliación y profundización de vocablos que cambian de significado según la colocación del acento.
- Reconocimiento y distinción de léxico de registro formal e informal/coloquial.
- Reconocimiento de recursos del lenguaje. Metáforas y construcciones de sentido figurado frecuentes en la lengua; metáforas oracionales: estructuras comparativas usuales con *essere*; expresiones con verbos de cambio.
- Palabras próximas formalmente que suelen producir dificultad: *eruzione vs irruzione, fondare vs fondere, votare vs vuotare*.
- Metonimias de uso frecuente.
- Repaso y ampliación de onomatopeyas que imitan diferentes sonidos y de nombres y verbos de los sonidos de los animales.
- Repaso y ampliación de *verbi sintagmatici* con preposiciones y adverbios.

Formación de palabras

- Formación de palabras por derivación sin cambio de categoría con prefijos (*dis-, -in-, -i-, -im-, a-, -anti, pre-, pos-, s-*), sufijos (*-ino -ista, -ario, -aio, -iere, -zione, -izzare, -aggio, -izzazione, -ismo*) y sufijo cero (*abbandonare* → *abbandono*).
- Formación de palabras por derivación con prefijos cultos de origen griego (*acro-, antro-, auto-, cosmo-, cripto-, cromo-, crono-, deca-, demo-, elio-, macro-, micro-, icono-, para-, peri-, piro-, poli-*) y latino (*ad-, avan-, bi-, ex, extra-, inter-, intra-, multi-, post-, sub-, trans-, ultra-, vice-*).
- Formación de palabras por derivación con sufijos cultos de origen griego (*-crazia, -filia, -fobia-, -gamia, -geno, -ite, -logo, -manzia, -metro, -poli, -tecnica*) y latino (*-dotto, -fero, -fugo, -grado, -paro, -voro*).
- Consolidación y ampliación de formación de palabras por sufijación.
- Formación de palabras por composición: con base verbal, con base nominal.

Derivación de Palabras

- Derivación con prefijos: nominal (-ezza, -ia), adjetival (-ale, -are) y verbal (-are, -izzare, -ificare). Derivación verbal por parasíntesis: *in* + *tossico* + *are* → *intossicare*.
- Despectivos: -accio, -astro.
- Consolidación de los diminutivos (-ino, -ello, -etto, -ett-ino, -ell-ino) y aumentativos (-one). El apreciativo -uccio y uso de apreciativos irónicos con valor de modestia. Intensivos (*arci-*, *extra-*, *mega-*, *ipo-*, *sub*, *-stra-*; *iper-*; *sotto-*) y lexicalización de algunas palabras formadas con este tipo de sufijos.

4. FONOLOGÍA Y ORTOGRAFÍA

Pronunciación

- Fonemas vocálicos. Insistencia en: los fonemas que presentan mayor dificultad (/d/, /t/, /dʒ/, /tʃ/, /ʃ/, /ʎ/, /ŋ/, /s/, /z/); la distinción y articulación de los fonemas vocálicos abiertos y cerrados; la pronunciación de las vocales en diptongos ascendentes o descendientes, triptongos e hiatos.
- Fonemas consonánticos. Insistencia en la distinción de las distintas oposiciones en relación con el punto de articulación (/l/ (/ʎ/, la vibración de las cuerdas vocales (/s/ - /z/, /f/ - /v/) y el modo de articulación (/ʎ/ - /ŋ/; (/b/ - /d/). Consonantes dobles: insistencia en la pronunciación (/k/ - /kk/).
- Reconocimiento y pronunciación de semiconsonantes /j/ y /w/ y semivocales /i/ y /u/ (*yatch* /jɔt/, *whisky* /'wiski/).
- *Raddoppiamento morfosintattico*: intensificación sintáctica después de monosílabos, de polisílabos agudos, y de algunas palabras graves (*come*, *dove*, *qualche*, *sopra*, *ogni*), después de los monosílabos que llevan acento gráfico (*è*, *già*, *dà*, *né*, *può*); después de algunos monosílabos no acentuados (*e*, *fa*, *fra*, *ha*, *ho*, *ma*, etc.).
- Reconocimiento de la relajación articulatoria en lenguaje familiar y coloquial.
- Repaso y ampliación de la elisión. Uso escrito y hablado. Casos de libre elección: *M'ha detto*, *Se n'è andato*.
- Repaso y ampliación de la apócope. Uso escrito y hablado. Apócope silábica y vocálica. Uso facultativo.
- Repaso de la división en sílabas. Grupos consonánticos inseparables: dígrafos y trígrafos, diptongos.
- Reconocimiento y pronunciación de sílabas tónicas con y sin acento gráfico.
- Ampliación y repaso de unidades léxicas homófonas/coincidentes en la pronunciación: *addetto* vs *ha detto*.
- Pronunciación de las palabras extranjeras propias del nivel.
- Entonación: identificación y producción de los patrones característicos de la entonación enunciativa (afirmativa y negativa), distinguiendo tipos de aseveración (ordinaria, categórica, con insinuación, con incertidumbre) y de la entonación interrogativa general. Entonación para las funciones comunicativas propias del nivel. Modulaciones propias de

funciones comunicativas específicas: alegría, amenaza, furia, humor, ironía, sorpresa, tristeza.

- Correspondencia entre la distribución de pausas y la estructura sintáctica e informativa.
- Grupos fónicos: acentos vs atonicidad y entonación. Ritmo y pausas.
- Categorías gramaticales tónicas (verbos, sustantivos, adjetivos, pronombres tónicos) y átonas (artículos, preposiciones, conjunciones). Agrupaciones que normalmente no admiten pausas: artículo + nombre, nombre + adjetivo, adjetivo + nombre, verbo + adverbio, verbo + pronombre átono, adverbio + adjetivo, adverbio + adverbio, formas verbales compuestas + perífrasis verbales, preposición + término regido por la misma.
- Correspondencia entre las unidades melódicas y la puntuación: entonación correspondiente a los dos puntos, el punto y coma, los puntos suspensivos y el paréntesis.

Ortografía

- Ampliación de la correspondencia entre fonemas y letras con especial atención a los dígrafos y trígrafos. Casos en los que el grupo *gli-* no es trígrafo: *glicerina*, *glicine*. Casos de *i* aparente innecesaria: consolidación de la 1ª persona plural de indicativo y subjuntivo (*segniamo*), la 2ª persona plural del subjuntivo (*segniate*); *i* en algunas palabras: *specie*, *effigie*, *superficie* y palabras que terminan con *-ciente*.
- División de palabras a final de línea: grupos vocálicos y consonánticos separables e inseparables; separación de palabras con prefijos y sufijos.
- Uso de las mayúsculas iniciales en nombres de individuos, realidades únicas, lugares geográficos, nombres de entidades, obras artísticas, literarias, musicales. La mayúscula de respeto: *RingraziandoLa*, *Le porgo distinti saluti*.
- Consolidación de los usos principales de otros signos de puntuación: puntos suspensivos, interrogación, exclamación, paréntesis, guion, raya, comillas, apóstrofo.
- Usos discursivos de los distintos tipos de letras: normal, *cursiva*, **negrita**, subrayado.
- Expresión de cifras y números: casos de escritura de las cantidades en cifras, y casos de escritura en letras.
- Abreviaturas, siglas y símbolos del nivel: *CGIL*, *ACI*, *PD*, *CNR*.

ITALIANO. Nivel avanzado C2

1. GRAMÁTICA

Oración

- Actitud del hablante y modalidades de oración.
- Ampliación y consolidación de las Interrogativas totales, parciales, disyuntivas, retóricas y de cortesía.

- Reconocimiento del uso regional de la forma impersonal con *si* en sustitución de las formas verbales de 1ª personal plural (*Noi si parte*).
- Consolidación del orden de los elementos: casos de alteración del orden en exclamativas y relativas.
- Consolidación y ampliación de casos especiales de concordancia: concordancia con el cuantificador indefinido en las enumeraciones (*scaffali, cassetti, armadi, tutto era stato messo sottosopra*); en expresiones fijas (*Viva i campioni! Due più due fa quattro*) en oraciones de relativo la concordancia con *quelli* (*Lui è uno di quelli che si dà/danno da fare*), concordancia del adjetivo y del nombre en oraciones impersonales y pasivas en pasado (*Quando si è stati svegli tutta la notte*); en oraciones impersonales con omisión del complemento objeto genérico (*La vita rende insensibili*); en el lenguaje de los anuncios (*Cercasi segretarie*); en la concordancia del participio pasado: expresiones intransitivas usadas en forma pasiva (*Non è stato/a preso/a nota*); combinaciones de pronombre reflexivo + pronombre de CD (*I soldi, se li è presi Maria*) y en oraciones subordinadas de participio (*Appena alzata; Appena mangiato*).
- Oraciones nominales: (*Mani in alto! Quanto zucchero nel caffè!*)
- Ampliación y consolidación de la oración compleja: coordinación copulativa, adversativa, disyuntiva, conclusiva, explicativa, distributiva afirmativa y negativa.
- Ampliación de la subordinación adjetiva con indicativo o subjuntivo; oraciones introducidas por *a* + infinitivo (*Saremo gli ultimi a ricordarlo*).
- Consolidación y ampliación de la subordinación sustantiva: uso de las construcciones en función de sujeto y de objeto, con sujeto idéntico o diferente y en el discurso indirecto; interrogativa indirecta; *come* + subjuntivo (*Gli raccontò come non andasse d'accordo con la figlia*); *di* + infinitivo: casos de omisión de la preposición/conjunción y uso optativo (*Mi rincresce (di) non poter accettare; Dubito (che) tu possa farlo*) y construcción causativa (*Lascialo uscire! Fagli stirare le camicie!*).
- Consolidación de la subordinación circunstancial propias del nivel C1 y ampliación. Temporal: *come, non appena*; subordinadas implícitas con *in* + infinitivo. Modal: *come se, senza che, tranne che, eccetto che, a meno che* + subjuntivo. Causal: locuciones + indicativo *per il fatto che; dal momento che; considerato che; in quanto a; non perché, non che* + subjuntivo; *a/per* + infinitivo compuesto; con participio (*Offesa dal suo atteggiamento, non l'ho ancora chiamato*) conectores + indicativo /condicional. Condicional: *a* + infinitivo y con participio (*Espressa in un altro modo, sarebbe un'ottima proposta*). Concesiva: indefinidos *chiunque, qualunque, comunque* + subjuntivo; *per* + infinitivo; *nemmeno a, neanche a* + infinitivo. Consecutiva: adjetivo/adverbio a tal punto *che* + indicativo; *far sì che*; locuciones *in maniera che* + subjuntivo; *tanto... da, così... da, in un modo così ... da, al punto di (o da) + infinitivo*. Comparativa: *con più che, piuttosto che/di + infinitivo*.
- Omisión optativa de conectores (*L'avessi saputo prima, ti avrei chiamato*).

Nombre

- Concordancia en género y número de los adyacentes (determinantes y adjetivos) con el núcleo (nombre/pronombre).
- Clases de nombres y comportamiento morfosintáctico. Casos de doble uso de abstractos/concretos (*L'amore è eterno finché dura; È venuto il mio amore*).
- Formación del género: consolidación de los casos irregulares y ampliación a nuevo léxico. Nombres con alternancia de género y de significado (*chicco/chicca; il fronte/la fronte*).
- Expresiones que designan personajes públicos y/o históricos (Il Cavaliere, L'Avvocato, L'Eroe dei due mondi).
- Formación del número: consolidación de los casos irregulares y ampliación del nuevo léxico.

Pronombres

- Pronombres personales: consolidación del uso de las formas de sujeto y complemento; ausencia/presencia, concordancia con el referente y colocación con las diferentes formas verbales (*Partito lui...; Rivedendolo; Vistosi perduto*).
- Pronombres personales sujeto: las formas egli/ella, esso/essa, essi/esse, costui, questi, quegli, colei, colui, costoro, coloro.
- Combinación de pronombres: formas átonas de OI + si impersonal (*Gli si vuole bene*) y de pasiva refleja + OD (*La si vede spesso*); otras combinaciones con ci como modificador semántico (Mi ci è voluta mezz'ora); pronombres en construcciones pronominales frecuentes: ampliación del léxico (*Darsela a gambe*).
- Demostrativos: consolidación de las formas propias del nivel anterior. Uso de tale y ciò. Consolidación de demostrativos en el lenguaje escrito, regional y administrativo (*Codesto, siffatto*). Funciones identificativa y de refuerzo de medesimo (*Lui medesimo me l'ha detto*). Ampliación de funciones deíctica, anafórica y catafórica.
- Indefinidos: consolidación y ampliación de formas alcuno, tale, altrettanto, vario y correlativos, (*gli uni...gli altri*). Valor afirmativo de nessuno/niente en frases interrogativas (*C'è nessuno? Serve niente?*).
- Consolidación de posesivos, relativos, numerales, interrogativos y exclamativos en los aspectos propios del nivel y ampliación de formas: posesivo *altrui*.
- Consolidación de numerales, cardinales, ordinales y multiplicativos en los aspectos propios del nivel y ampliación de formas: *ambedue*.
- Consolidación del uso de la partícula *ci*: con valor pronominal y de refuerzo semántico (*Avercela con qualcuno*).
- Consolidación del uso de la partícula *ne* con valor partitivo con valor adverbial de lugar y con valor pronominal en sustitución de complementos regidos por *da* (*Non ci rimane che dedurne le conclusioni pertinenti*); y su uso en expresiones idiomáticas (*Combinarne di tutti i colori, averne fin sopra i capelli*); y en expresiones de uso frecuente (*Aversene a male*).
- *Vi* como sustituto de *ci* en situaciones de registro formal.

- Uso polivalente del relativo *che* en el lenguaje coloquial (*Il giorno che ti ho visto*).

Artículo

- Ampliación del artículo determinado con nombres colectivos, propios, apellidos, sobrenombres, con nombres geográficos y con siglas.
- Uso del artículo indeterminado con indefinidos y nombres propios (*un tal Paolo*).
- Alternancia del uso del artículo determinado con apellidos célebres.
- Usos particulares del artículo indeterminado con los numerales (*Un duecento persone*).
- Omisión del artículo: En proverbios (*“Uomo avvisato mezzo salvato”*).

Adjetivo

- Adjetivos formados por dos adjetivos (*Idee piccolo-borghesi; Nuovi ricchi*);
- Adjetivos compuestos (*angloamericane, afrocubani*).
- Grados del adjetivo. Comparativos y superlativos orgánicos (*ulteriore, estremo, supremo*). Uso regional de *meglio/peggio* con función de adjetivo (*La meglio gioventù*).

Verbo

- Conjugaciones: revisión y ampliación de las formas y los valores propios del nivel, en especial aquellos que permitan la expresión de matices diversos relacionados con los objetivos del nivel.
- Consolidación en el uso de las formas regulares e irregulares. Indicativo: ampliación de los valores temporales y aspectuales de los tiempos. Valores aspectuales: imperfecto narrativo y para expresar acción inminente; pluscuamperfecto con valor hipotético (*Se non fosse stato per lui, a quest’ora eravamo già arrivati*); futuro con valor concesivo (*Riuscirai anche a superare l’esame, ma non hai studiato*), con valor de atenuación y con valor imperativo. Uso narrativo y estilístico en la lengua escrita del pretérito perfecto simple y reconocimiento de su uso oral en las distintas variedades regionales y en particulares estados psicológicos. Actualización del pasado en registro coloquial (*Arriva lì e sai che fa? Smonta tutto! Assurdo...*).
- Pretérito perfecto simple. Ampliación y consolidación.
- Reconocimiento de formas verbales arcaicas (*vorria; si messe*).
- Condicional simple y compuesto para expresar noticias, hechos no confirmados. Oración condicional con función narrativa
- Subjuntivo: consolidación de las formas y de los usos en oraciones simples y subordinadas; uso con verbos impersonales en pasado.
- Infinitivo simple y compuesto: función atributiva (*Gli anni a venire*); en los distintos tipos de subordinadas; *a + infinitivo* con valor hipotético (*A fare così non risolverai niente*); infinitivo del verbo *pensare* y *dire* para expresar decepción, sorpresa y otros valores (*E pensare che era un bravo ragazzo!*)
- Gerundio simple y compuesto: uso independiente, en perífrasis verbales y en oraciones adverbiales; en construcciones absolutas propias del

lenguaje administrativo (*Considerando che l'accusata...*); en textos académicos, para introducir enunciados atribuyéndolos a otro hablante (*Seguendo Saussure, possiamo affermare...*).

- Participio presente y pasado: en el lenguaje formal y burocrático (*Gli aventi diritto; Un documento recante un timbro*); con valor condicional (*Ben vestito sembreresti un manager*),
- Consolidación y ampliación de perífrasis verbales: de infinitivo y de gerundio.
- Voz pasiva: Consolidación del uso del auxiliar *andare*.
- Consolidación de correlación de acciones y concordancia de tiempos y modos entre oraciones principales y subordinadas.
- Discurso indirecto: procedimientos de cita propios de distintos registros y tipos de textos.

Adverbio

- Expresiones propias de registro alto, literario y burocrático de circunstancias de tiempo (*in quel mentre*), restrictivos (*presumibilmente*) y de lugar (*ivi, onde, ove*).
- Adverbios de negación: influencia en la elección del modo (*Mai ho detto che sia stato lui*); adverbios de duda (*chissà*); adverbios de cantidad modificadores de distintas categorías (*Non ne mangio affatto; È assai alto; A dir tanto; Suppergiù*).
- Uso de *manco* en sustitución de *nemmeno* en el registro coloquial
- Uso de *mica* con valor de cortesía (*Avrebbe mica una sigaretta?*) y uso regional (*Mica sono stato io!*).
- Ampliación de locuciones adverbiales (*alla rinfusa; a vanvera; alla carlona*).

Preposiciones

- Usos generales e insistencia en los usos que generan dificultad (*da, per, a, in*)
- Combinaciones de preposiciones (*Treni che partono da e per Milano*)
- Consolidación y ampliación de las regencias contextualizadas de verbos (*Segnare su rigore*), de adverbios (*Al di qua delle Alpi*), de oración (*Dare un'opinione su.....*).
- Locuciones preposicionales (*per via di, a cavallo tra, a discapito di*).

2. Discurso

Adecuación

- Consolidación en las formas de tratamiento: personas gramaticales, uso de fórmulas y uso del *Voi* en algunas regiones (Italia del sur).
- Consolidación de recursos para la atenuación de la presencia del hablante: Pronominal (*Mi si è rotto il braccialetto*). Fórmulas de cortesía propias de textos de especialidad (académicos, científicos, humanísticos) como sustitución de la primera persona singular por impersonales, plural o fórmulas como *l'autore, chi scrive...*; plural de cortesía, plural didáctico (*Abbiamo dunque illustrato le ragioni per cui...*) y narrativo (*Siamo a Pechino, una donna dall'aspetto...*).

- Reconocimiento del valor de cortesía de distintos usos verbales: condicional para introducir una opinión de manera atenuada y tiempos verbales matizadores como el futuro (*Ammetterai che il tuo comportamento è stato fuori luogo; Ti dirò che...; Non ti nasconderò che...*).
- Respuestas cooperativas: repetición de partículas, expresiones apropiadas.
- Consolidación de expresiones corteses para las funciones sociales en función del registro.
- La entonación como atenuador o intensificador en los actos de habla.
- Consolidación y ampliación de marcadores conversacionales en función del texto y del registro.
- Insistencia en la adecuación al registro.

Coherencia

- Coherencia verbal temporal y aspectual en el discurso: expresión de las relaciones de anterioridad, contemporaneidad y posterioridad.
- Correlaciones de tiempos y modos verbales en el discurso referido de acuerdo con la situación comunicativa, el tipo de información y la intención del emisor (comprometiéndose con la veracidad de la información o sin comprometerse con ella) (*Ha detto che veniva / Ha detto che viene / Ha detto che di solito viene a quest'ora*).
- Procedimientos de transmisión de información con y sin verbo introductorio (*Lo interrogarono per delle ore. E lui: non ne so niente/ E lui diceva che non ne sapeva niente*); citas encubiertas sin che introductorio (*Lo interrogarono per delle ore: non ne sapeva niente*).
- Deixis espacial: oposición qui/li para referirse a un lugar puntual frente a qua/là para referirse a un lugar indeterminado (*Girava qua e là senza meta / * Girava qui e lì senza meta*); combinación de adverbios deícticos para concretar el lugar; adverbios deícticos y complementos de lugar.
- Deixis temporal: valor deíctico de las expresiones *in mattinata, in serata, in nottata*; adverbios y locuciones adverbiales deícticas de tiempo (nell'ultimo periodo, poc'anzi, stamane/i, ieri l'altro); el tiempo verbal como categoría deíctica.
- Transformación de deícticos y marcadores en función de las coordenadas espaciotemporales: ampliación de los pronombres, demostrativos y expresiones de tiempo y espacio. Diferencias según la situación de enunciación y el registro.
- Deixis personal con qui/qua, lì/là, con valor despectivo: (*ma questo qua, chi si crede di essere? Quella lì è scema*).
- Ampliación de los demostrativos en la conversación y en el texto escrito. El demostrativo quello con valor evocador (*Che tempi quelli!*).
- Inferencias: consolidación y ampliación de los significados implícitos de expresiones usuales en diferentes situaciones de comunicación. Ambigüedad ilocutiva, implícitos en las respuestas demasiado breves, o demasiado prolijas; en el tono (irónico, escéptico, enfadado...); en construcciones interrogativas orientadas (*Luigi ha detto che sei stata tu a*

farlo – Che ha detto che sono stata io?); en transformaciones de tiempos verbales en el estilo indirecto.

- Metáforas oracionales: expresiones con verbos de cambio (*Rimanere di ghiaccio; restare di stucco; rimanere a bocca aperta*).
- Expresiones del momento con referencia a la cultura popular: televisión, novela gráfica, etc. (*Parenti serpenti; fantozziano; la supercazzola; una carambata!*).
- Uso de expresiones provenientes de obras literarias o cinematográficas o de conocimientos compartidos por una comunidad de hablantes (*Se questo è un...; Nel mezzo del cammin; con il senno di poi; strapparsi le vesti; ...colpisce ancora*).

Cohesión

- Ampliación y consolidación de procedimientos gramaticales de correferencia: los pronombres y adverbios o expresiones con valor anafórico, uso del artículo determinado con nombres ya presentados, uso del artículo indeterminado con valor anafórico cuando el nombre va modificado (*Ha mollato il fidanzato, un poco di buono*); valor anafórico de los posesivos y demostrativos.
- Procedimientos léxicos de correferencia: ampliación de sinónimos, hiperónimos/hipónimos a través de uno de los términos que entran en la definición, nominalización (*La merce arriverà nei prossimi giorni...; L'arrivo della merce è previsto...*), uso de expresiones referenciales: *sottoscritto; suddetto; detto; menzionato; citato*. Proformas léxicas (*la questione; il fatto; il discorso; questa soluzione; il tema...*) y otras proformas (*ciò*).
- Recursos de cohesión de los textos especializados: cohesión léxica en textos científicos, esquemas de progresión temática propios de los distintos tipos, fórmulas de cohesión propias de contextos formales: (*ì sottoscritti, come sopra indicato*).
- Conectores: sumativos (*anzi, ti dirò di più*), consecutivos (*pertanto, perciò*), contra argumentativos (*oltretutto, con tutto ciò; peraltro, d'altro canto*), justificativos (*grazie a; a causa di, il fatto è che, per via di*) y conectores propios de los textos especializados.
- Consolidación y ampliación de conjunciones y locuciones conjuntivas.
  - Coordinantes: copulativas (*nonché*), adversativas (*anzi, piuttosto*), distributivas (e...e...), conclusivas (*ebbene*) y explicativas (*vale a dire*).
  - Subordinantes: causales (*per il fatto che; giacché*); temporales (*come; sin/fin da*); finales (*in modo da; allo scopo di*); consecutivas (*sicché, cosicché, talmente; a tal punto che; in maniera che*); condicionales (*a patto che; nel caso che*); modales (*eccetto che; senza che; a meno che*); concesivas (*ancorché, malgrado*); comparativas (*tanto quanto...; più/meno...più/meno; più che; piuttosto che/di*).
- Insistencia en los usos de conectores con mayores restricciones de registro.
- Consolidación y ampliación de marcadores en función del texto y del registro. Iniciación con fórmulas de saludo, presentación, introducción

del tema, introducción de un nuevo tema. Estructuradores con ordenadores de apertura (*anzitutto; in primo luogo; in primis*), de continuación (*da una parte...dall'altra; per un verso...per l'altro*), de cierre (*concludendo; chiudendo il discorso*); comentadores (*detto questo...; a parte questo...*); digresores (*a proposito, a proposito di, tra l'altro*). Reformuladores con explicativos (*vale a dire; in altre parole*), rectificativos (*diciamo, diciamo che; beh; meglio ancora; anzi*), de distanciamiento (*in ogni caso; comunque, comunque sia, ad ogni modo, insomma*) y recapitulativos (*in conclusione; insomma; infine; per farla breve; in poche parole, tirando le somme, riassumendo, in definitiva*).

- Marcadores de expresiones citativas: (*a quanto pare; secondo + grupo nominal; per X...; a dare ascolto a X; a detta di...*).
- Recursos para las reacciones esperadas en las situaciones e intercambios usuales.
- Ampliación de marcadores conversacionales en diferentes registros y actitudes para: dirigirse a alguien, saludar (*Guarda un po' chi si vede!; Mi fa piacere rivederla!*), responder a un saludo (*Ehilà!*), empezar a hablar (*allora, dunque, ecco, mah, be', beh, sai che...*), mantener la palabra (*Come dire, diciamo, praticamente*), solicitar al interlocutor que empiece a hablar (*E tu come la vedi? E a te che te ne pare?*), mantener la atención (*Mi segui/e?; Eh?*), cooperar, reaccionar (*Non mi dire! Però!*), reforzar el contenido de un enunciado (*praticamente; circa; in qualche modo*), implicar al interlocutor (*Non credi?*), asentir (*va be'; esatto; giusto; assolutamente, come no*), disentir con distintos matices (*Niente affatto; Neanche per sogno; Dici? Ma quando mai! Macché!*), clarificar las opiniones, demostrar implicación (*Non ci si può credere Non ci posso credere! Ma scherzi!*), tomar la palabra, iniciar una explicación, introducir un ejemplo (*mettiamo, facciamo, prendiamo*), pedir ayuda, agradecer (*A buon rendere; Spero di poter ricambiare!*), repetir y transmitir, anunciar el final, despedirse.
- Puntuación y párrafos. Empleo de los signos de puntuación como marcadores del discurso. Correspondencia entre los párrafos y las ideas del discurso.
- Marcas gráficas de clasificación, énfasis, referencias (convenciones de distribución y organización del texto para esquemas e índices; subrayados y comillas, márgenes, viñetas, sangrados, tipos de letras).
- Entonación y pausas como marcadores de unidades discursivas y de relaciones de sentido. Correspondencia de la entonación con los signos de puntuación; identificación y producción de los patrones entonativos propios de los actos de habla y las estructuras discursivas del nivel.

3. LÉXICO Y SEMÁNTICA

Vocabulario

- Ampliación de expresiones para cumplir las funciones que se trabajan en situaciones formales e informales, tanto para la lengua oral como para la escrita.

- Ampliación del vocabulario de las situaciones propias del nivel. (Ejemplo del mundo académico: *dissertazione*); variantes (formal – informal) estándar y registros familiares o profesionales.
- Vocabulario propio de los lenguajes de especialidad (científicos, técnicos, jurídicos, administrativos, periodísticos de distintas áreas), especialmente los de carácter académico y divulgativo: terminología, metáforas económicas, deportivas, científicas, etc. (*il catenaccio, il genoma*), locuciones y expresiones complejas del lenguaje jurícoadministrativo (*laddove, in fede*), anglicismos del lenguaje técnico y especializado (*resettare, shiftare, location*).
- Ampliación y consolidación en el uso de colocaciones relacionadas con las situaciones y temas propios del nivel. Colocaciones propias de la comunicación especializada (suscitare una polemica, diametralmente opposto).
- Locuciones: verbales (*arrampicarsi sugli specchi*), adjetivas (*usa e getta*) y adverbiales (*a bizzeffe, di palo in frasca*).
- Sintagmas lexicalizados y secuencias estereotipadas de uso frecuente (*Discussione accesa; a fondo perduto; senza arte né parte*).
- Modismos y expresiones frecuentes de italiano coloquial relacionadas con las situaciones y temas propios del nivel (*A tutta birra; fare le ore piccole; Essere fuori come un balcone; è la morte sua*).
- Reconocimiento de tacos y exclamaciones anticuados (*perdindirindina, corpo di bacco, mascalzone, squaldrina, cribbio*).
- Ampliación de refranes frecuentes relacionados con las situaciones y temas trabajados. Uso en contexto. (*Il primo amore non si scorda mai; Gli errori dei dottori li ricopre la terra; Denaro risparmiato, due volte guadagnato; Cielo a pecorelle, pioggia a catinelle*).
- Gentilicios.
- Palabras y expresiones latinas más comunes relacionadas con las situaciones y temas trabajados (*ad hoc; do ut des; quid pro quo*).
- Ampliación de palabras y expresiones frecuentes de registro popular para su observación crítica (*piuttosto che, ma anche no, un attimino, che polivalente, assolutamente*).

Significado

- Consolidación de los campos asociativos de los temas propios del nivel (economía, ciencia, tecnología, medicina, literatura, etc.).
- Ampliación de palabras del mismo campo semántico y comprensión de los rasgos comunes y diferenciadores (*mangiare: trangugiare, papparsi, sbocconcellare, assaggiare, spiluccare*).
- Epónimos o adjetivos cultos procedentes de nombres, para describir situaciones, características, etc. (*dantesco, kafkiano, machiavellico, masochista*).
- Ampliación del léxico fronterizo entre la lengua común y la especializada (*farmaco, postoperatorio, capitale sociale*). Conocimiento de léxico claramente especializado, según los ámbitos de interés y los grupos sociales con los que se está en contacto (*chemioterapia neoadiuvante, espianto, visura catastale*).

- Palabras de significado abierto y sustitución por las correspondientes precisas en el contexto (*avere* → *constare di, contenere, vantare, custodire, indossare, ottenere*).
- Palabras sinónimas o de significado próximo del lenguaje coloquial, formal y semiespecializado relacionadas con las situaciones y temas propios del nivel y con su uso adecuado al registro (*brizzolati-grigi; costipazione-stitichezza; calvizie-alopecia*).
- Ampliación de palabras antónimas (*abbondare-scarseggiare*).
- Palabras próximas formalmente que suelen producir dificultad (*spicciare-spiacciare, coinvolgere-sconvolgere, spiare-espisare*).
- Campos semánticos de las situaciones y temas propios del nivel (*muro, mura, parete, grata, inferriata...*).
- Polisemia o palabras con diferentes significados (*fiera, trama*). Desambiguación por el contexto (Era molto fiera dei suoi risultati / la fiera dell'antiquariato).
- Hiperónimos/hipónimos de vocabulario de uso (reato > contravvenzione-delitto).
- Palabras homófonas/coincidentes en la pronunciación (addetto-ha detto). - Vocablos que cambian de significado según la colocación del acento (cápitano-capitáno).
- Ampliación en el uso de los eufemismos y palabras tabú para evitar designar una realidad (*amnistia fiscale, operatore ecologico, danno collaterale, donna dai facili costumi*).
- Reconocimiento y distinción de léxico de registro formal e informal/coloquial.
- Reconocimiento de recursos del lenguaje: Metáforas y construcciones de sentido figurado frecuentes en la lengua (*È un orso/una cima/una volpe*). Metáforas científicas (*buco nero*), humanísticas (*gomitolo di strade*), económicas (*iniezione di liquidità, volatilità dei mercati*), del lenguaje político y periodístico (*il quarto potere, ristrutturazione dei debiti*), etc.
- Uso metonímico de marcas comerciales (*Veste solo Armani*), de lugares (la *Farnesina, il Quirinale*), de accesorios (*i caschi blu, le Fiamme Gialle*).
- Reconocimiento de léxico cotidiano sujeto a cambios de las variedades regionales más importantes del italiano (*cocomero-anguria; lavandino/acquaio, affittare/locare*).
- Reconocimiento de geosinónimos y geohomónimos (*stampella, temperino, mestolo*).
- Ampliación y consolidación de verbos sintagmáticos con preposiciones y adverbios (*fare fuori, mandar giù*).
- Ampliación del reconocimiento del lenguaje de los diccionarios y de sus distintos tipos: aspectos normativos, estilísticos, diccionarios para fines profesionales, especializados en los distintos ámbitos del conocimiento, específicos, combinatorios, etimológicos, etc.

Formación de palabras

- Formación de palabras por composición y por composición sintagmática (*testa calda, effetto placebo, crescita zero*).
- Neologismos, préstamos y calcos semánticos (*decolleté, fare outing*).

- Neologismos formados mediante diferentes procedimientos, por aplogía: (*videofonino, furgonoleggio, apericena*), con atención a su posible carácter efímero.
- Onomatopeyas: formación de palabras (*fruscio, rimbombare, sibilare*).
- Ampliación de nombres y verbos de los sonidos de los animales (*barrire, pigolare, gracidare, squittire*).
- Ampliación de siglas y acrónimos en italiano (PD, CL, PM, IMU). Conocimiento de siglas y acrónimos frecuentes en textos de especialidad: tecnológicos, jurídico-administrativos, económicos, científicos de divulgación, etc. (DNA, IRPEF, FMI).
- Reconocimiento de las categorías léxicas a partir de sus rasgos característicos.

Derivación de palabras

- Ampliación de los diminutivos, aumentativos, apreciativos. Valor apreciativo de los sufijos en contextos familiares (*Ci facciamo una birretta?; Ha un caratterino!*). Reglas de formación con estos afijos. Lexicalización de algunas palabras formadas con este tipo de sufijos (*sgabuzzino, burrone, polpaccio*).
- Formación de palabras por derivación con cambio de categoría: sustantivación con sufijos a partir de verbos (*accesso, procedura*), de adjetivos (*lerciume*), de participios (*bocciatura, fornitura, affluente*); adjetivación a partir de sustantivos (*assembleare, febbrile*), de verbos (*persuasivo, commovente*); formación de verbos a partir de sustantivos (*ironizzare*), de adjetivos (*pubblicizzare, fortificare*), de adverbios (*indietreggiare*); formación de adverbios a partir de sustantivos (*ginocchioni*), de adjetivos (*intensamente*).
- Formaciones con más de un afijo: de verbos (*saltarellare*), de adjetivos (*sfacciato, sfrontato*), de sustantivos (*demoralizzazione, accelerazione*). Afijos cultos más frecuentes (-ite; -azia, -osi).
- Ampliación en la formación de palabras por derivación con afijos de origen griego y latino (-algia: *lombalgia*; fago: *esofago*, fono: *fonología*, lite: *monolite*, filo: *bibliofilo*, meta-: *metafísica*, -fugo: *febrifugo*, -cida: *parricida*, cardio: *cardiopático*, logo: *neurologo*, onni: *onnívoro*).
- Familias de palabras (*chiaro, chiarezza, chiarire, chiarimento, dichiarare, chiaroscuro*).

4. FONOLÓGIA Y ORTOGRAFÍA

Pronunciación

- Consolidación en el reconocimiento y producción de los fonemas, insistencia en los fonemas vocálicos y consonánticos que presentan mayor dificultad.
- Consolidación de pronunciación de las consonantes dobles. Intensificación fonosintáctica (*vabbene*)

- Reconocimiento de la relajación articulatoria en lenguaje familiar y coloquial.
- Reconocimiento de las pronunciaciones regionales más significativas (aspirazione toscana, colpo di glottide sardo, t allofona siciliana).
- Ampliación del acento de intensidad y reconocimiento de las sílabas tónicas con y sin acento gráfico. Casos de doble acentuación (záffiro/zaffiro; uténsile/utensíle). Casos de usos comunes incorrectos (*édile/edíle, *leccornie/leccorníe).
- Acento enfático. El acento como recurso de intensificación y focalización (*A LEI l'ho detto, non a Paolo*).
- Pronunciación de las palabras extranjeras frecuentes del nivel. Entonación para las funciones comunicativas propias del nivel.
- Patrones melódicos específicos de ciertas estructuras sintácticas: anteposición de los complementos dos posibilidades: (*In strada // c'era molta gente o In strada c'era molta gente*); anteposición del verbo al sujeto (una sola unidad, como en *Ha vinto Luigi*); división de unidades en subordinadas; entonación en cláusulas explicativas y parentéticas.
- Secuencias sencillas con entonación característica: Refranes, poemas sencillos y enumeración.
- Consolidación de la correspondencia entre las unidades melódicas y la puntuación.
- Reconocimiento de los patrones melódicos más notorios de diferentes variedades regionales.
- Correspondencia entre la distribución de pausas y la estructura sintáctica e informativa (delimitación de sintagmas, núcleos y complementos, tema/rema, tópico/comentario...). Grupos fónicos: acentos – atonicidad y entonación. Ritmo y pausas. Categorías gramaticales tónicas (verbos, sustantivos, adjetivos, pronombres tónicos...) y átonas (artículos, preposiciones, conjunciones...). Agrupaciones que normalmente no admiten pausas (artículo y nombre; nombre y adjetivo; adjetivo y nombre; verbo y adverbio; verbo y pronombre átono; adverbio y adjetivo; adverbio y adverbio; formas verbales compuestas y perífrasis verbales; la preposición con su término).

Ortografía

- Correspondencia entre fonemas y letras con especial atención a los dígrafos y trígrafos.
- Incidencia de la intensificación sintáctica en la grafía de las palabras compuestas (*cosiddetto, sopravvento*). - Consolidación en el uso de las mayúsculas. - Consolidación en el uso de las tildes. ② Usos especiales de los signos de puntuación: presencia de punto en las abreviaturas (*Gent. mo, pag., Sig. y Sigg.*); de la coma en las aposiciones, vocativos, incisos, tras el saludo de apertura en la correspondencia; de los dos puntos en enumeraciones, proposiciones yuxtapuestas y citas textuales.
- Consolidación de apócope vocálica y silábica adecuadas al nivel y a los contenidos trabajados (*vo'/voglio, a caval donato*). Usos discursivos de

los distintos tipos de letras (grassetto, corsivo) Ampliació de abreviatures, siglas y símbolos.

Cohesión textual: organización interna del texto escrito. Inicio, desarrollo y conclusión de la unidad textual: **mecanismos iniciadores** (toma de contacto, etc.); introducción del tema; tematización; desarrollo del discurso: desarrollo temático (mantenimiento del tema: **correferencia**; elipsis; repetic n; reformulación; énfasis. Expansión tem tica: ejemplificación; refuerzo; contraste; introducción de subtemas. Cambio temático: digresión; recuperación del tema); conclusión del discurso: resumen / recapitulación, indicación de cierre textual

Coherencia textual: *adecuación del texto escrito al contexto comunicativo* (tipo y formato de texto; variedad de lengua; **registro**; **tema**; **enfoque** y contenido: selección de contenido relevante, selección de estructuras sintácticas, selección l xica.

3. DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES

1A2

SETEMBRE-OCTUBRE:

OBJECTIUS: Presentar-se. Presentar algú. Saludar. Deletretjar. Demanar com va. Donar la gr cia. Demanar el nom. Demanar i dir la nacionalitat. Demanar i dir la edat. Expressar acord. Demanar explicació. Expressar una opinió. Demanar i dir on es treballa. Descriure l'aspecte físic.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAM TICA: Salutacions. Paraules útils per a la comunicació en classe. Operacions matemàtiques (+ - =) L'alfabet. Els noms. Pronunciació de "c" i "g". El present indicatiu de "essere". Els pronoms personals subjecte. L'oració afirmativa, interrogativa i negativa. Els adjectius en "o" i en "e". L'acord dels noms amb els adjectius. Els nombres de 0 a 100. Ciutats i Països. Nacionalitats. Expressions amb el verb "avere". Objectes de l'aula. El present indicatiu de "chiamarsi" i "avere". Les consonants "doppie".
L'article "determinativo" i "indeterminativo". Els adjectius qualificatius. Les parts de la cara.. Adjectius per a descriure l'aspecte físic. Indicatiu present dels verbs en "are" i en "ere". L'estructura "c' - ci sono". Pronunciació de "s".

NOVEMBRE

OBJECTIUS: Donar les gràcies i respondre. Contestar al telèfon. Demanar i dir el preu. Expressar la possessió. Demanar al bar. Utilitzar la forma de cortesia. Convidar. Aceptar. Refusar. Parlar del temps lliure. Dir amb quina freqüència es fa alguna cosa. Demanar i dir l'hora.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El bar. La carta. Tipus de cafés. El temps lliure. Els dies de la setmana. Indicatiu present dels verbs en "ire". Pronunciació de "z". Els pronoms demostratius. " questo – quello ". Els adjectius possessius. Els noms en " ista ". Indicatiu present de " andare- venire fare- sapere". La diferència entre "andare" i " venire ". Les preposicions " in – da- a –al ". Adverbis i expressions de freqüència. Els nombres de 100 a 10.000.

DESEMBRE

OBJECTIUS: Expressar incertesa i dubte. Parlar de les professions. Demanar i dir l'horari de treball. Demanar i dir la data. Demanar i dir el dia. Demanar i dir la data de naixement.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Les professions. El treball. Els mesos. Les estacions. Les preposicions "articolate". "Ci " amb valor locatiu. Indicatiu present dels verbs en "care". Indicatiu present de "dire". Els nombres ordinals. Pronunciació de " gn " i "gl ".

GENER:

OBJECTIUS: Parlar de les festes. Organitzar una excursió. Parlar del preu. Felicitar. Demanar i parlar de l'oratge.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA : Les festes i les vacances. El Nadal. L'oratge. Completament de les preposicions "articolate ". Utilització general de les preposicions.

FEBRER

OBJECTIUS: Descriure el caràcter d'una persona. Demanar i dir la direcció. Parlar de la família. Expressar la possessió. Parlar de cuina. Expressar els gustos i les preferències culinàries. Demanar al restaurant. Localitzar objectes a l'espai.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA Plats, menjars, begudes, tipus de restaurants. La taula parada. Indicatiu present dels verbs modals. Preposicions

per a localitzar les coses a l'espai. Lèxic de la família. Els adjectius possessius amb els noms de la família.

MARS

OBJECTIUS : Parlar de la manera de vestir-se. Comprar vestits i sabates. Descriure vestits. Demanar i expressar una opinió. Parlar dels hàbits diaris.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA Estils, roba, calçats, accessoris. Colors, talles, compres, accions diàries. Els verbs reflexius. Verbs reflexius i modals.

ABRIL

OBJECTIUS. Parlar dels mitjans de transport. Expressar sorpresa. Parlar dels esdeveniments passats. Situar un esdeveniment en el temps. Localitzar coses en un espai urbà.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA Mitjans de transport. Botigues. La ciutat. “ Passato prossimo “ El participi passat dels verbs regulars. Els auxiliars “ essere” i “ avere”. Expressions de temps i lloc.

MAIG

OBJECTIUS Parlar dels esports. Expressar acord i desacord. Contar al passat. Demanar i parlar d'una data.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA. Activitats esportives. Participis passats de verbs irregulars. Adverbis de temps amb el « passato prossimo »

2A2

SETEMBRE-OCTUBRE

OBJECTIUS: Parlar de les vacances i dels imprevistos. Expressar sorpresa. Expressar incertesa, acord. Agrair. Disculpar-se. Aconsellar. Donar ordres. Expressar la prohibició. Parlar de salut.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Les vacances, la maleta. La salut. El metge. El cos humà. Frases fetes amb les parts del cos. Remeis.

“Passato prossimo”. Els auxiliars. Verbs amb dos auxiliars. Els verbs modals al “passato prossimo”. L'imperatiu directe: verbs regulars i irregulars.(andare, dire, dare, fare, stare) L'imperatiu negatiu.

NOVEMBRE

OBJECTIUS: Parlar de cine. Fer un resum de film. Complimentar-se. Expressar incredulitat. Demanar vore alguna cosa. Demanar una opinió. Parlar dels mitjans de transport. Fer hipotesis senzilles. Expressar un desig. Demanar i donar informacions per a viatjar.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El cinema. Mitjans de transport. El tren. L'estació. Els pronoms directes. “ Sapere” i “ conoscere”. Els pronoms directes amb “ dovere”, “ potere” i “ volere”. El període hipotètic de la realitat (I). L'imperatiu afirmatiu i negatiu amb pronoms directes i reflexiu. Ús del verb “ metterci “.

DESEMBRE

OBJECTIUS: Parlar dels serveis d'un hotel. Reservar una habitació d' hotel. Demanar i donar informacions vials. Descriure hàbits del passat. Fer una descripció al passat. Contar esdeveniments passats. Parlar d'uns tipus de cases de vacances. Parlar de música. Parlar dels estats d'ànims. Expressar preferències. Expressar una acció que s'està desenvolupant.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: L'hotel i diferents tipus d'allotjament per a les vacances. La música. Els estats d'ànim. L'imperfecte indicatiu. Ús de l'imperfecte i del “passato prossimo”. Els pronoms directes amb el “passato prossimo”. L'estructura “stare+gerundio “.

GENER

OBJECTIUS: Expressar desacord. Demanar i donar informacions a l'oficina de Correus i al Banc. Oferir ajut. Aceptar o refusar ajut. Escriure cartes i correus electrònics.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Serveis postals i bancaris. Expressions per a obrir i tancar una carta i un correu electrònic. Els verbs reflexius. Els verbs reflexius al “passato prossimo “.

FEBRER

OBJECTIUS: Parlar de viatges. Expressar la necessitat i el temps que fa falta per a fer una cosa. Expressar felicitat, tristor i aflicció. Parlar de la vivenda. Demanar i donar informacions d'una vivenda. Animar algú. Descriure una vivenda. Parlar del mobiliari

d'una casa. Localitzar objectes a l'espai.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Lèxic i expressions útils per a moure's a la ciutat i als afores amb cotxe. El cotxe. La vivenda: diferents tipus de cases. Publicitat immobiliària. Els espais d'una casa. Mobiliari i electrodomèstics.

Els pronoms indirectes. " Ci vuole- Ci vogliono ". L'imperatiu afirmatiu i negatiu amb els pronoms indirectes. L' article partitiu plural. Preposicions per a localitzar objectes a l'espai.

MARS

OBJECTIUS: Parlar de les xarxes socials i Internet. Parlar d'esdeveniments del futur. Confirmar una hipotesi. Expressar incertesa. Fer plans de futur. Expressar un dubte. Fer una previsió.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Lèxic de les xarxes socials, Internet i del món informàtic. Relacions interpersonals.

El pronom « ne » com substitut de " di questo, di quello ". El futur simple dels verbs regulars i irregulars. Ús del futur.

ABRIL

OBJECTIUS: Fer la compra. Explicar el motiu pel qual s'escull un producte. Expressar la quantitat. Demanar i dir el preu.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: La compra. Productes alimentaris. Botigues de productes alimentaris. Diferents tipus d'envasos i unitats de mida : Llitre, quilo...

El pronom "ne" amb valor partitiu. Els pronoms indirectes amb "ne" i amb el "passato prossimo". L'article partitiu singular. Les preposicions: usos més habituals. Presentar una acció que està a punt de produir-se.

MAIG

OBJECTIUS: Parlar de la televisió i de les emissions que es poden vore. Expressar la preferència. Comparar. Parlar dels aspectes Positius i negatius de la televisió.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Emissions televisives. Lèxic relatiu a la televisió i al televisor.

L'estructura " stare per+infinito". El comparatiu. El superlatiu absolut i relatiu.

1B1

SETEMBRE-OCTUBRE

OBJECTIUS: Parlar dels gustos i preferències. Reflexionar sobre el procés d'aprenentatge de l'italià. Parlar d'un mateix. Comunicar en classe. Recollir informacions d'un curs de llengua. Inscriure's a un curs.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Activitats d'oci i treball. L'escola. Acord nom adjectiu. Pronoms directes i indirectes de tercera persona. Preposicions de temps i de lloc. L'indicatiu i els seus temps verbals: repàs morfològic i usos. Preposicions verbals (« continuare a « « smettere di « . Conectors (« ma, però, perché, siccome, mentre).

NOVEMBRE

OBJECTIUS: Contar fets ocorreguts. Donar opinió respecte als animals i la seua protecció. Descriure el físic i el caràcter d'una persona. Expressar sentiments i emocions en les relacions interpersonals.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: L'aspecte i la roba. Expressions amb els animals ("testardo come un mulo "...). Lèxic dels sentiments i de les emocions. Paraules de la crònica periodística (« incidente, furto, arresto, salvataggio... »).

Els adverbis en -mente. Oposició « passato prossimo- imperfetto « . « Passato prossimo »- Imperfet amb els verbs modals. El « trapassato prossimo ». El "ci " amb alguns verbs " andarci- provarci ". Reconeixement de la forma passiva. Diferència entre " stare per+infinito " i " stare+gerundio ". Preposicions amb valor temporal " tra-fra- da - a " i "fa ". Conectors discorsius " infatti- intanto- tuttavia- poi- "

DESEMBRE

OBJECTIUS: Parlar de les vacances: destinacions, duració, organització i activitats. Parlar de llocs turístics italians i d'algunes festes tradicionals. Descriure llocs i ambients vacacionals. Parlar de menjars i productes locals. Fer hipotesis. Aconsellar.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Esports i activitats del temps lliure i de les vacances. Geografia : lèxic de la muntanya, de la platja i dels viatges per carretera. La cuina : lèxic per a parlar de menjars.

Els diminutius en « -ino etto ». Adjectius en « -abile i -ibile « . Noms amb sufixos en "-one i -accio". Prefixos de negació (in- s- dis-). El condicional present: morfologia i ús. Oposició entre futur i condicional.(ortografia i fonètica de la primera persona del plural) El pronom "ne" amb valor partitiu. "Ne" vs. "Ci". L'adjectiu i pronom demostratiu "quello". L'adjectiu "bello". Conectors

discorsius “ anzi, invece di, piuttosto che “. Plural dels noms i adjectius que acaben en –co.

GENER / FEBRER

OBJECTIUS: Donar opinions respecte a l'ús del mòbil i de les xarxes socials. Parlar de la passió per l'esport. Descriure espectacles. Intentar convencer algú. Expressar acord i desacord sobre què fer quan una persona acaba els estudis. Entrevistar algú sobre les experiències juvenils. Escriure un text donant una opinió sobre la moda de fer-se selfie. Donar els signals discorsius adients per a mantenir viva una conversació (allora ? ma dai! Ah ¡ Eh!)

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Llenguatge dels joves amb l'esport, els concerts, les pel·lícules i les seues maneres de relacionar-se. Internet i les xarxes socials.

Adjectius en –ale, -ile, -oso. Noms en -eria i –teca. El subjuntiu present de « essere » i « avere » . L'ús del subjuntiu després d'un verb d'opinió (penso che ...). Els pronoms combinats de primera i segona persona singulars i plurals. Pronoms directes i indirectes, el “ ne” i l'acord amb el participi passat. Els pronoms relatius (che / chi).. Comparatius regulars. Comparatius i superlatius amb dues formes (più buono = migliore). El superlatiu relatiu i absolut. « Passato prossimo versus Imperfetto versus Trapassato prossimo » . Preposicions verbals (cercare di, riuscire a, modali+infinito). Nexos discorsius: (sia...sia, sia...che, né...né).

FEBRER/ MARS

OBJECTIUS: Convèncer algú a fer alguna cosa. Parlar de treball (professions i oficis). Tenir una entrevista de treball. Parlar de la situació del treball al propi País. Descriure quines són les característiques que es necessiten per a desenvolupar una professió-ofici. Escriure un correu electrònic per a presentar-se. Parlar de les regles i normes que cal tenir en el treball. Aconsellar.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA : El treball. Les professions. Adjectius per a descriure la personalitat. Noms en –ità, -ezza,-enza,-anza (capacità, dimestichezza, pazienza, arroganza. Noms i adjectius en – tore/trice, -ista, -aio/a,-iere/a, -ante (attore/ trice, fiorista, giornalista/a, infermiere/a, insegnante)

Els anuncis de treball. Els correus electrònics formals per a presentar un curriculum i contestar a un anunci de treball. Les fórmules d'obertura i de tancament d'un correu electrònic formal. La oficina.

L'imperatiu i els pronoms personals. Els relatius (“ che , chi, cui, il quale, la quale...) El subjuntiu present: verbs regulars. L'estructura “ di+infinito” versus che+subjuntiu. Els pronoms combinats de tercera persona. Preposicions verbals (“ provare a, decidere di “). Intonacions: ordres i peticions.

ABRIL / MAIG

OBJECTIUS: Parlar de les relacions interpersonals: família, parella, amics, companys, veïns. Parlar dels llocs on es passa temps amb altres persones i de la diferent manera de relacionar-se que hi ha en una ciutat, poble i barri. Parlar de les associacions de persones amb una finalitat altruista. Queixar-se. Escriure una carta de queixes. Expressar opinions personals: Emfatitzar. Parlar d'esdeveniments passats.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA : La carta de queixa : estructura, expressions formals. Noms derivats de verbs (« -zione, -mento, -anza i sufix zero “distrazione”, “cambiamento” , “ mancanza “, ricerca...). Adjectius en -abile, -ibile, -ante,-ivo : (“giocabile, divisibile, incoraggiante, educativo ...). El subjuntiu present introduït per expressions com “ non è giusto che” “ bisogna che “... Alguns verbs irregulars al subjuntiu present. Indicatiu present versus subjuntiu present. Introducció a la forma pasiva. Introducció als adjectius i pronoms indefinits. Les estructures “ qualcosa/ niente di+ adjectiu – qualcosa/ niente da+ infinitiu “. Els verbs impersonals:” bisogna, occorre, basta “. Revisió dels pronoms combinats (directes, indirectes, reflexius, ne) Introducció als verbs pronominals idiomàtics (“cavarsela, fregarsene, prendersela, andarsene, farcela). El gerundi present. Els connectors concessius (anche se+indicatiu – sebbene/ nonostante / benché /...+ subjuntiu - pur+ gerundio).

1B2

SETEMBRE-OCTUBRE

OBJECTIUS: Contar un fet ocorregut. Parlar dels records de l'escola.
Descriure un professor, un mestre o un company de l'escola.
Expressar acord i desacord amb algú o alguna cosa o situació.
Expressar aflicció, sorpresa i incredulitat. Admetre alguna cosa.
Criticar amb un raonament una opinió o afirmació.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA : L'escola d'avui i d'ahir.
Verbs amb dos auxiliars en els temps composts. Els verbs pronominals idiomàtics « cavarsela i entratci ». Revisió de les formes i dels usos dels temps passats de l'indicatiu (passato prossimo- imperfetto- trapassato prossimo). Introducció del « passato remoto ». Els pronoms relatius « doppi » (chi , ciò che).

NOVEMBRE / DESEMBRE

OBJECTIUS: Parlar de la relació amb el menjar. Parlar dels gustos culinaris.
Expressar preferències. Descriure un plat, una recepta de cuina

I la manera d'elaborar-la

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA : El menjar i la cuina. Els indefinits. Ús del subjuntiu amb els indefinits. El futur anterior. L'estructura oracional de la " dislocazione a sinistra". Revisió de la forma pasiva i el "si passivante ". " Si passivante versus si impersonale ".

GENER

OBJECTIUS: Transmetre i referir informació. Expressar percentatges i comentar gràfics estadístics. Situar un fet històric, comentar-ho donant una opinió raonada. Argumentar i donar la pròpia opinió en un context informal.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA : Verbs amb preposicions. Els adverbis de temps. El discurs indirecte. L'ús del condicional per a prendre les distàncies d'una notícia no confirmada. L'estructura "non perché + subjuntiu " per a expressar una causa de mentira. Les oracions subordinades interrogatives indirectes.

FEBRER / MARS

OBJECTIUS: Parlar de la pròpia professió. Sol licitar alguna cosa formalment. Respondre formalment a una petició. Expressar-se d'una forma cortés en un context formal. Comunicar un desig i una intenció. Intercanviar informació i consells més complexos respecte al propi treball.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El món del treball. Els noms de les professions al masculí i al femení. Ús del subjuntiu en oracions relatives. L'ús del subjuntiu amb el superlatiu relatiu. "Finalmente versus alla fine" i d'altres fals amics. El gerundi en les oracions causals i hipotètiques. La concordança dels temps: condicional i subjuntiu.

ABRIL / MAIG

OBJECTIUS: Expressar emocions tenint en compte el context comunicatiu i el registre adient. Parlar d'un mateix d'una manera clara i adient a les circumstàncies contextuais de comunicació. Descriure algú (caràcter i físic). Queixar-se d'una manera adient tenint en compte el context comunicatiu i el registre. Entrevistar algú

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA : Lèxic de les emocions i sentiments. Adjectius derivats de noms. Ús de l'adjectiu possessiu : posició neutra i de connotació. El verb pronominal idiomàtic " uscirsene ". Ús del possessiu "proprio ". Formació d'antonims : prefixos productius. L'oració hipotètica i els

sinònims de “ se “. Les expressions “ come se” i “ senza che” + subjuntiu imperfecte.

2B2

SETEMBRE-OCTUBRE

OBJECTIUS: Reconèixer i parlar dels gèneres cinematogràfics. Expressar preferències i gustos amb raonament. Llevar importància a una afirmació feta abans. Corregir-se i fer una precisació. Contar la trama d'una pel·lícula. Fer una recensió. Fer una crítica.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El món del cine i el seu lèxic. La posició de l'adjectiu (revisió). Ús del subjuntiu en oracions subordinades dependents d'una oració principal negativa. El conector “ purché “. L'estructura “ fare+ infinito “

NOVEMBRE / DESEMBRE

OBJECTIUS: Començar i acabar una exposició. Posar en evidència una idea un contingut o una parte del discurs. Contar precisant detalls. Descriure una imatge. Expressar acord i desacord amb raonament.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El món de l'art i els museos. Revisió i ampliament de l'ús de les preposicions de lloc. Concordança verbal al subjuntiu: revisió i ampliament. L'infinitiu utilitzat com nom. Revisió i ampliament de l'ús dels relatius. El relatiu amb valor possessiu. El relatiu anafòric “ il che “.

GENER

OBJECTIUS: Donar un judici i fer una valoració. Expressar dubte, incertesa, sorpresa, perplexitat. Parlar del mediambient. Fer propostes. Expressar desitjos.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El mediambient, la contaminació i les energies alternatives. La posició dels pronoms amb el gerundi, participi, infinitiu i imperatiu. La posició de l'adjectiu (revisió i ampliament). Ús del futur.

La posició de l'adverbi .

FEBRER / MARS

OBJECTIUS: Donar explicacions. Congratular-se. Demanar consell i aconsellar.

Parlar d'un esdeveniment cultural amb detalls.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Aspectes geogràfics i curiositat culturals italians. L'article determinat amb els noms geogràfics. El gerundi pasta i present: revisió i ampliament d'ús en oracions subordinades implícites. El gerundi amb valor concessiu.. Expressions idiomàtiques freqüents. Els homònims. Paraules amb dos plurals.

ABRIL / MAIG

OBJECTIUS : Organitzar una entrevista. Contradir una opinió amb raonament. Fer una matització. Discutir. Respetar el torn de paraula. Intervenir en una discussió o debat per a defensar la pròpia opinió amb raonament.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El subjuntiu en oracions comparatives. El subjuntiu en oracions consecutives. El plural dels noms composts. Ús de la paraula " mica ". Revisió i ampliament de verbs pronominals idiomàtics. El comparatiu: revisió i ampliament.

1C1

SETEMBRE-OCTUBRE

OBJECTIUS: Comunicar utilitzant un registre col·loquial. Expressar opinions complexes. Emfatitzar. Expressar sorpresa i ràbia. Defensar la pròpia opinió i criticar amb raonament la dels altres. Aprendre a utilitzar alguns dels llatínismes més comuns.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Estereotips italians. Superlatius dels adjectius amb prefixos (arcí-, stra-, super-, iper-). Prefixos augmentatius amb verbs i adverbs (strafare, superbene ...). El futur simple i anterior en oracions negatives. El subjuntiu en oracions marcades.

OBJECTIUS: Contradir, negar, discutir utilitzant un registre adient al context comunicatiu i contar esdeveniments passats amb claredat. Entendre textos de literatura i narrativa contemporànea.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El món de la literatura. “ La frase scissa esplicita, implícita, interrogativa e temporale” “ (Sono io che vengo stasera. Sei tu a farlo. Dov'è che sei stato ? È da un anno che non ti vedo.)
“ La frase pseudoscissa (Quello che non capisci sei tu !/ A non capre sei tu!).
Els temps passats de l'indicatiu. “ Passato remoto e trapassato remoto “.

NOVEMBRE:

OBJECTIUS: Expressar opinions raonades i dubtes. Expressar intencions, desitjos presents i passats. Aconsellar algú. Reconèixer algunes variants regionals de l'italià.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El món de l'esport. Concordança dels temps del subjuntiu. Concordança amb temp verbal principal al condicional.

Verbs defectius al participi passat. (competere). Usos regionals dels verbs “ essere / stare “ i “ avere / tenere “. Gramàtica normativa i descriptiva.

DESEMBRE

OBJECTIUS: Aprendre a utilitzar la ironia com a eina d'enriquiment expressiu a nivell comunicatiu .Expressar emocions i sentiments. Donar ordres. Fer concessions. Donar esperança. Expressar dubtes. Fer hipòtesis. Fer descripcions detallades. Contar esdeveniments passats amb cura i detalls. Aprendre a utilitzar les eines de lèxic i gramàtica adients per a denotar i connotar coses, fets i persones.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El món de l'art. El subjuntiu exhortatiu, dubitatiu i optatiu en les oracions independents. Usos del participi present i passat. El participi passat en algunes expressions idiomàtiques. El participi passat en les oracions subordinades implícites. L'adjectiu « bello « .

GENER

OBJECTIUS: Fer previsions i expressar intencions futures del passat amb detalls. Expressar aflicció i descontent per esdeveniments del passat, present i futur de manera detallada. Utilitzar adjectius intensificadors.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El món de la gastronomia. Diferència entre l'ús del futur simple i del condicional compost per a expressar la posterioritat. El subjuntiu: imperfecte i plusquamperfecte dependents d'un verb en condicional compost. Els intensificadors "bello e buono".

FEBRER

OBJECTIUS: Identificar algunes formes incorrectes difoses en la llengua italiana col·loquial. Utilitzar jocs de paraules. Reconèixer les diferències de significat de les paraules homògrafes. Fer exclamacions, expressar dubtes i desitjos, donar ordres. Utilitzar frases enunciatives. Expressar la causa i el temps de manera implícita. Utilitzar formes cristal·litzades. Descriure i definir les persones en base a l'aspecte. Utilitzar expressions idiomàtiques derivades de la gestualitat.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El món de la música, de la moda i l'estètica. El "che" polivalent. El "che" polivalent de lloc i de temps. Els pronoms relatius dobles « chi e quanto ». Variants lingüístiques i estilístiques del període hipotètic. Oracions temporals i causals introduïdes per « se ». L'infinitiu present i passat. El gerundi absolut (present i passat). El gerundi en formes cristal·litzades. La posició del subjecte amb el gerundi. La paraula "ancora".

MARÇ

OBJECTIUS: Descriure un gènere musical. Expressar una opinió o una preferència. Emfatitzar un element del discurs. Pronunciar amb correcció els fenòmens de fonosintaxi.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El món de l'òpera. L'infinitiu dependent de les preposicions "da" i "per". Frases marcades: "dislocazione a destra". L'ús de l'adverbi "addirittura". Altres usos específics de la preposició "da".

ABRIL / MAIG

OBJECTIUS: Comentar i analitzar estadístiques. Fer hipòtesis. Expressar un concepte de manera redundant. Expressar una opinió de forma subtil. Reforçar un concepte Entendre i usar neologismes.

Utilitzar formes idiomàtiques per a intensificar els adjectius.
Reproduir discursos al passat que continguin ordres i expressions de temps. Parlar del propi aprenentatge lingüístic.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: La condició de la dona a Itàlia.
L'aprenentatge de l'italià.
El període hipotètic amb hipòtesi en forma implícita. Els connectors hipotètics.

1C2

SETEMBRE-OCTUBRE

OBJECTIUS : Contar anècdotes on una persona queda malament. Exagerar i restar importància a les coses. Parlar de la relació existent entre el propi País i la resta del món. Comprendre expressions idiomàtiques sobre ciutats i Països.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA : Els noms invariables. El sufix "-filia". El prefix "pseudo-". Les paraules estrangeres i els préstecs. Els verbs que volen la preposició "di". Entonació i accent.

NOVEMBRE

OBJECTIUS: Fer un resum oral d'un text escrit. Parlar de ciència en la vida quotidiana. Parlar mitjançant analogies. Usar elements de la llengua oral en un text escrit.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Els pronoms relatius partitius. La falsa negació. Repàs del subjuntiu. Verbs que canvien de significat si són seguits d'un subjuntiu.

DESEMBRE

OBJECTIUS: Usar elements de la llengua oral en un text escrit. Comprendre expressions idiomàtiques que es refereixen al món de les matemàtiques i als nombres.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Els indefinits. L'analogia. La llengua escrita i la llengua oral. La frase complexa. Elements i connectors de coordinació i subordinació.

GENER

OBJECTIUS: Reconèixer una notícia falsa. Donar notícies no confirmades. Dramatitzar una situació. Reconèixer el registre lingüístic del periodisme.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Polisèmia dels noms d'animals. El condicional. L'imperfecte narratiu periodístic. L'infinitiu en les subordinades.

FEBRER

OBJECTIUS: Llegir i escriure en les xarxes socials. Seguir el fil del discurs malgrat les digressions. Discernir i seleccionar informació rellevant .

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Els neologismes d'Internet i de les xarxes socials. La puntuació en diferents tipologies textuales. L'ús de les cometes.

Els falsos alterats.

MARÇ

OBJECTIUS: Parlar de literatura. Reconèixer els gèneres textuales a partir de l'estil. Aconsellar algú sobre temes complexes.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Els alterats. Diferents usos de " che ". El verb el líptic. Repàs de subordinació explícita i implícita. Les figures retòriques en la lliteratura.

ABRIL

OBJECTIUS: Resumir un text oral. Parlar dels estereotòpics dels diferents Països. Comprendre diferents tipologies textuales que expressen humorisme.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Els adverbis " pure " i " anzi ". Connectors textuales i elements de cohesió textual. El pronom afectiu (datiu ètic).

MAIG

OBJECTIUS: Escriure un text irriverent. Fer ús de les tècniques per a exagerar i produir intensitat en un discurs. Començar a fer ús de la ironia en el discurs.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Els pronoms reflexius i totes les seves possibles combinacions. Elements per a intensificar els adjectius. La entonació irònica.

2C2

SETEMBRE-OCTUBRE

OBJECTIUS: Comentar aforismes sobre el concepte de la italianitat. Saber parlar de les identitats nacionals. Saber interpretar els refranys. Saber interpretar imàgets de humor y slogans. Comprendre un artículo de psicología. Saber diferenciar entre “nostalgia” y “rimpianto “. Saber parlar del passat amb precisió i detalls.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA

Característiques especials de la llengua oral. Frases fetes amb el verb “mandare”. Noms defectius del singular i del plural. La construcció “andare+participio passato “. Expressions amb la paraula “molla”. Noms que indiquen petites quantitats. Similituds amb personatges dels contes. Diminutius amb valor negatiu. El “trapassato remoto “. Expressions amb la paraula “porta “

OCTUBRE-NOVEMBRE

OBJECTIUS: Parlar d'educació. Saber recollir les opinions dins d'un text. Parlar de les dones i la maternitat. Respondre a una carta oberta. Expressar diferents punts de vista. Contar una anécdota negativa personal. Comprendre i interpretar gràfics. Omplir instàncies i sol licituds.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Estructures fixes “adjectius+noms” amb i sense preposicions. Famílies de paraules: derivats de “padre “ i “madre “ Falsos augmentatius. Subjunctiu dependent de condicional. La doble adjectivització amb valor superlatiu. La pregunta retòrica. El període hipotètic mixte. Expressions amb la paraula “spalla”. La partícula “ne”,revisió i recolzament.

NOVEMBRE-DESEMBRE

OBJECTIUS: Parlar de les etiquetes en l'àmbit alimentari i els falsos. Individuar ràpidament les informacions rellevants en un text i crear un llistat sintètic amb els punts essencials. Aprendre a prendre apunts i reformular les coses escoltades o llegides amb propietat de vocabulari i riquesa.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: L'Adverbi “già”. Adjectius amb base modificada. Expressions idiomàtiques amb la paraula “cuore”. Prefixos augmentatius i diminutius. Frases subordinades explícites i implícites. Expressió de la conseqüència.

GENER

OBJECTIUS: Comentar citacions sobre l'esport. Resumir un text amb un nombre establert de paraules. Comprendre el llenguatge de l'esport. Expressar la pròpia opinió sobre els esports extrems. Descriure una imatge simbòlica apreciand-ne els significats amagats.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: La paraula “appena”. Expressions idiomàtiques amb la paraula “aria”. “Stare per” “Essere sul punto di” “accingersi a +infinitiu. Ús de les preposicions després dels verbs. Expressions típiques del món de l'esport.

GENER- FEBRER

OBJECTIUS: Extraure informació rellevant a partir d'una publicitat. Individuar les figures retòriques utilitzades per la publicitat. Aconsellar algú per a fer compres. Parlar d'economia i estalvis. Parlar dels recursos hídrics. Protestar.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Les figures retòriques més comuns. Llatinismes, cultismes i expressions llatines utilitzades en italià. Frases subordinades subjectives i objectives. Els verbs sintagmàtics. Les inïtats poliremàtiques.

FEBRER- MARÇ

OBJECTIUS: Parlar de benestar, emocions i dolències físiques. Fer la distinció entre emocions i sentiments. Aconsellar un amic. Contar una història partint d'una emoció viscuda. Extreure emocions a partir d'una imatge. Fer una proposta al director d'un diari.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Expressions idiomàtiques referides a la alegria i al dolor. Expressions idiomàtiques amb el verb “ridere”. Els indefinits “altrui” i “proprio”. Paraules homògrafes in homòfones. Subordinades causals.

MARÇ- ABRIL

OBJECTIUS: Confrontar-se sobre un nou costum de fer turisme cultural. Fer un resum guiat. Parlar de l'art contemporani. Escriure un breu article per una revista.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El llenguatge de l'art. Parts del discurs substantivades. L'ordre de prioritat dels adjectius. La derivació dels adjectius. La subordinada incidental.

ABRIL- MAIG

OBJECTIUS: Distingir entre calamitats naturals i accions de l'home. Expressar les emocions evocades per una imatge. Parlar de les previsions meteorològiques. Extraure informacions a partir de dades estadístiques. Omplir un mòdul per a demanar un reemborsament. Parlar de treball i condicions laborals. Confrontar les condicions laborals dels treballadors a Itàlia, Espanya i altres països. Parlar del treball dels menors: Escriure un conte partint de la fi.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Prefixos per a formar antònims. El lèxic de les previsions meteo. Expressions idiomàtiques introduïdes per preposicions. Subordinades adversatives. Sinònims de la paraula "ma". La paraula "pure". Expressions idiomàtiques amb la paraula "cavolo". Subordinades concessives. Collocacions lingüístiques en el sector professio

C2 INTEGRAT

SETEMBRE-OCTUBRE

OBJECTIUS: Comentar aforismes sobre el concepte de la italianitat. Saber parlar de les identitats nacionals. Saber interpretar els refranys. Saber interpretar imatges de humor y slogans. Comprendre un article de psicologia. Saber diferenciar entre "nostalgia" y "rimpianto". Saber parlar del passat amb precisió i detalls.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA

Característiques especials de la llengua oral. Frases fetes amb el verb "mandare". Noms defectius del singular i del plural. La construcció "andare+ participio passato". Expressions amb la paraula "molla". Noms que indiquen petites quantitats. Similituds amb personatges dels contes. Diminutius amb valor negatiu. El "trapassato remoto". Expressions amb la paraula "porta"

OCTUBRE-NOVEMBRE

OBJECTIUS: Parlar d'educació. Saber recollir les opinions dins d'un text. Parlar de les dones i la maternitat. Respondre a una carta oberta. Expressar diferents punts de vista. Contar una anècdota negativa personal. Comprendre i interpretar gràfics. Omplir instàncies i sol·licituds.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Estructures fixes "adjectius+noms" amb i sense preposicions. Famílies de paraules: derivats de "padre" i "madre". Falsos augmentatius. Subjuntiu dependent de condicional. La doble adjectivització amb valor superlatiu. La pregunta retòrica. El període hipotètic mixte. Expressions amb la paraula "spalla". La partícula "ne", revisió i recolzament.

NOVEMBRE-DESEMBRE

OBJECTIUS: Parlar de les etiquetes en l'àmbit alimentari i els falsos. Individuar ràpidament les informacions rellevants en un text i crear un llistat sintètic amb els punts essencials. Aprendre a prendre apunts i reformular les coses escoltades o llegides amb propietat de vocabulari i riquesa.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: L'Adverbi "già". Adjectius amb base modificada. Expressions idiomàtiques amb la paraula "cuore". Prefixos augmentatius i diminutius. Frases subordinades explícites i implícites. Expressió de la conseqüència.

GENER

OBJECTIUS: Comentar citacions sobre l'esport. Resumir un text amb un nombre establert de paraules. Comprendre el llenguatge de l'esport. Expressar la pròpia opinió sobre els esports extrems. Descriure una imatge simbòlica apreciant-ne els significats amagats.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: La paraula "appena". Expressions idiomàtiques amb la paraula "aria". "Stare per" "Essere sul punto di" "accingersi a "+infinitiu. Ús de les preposicions després dels verbs. Expressions típiques del món de l'esport.

GENER- FEBRER

OBJECTIUS: Extraure informació rellevant a partir d'una publicitat. Individuar les figures retòriques utilitzades per la publicitat. Aconsellar algú per a fer compres. Parlar d'economia i estalvis. Parlar dels recursos hídrics. Protestar.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Les figures retòriques més comuns. Llatinismes, cultismes i expressions llatines utilitzades en italià. Frases subordinades subjectives i objectives. Els verbs sintagmàtics. Les inïtats poliremàtiques.

FEBRER- MARÇ

OBJECTIUS: Parlar de benestar, emocions i dolències físiques. Fer la distinció entre emocions i sentiments. Aconsellar un amic. Contar una història partint d'una emoció viscuda. Extreure emocions a partir d'una imatge. Fer una proposta al director d'un diari.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Expressions idiomàtiques referides a la alegria i al dolor. Expressions idiomàtiques amb el verb "ridere". Els indefinits "altrui " i "proprio". Paraules homògrafes in homòfones. Subordinades causals.

MARÇ- ABRIL

OBJECTIUS: Confrontar-se sobre un nou costum de fer turisme cultural. Fer un resum guiat. Parlar de l'art contemporani. Escriure un breu article per una revista.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: El llenguatge de l'art. Parts del discurs substantivades. L'ordre de prioritat dels adjectius. La derivació dels adjectius. La subordinada incidental.

ABRIL- MAIG

OBJECTIUS: Distingir entre calamitats naturals i accions de l'home. Expressar les emocions evocades per una imatge. Parlar de les previsions meteorològiques. Extraure informacions a partir de dades estadístiques. Omplir un mòdul per a demanar un reemborsament. Parlar de treball i condicions

laborals. Confrontar les condicions laborals dels treballadors a Itàlia, Espanya i altres països. Parlar del treball dels menors: Escriure un conte partint de la fi.

CONTINGUTS DE LÈXIC I GRAMÀTICA: Prefixos per a formar antònims. El lèxic de les previsions meteo. Expressions idiomàtiques introduïdes per preposicions. Subordinades adversatives. Sinònims de la paraula “ma”. La paraula “pure”. Expressions idiomàtiques amb la paraula “cavolo”. Subordinades concessives. Col·locacions lingüístiques en el sector professional.

4. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

a) Metodología general y específica de l'idioma

Si concebem l'idioma com un sistema lingüístic per a la comunicació en distintes situacions de “interacció social”, els estudiants d'idiomes són membres d'una societat que compleixen tasques no específicament relacionades amb la llengua, en circumstàncies i entorns específics i en un camp d'acció concret. Esta perspectiva implica aprendre usant la llengua per als fins per als quals s'utilitza normalment. No és prou realitzar actes de parla o activitats de llengua aïllada sinó que cal, que estes s'inserisquen en un context social més ample, en una activitat, per a adquirir un sentit ple. És en estes tasques que tal sistema lingüístic s'utilitza de forma significativa i adequada al context. En l'ensenyament de la llengua s'haurà d'aplicar una metodologia que proporcione a l'alumnat les competències i destreses necessàries per a realitzar les tasques amb eficàcia. Açò vol dir que els distintos tipus de competència consignats es presentaran a l'alumne de manera integrada dins de tasques comunicatives de comprensió, expressió, interacció, mediació o distintes combinacions de les mateixes. Caldrà posar especial atenció que les competències purament lingüístiques no siguin dins del procés una altra cosa que un mer vehicle per a la comunicació.

Pel que fa a competències més generals, es pot assumir que l'alumnat d'ensenyaments d'idiomes posseeix el coneixement general del món que precisa tant per a l'aprenentatge com per a la comunicació. No obstant això, el desenvolupament d'habilitats socioculturals requereix un coneixement de les cultures associades amb els idiomes objecte d'estudi que l'alumne pot no tindre i que ha d'adquirir, també mitjançant tasques en què s'utilitzen materials autèntics, adaptats a cadascun dels nivells, que li permeten entrar en contacte directe amb els usos i característiques de les cultures en qüestió.

D'altra banda, la competència d'aprendre a aprendre, encaminada a potenciar en l'alumne la seua capacitat d'autoaprenentatge, té també una importància definitiva en un procés de què ha de responsabilitzar-se. En aquest sentit, caldrà desenvolupar en l'alumne, no sols les seves capacitats innates, sinó estratègies d'aprenentatge adequades per a l'autoformació, així com actituds positives cap al procés d'ensenyament-aprenentatge. S'haurà d'ajudar a

l'alumnat a reconèixer la gran importància d'aquest apartat en l'aprenentatge d'una llengua, en el que un bon establiment de les estratègies, ha de servir com a base per al futur aprenentatge de l'idioma. Atès que les tasques, i totes les activitats relacionades amb elles, se centren fonamentalment en l'alumne i en la seva actuació, el paper del professor serà el de presentador, impulsor i avaluador de l'activitat, valorant l'ús adequat de l'idioma per damunt del coneixement del sistema teòric del mateix i de la mera correcció formal. S'haurà de recordar que els errors de l'alumne són inevitables, que han d'acceptar-se com a producte de la interlingua de transició, i per tant, no s'han de tindre en compte, excepte quan siguin sistemàtics o interferisquen en la comunicació. Açò no exclou en absolut un anàlisi de tals errors a fi que l'alumne reflexioni sobre la seva actuació i la millore. Per a potenciar l'ús adequat de l'idioma el professor presentarà una sèrie d'experiències d'aprenentatge que estimulen l'interès i sensibilitat cap a les cultures en què es parla la llengua objecte d'estudi, fomenten la confiança de l'alumne en si mateix a l'hora de comunicar-se, augmenten la motivació per a aprendre dins de l'aula i desenvolupen la capacitat per a aprendre de manera autònoma.

D'acord amb tot el que s'ha dit, l'ensenyament de l'italià atindrà als següents principis metodològics:

1. Els objectius declarats se centren en l'ús efectiu de l'idioma per part de l'alumne; per tant, les pràctiques d'ensenyament i aprenentatge s'orientaran de manera que l'actuació d'aquest ocupe el major temps possible.
2. El paper del professorat serà essencialment el de facilitar la participació de l'alumne en la realització d'activitats comunicatives, avaluar la seva actuació, orientar-li respecte a esta i indicar-li com pot desenvolupar les seves competències i les seves pròpies estratègies d'aprenentatge.
3. Conforme als objectius generals i específics establerts, les activitats d'ensenyament i aprenentatge se centraran fonamentalment en aquelles a què l'alumnat haurà d'enfrontar-se en situacions de comunicació real –açò és, activitats de comprensió, producció, interacció i mediació – mitjançant tasques que impliquen les dites activitats.
4. Les característiques de les activitats a dur a terme (textos o material de base utilitzat, tema, operacions que comporta, duració, nombre de participants, instruccions, etc.) i les seves condicions de realització (quan i com) s'estableixen essencialment en funció dels objectius específics que es pretenen aconseguir.
5. Les classes s'imparteixen des del nivell 1 A2 en l'idioma objecte d'estudi, l'italià, per a garantir una major exposició directa al mateix, en la mesura que siga possible.
6. Les classes s'organitzen de manera que afavorisquen la comunicació entre l'alumnat i es proposen diferents activitats en què es promoga la dinàmica de grups. Per a tal fi, és important que l'ambient de la classe siga l'adient; es crearà un clima de col·laboració, empatia, respecte i interès.
7. Els mitjans, mètodes i materials que s'utilitzen seran el més pròxims possible a aquells que l'alumnat puga trobar-se en el curs de la seva experiència directa amb l'idioma objecte d'estudi, i se seleccionaran en funció de la seva idoneïtat per a aconseguir els objectius establerts.

8. La introducció de les TIC en l'ensenyament d'idiomes ha suposat una fita molt important i eficaç per a l'ensenyament/aprenentatge de llengües. Gràcies a elles l'aprenentatge de llengües s'ha fet molt més assequible a tots i, al seu torn, han facilitat la comunicació i l'intercanvi d'experiències amb altres pobles més distants.

b) Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge

L'aprenentatge es basarà en tasques dissenyades a partir dels objectius específics, en la realització de les quals, l'alumnat haurà d'adquirir uns coneixements formals (desglossats en l'apartat de competència gramatical i lexicosemàntica), aprendre a utilitzar uns procediments discursius (desenvolupats en la competència pragmàtica i funcional) i unes estratègies de planificació, execució, control i correcció. Tot això permetrà a l'alumnat comprendre i produir textos ajustats a les situacions de comunicació. Per a dur a terme tot allò es desenvoluparan unitats didàctiques en les quals es treballarà de manera específica amb tasques de comprensió oral i escrita, d'expressió oral i escrita i de mediació lingüística.

El professor haurà d'ajudar l'alumnat a identificar i aplicar les estratègies que ja usa en la seva llengua i desenvolupar d'altres noves. Per a això, es podran utilitzar activitats específiques, amb l'ús de material autèntic per a crear un context comunicatiu real i adient als objectius a assolir en cada moment. Dins d'aquest model d'activitats serà també fonamental el foment d'autoaprenentatge, per a afavorir l'aprenentatge conscient de l'alumne i per a que prengui responsabilitat del procés d'ensenyament i aprenentatge en la seva globalitat.

c) Autoavaluació de l'alumnat

En un procés d'ensenyament i aprenentatge d'idiomes estrangers com és el nostre cas amb alumnes adults en la gran majoria i adolescents en alguns casos, és clar que l'autoavaluació té un paper prou important, ja que és la manera mitjançant la qual l'alumne pot adonar-se del progrés que fa en el seu itinerari d'aprenentatge que inevitablement passa per una sèrie de fases d'"interlingua" on s'ha de vore fins i tot l'error com un moment necessari per a assolir els objectius pragmàtics i comunicatius establerts per a cada nivell. Es tracta doncs d'un moment fonamental en el qual l'alumne reflexiona i pren consciència del propi aprenentatge. Aquesta reflexió es duu a terme al final de cada activitat i a més els docents es preocuparan per a que els alumnes tinguin el temps necessari per a autoevaluar-se utilitzant o bé les graelles que els manuals de text escollits proposen o bé donant-los un altre tipus de material preparat amb esta finalitat i que en tot cas fomenta el reforç positiu, veient més que els possibles errors formals, l'assoliments dels objectius comunicatius. És per tot allò que cal remarcar la importància d'ajudar l'alumnat a identificar les seves pròpies habilitats comunicatives i a treballar en el desenvolupament

d'actituds positives. En aquest procés serà fonamental el seguiment personal que el professor faça de cada un dels seus alumnes i el foment de l'observació i la responsabilització del propi aprenentatge per part dels alumnes.

5. CRITERIS D'AVALUACIÓ

a) En cursos no conduents a prova de certificació

En els cursos no conduents a la prova de certificació el professorat durà a terme l'avaluació dels seus alumnes de la següent manera: durant les dues primeres setmanes lectives es podran fer unes proves o tests per tal d'avaluar el nivell inicial dels alumnes i conèixer quins són els coneixements previs de la llengua, fins i tot en els grups de 1 A2. Anomenem aquest tipus d'avaluació com a inicial i diagnòstica. La finalitat d'aquests tests o proves, que seran escollides per cada professor de forma personal, és a dir segons els propis criteris, serà la d'establir les necessitats més apressants de l'alumnat i enfocar d'una manera adient la pràctica docent en les setmanes següents del curs i fins i tot podrien servir per a dirigir un alumne concret cap a un test de classificació extraordinari per a ajudar-lo a assolir els objectius comunicatius lligats a l'aprenentatge de la llengua d'una manera més eficaç i pragmàtica.

A continuació anem a explicar el tipus d'avaluació que anirem a desplegar al llarg del curs i que anomenem "avaluació contínua o de progrés ". Es tracta d'una manera d'avaluar en la qual qualsevol activitat desenvolupada en classe podrà estar subjecta a avaluació formal, és a dir associada a una nota numèrica o acompanyada amb un judici analític, per a poder destacar d'una manera sintètica el progrés de l'alumne durant el curs. Des del moment en què l'assistència és obligatòria, els professors no tenen l'obligació d'avisar del dia en què es faran tasques orals ,escrites i de mediació lingüística, encara que puguin fer-ho. Una vegada fet l'exercici, el test, la prova o activitat, el professor no estarà obligat , per la mateixa raó esmentada, a repetir-la a qui no l'ha poguda fer, a més perquè des del departament s'invita tot el professorat a fer-ne sovint amb la finalitat de tenir a l'abast un bon grapat de dades per a cada alumne, la qual cosa facilita la tasca docent d'avaluar d'una manera fiable el progrés de l'alumne, els seus coneixements lingüístics i sobre tot les seues habilitats comunicatives.

El departament d'italià deixa l'elecció de les proves avaluables al lliure criteri de cada professor. Per això aquestes proves podran ser: exàmens o tests, activitats de comprensió oral i escrita, redaccions, exposicions orals individuals, en parella o en grup, activitats amb llibres de lectura, tasques de mediació oral i escrita etc. S'arreglaran un mínim de 2 notes per a cada destressa per a poder avaluar l'alumne, encara que s'aconsella , com ja hem dit, a tot el departament fer-ne més per a poder tenir més dades.. En tot cas, sempre seran com a mínim dues les vegades que cada professor informarà al llarg del curs cadascú dels seus alumnes sobre l'estat del seu progrés d'aprenentatge, donant-los tot el recolzament necessari i les instruccions adients per a que

puga assolir de la manera més convenient els objectius lingüístics propis del nivell corresponent.

Aquestes recollides de notes serviran per a aprovar el curs en els casos dels alumnes de 1A2, 2A2, B1, 1B2, C1 i 1C2, és a dir en els cursos no conduents a la prova de certificació, encara que en el cas del B1 i de C1 s'ha de dir que l'alumne pot aprovar el curs i inscriure's després al següent també presentant-se a la prova de certificació, atès que en aquests nivells, segons les instruccions rebudes per la Conselleria d'Educació els alumnes poden fer la prova única, si així ho desitgen. Arribat el moment de donar la nota final de tots aquests cursos, es tindrà en compte la progressió de l'alumne des de principi de curs. La nota final, doncs, no serà necessàriament la mitjana aritmètica. Per a que els alumnes superin l'avaluació contínua i, per tant, queden exempts de fer la prova extraordinària de departament que es farà a final de juny, no podran tenir un nombre de faltes d'assistència injustificades superior al 15%, així mateix, hauran d'obtenir en cada destressa un mínim del 50% i la mitjana de les notes de totes les destresses haurà de ser superior o igual al 60%.

Tanmateix cal destacar que per al nivell de 2A2 la nota mitjana per a superar el curs serà de 65%.

En el cas que no obtinguessin el 60% previst o el 65% en 2A2, l'alumne podrà superar en tot cas el curs si el professor valorarà positivament el progrés de l'alumne que haurà anat de menys a més i que hagi demostrat al llarg del curs, durant les classes, unes habilitats comunicatives suficients per a poder començar amb aprofitament el curs del nivell següent.

Els alumnes que per qualsevol raó no hagin superat l'avaluació contínua que acabem de detallar en les seves parts fonamentals, hauran de presentar-se necessàriament per a superar el curs a la prova final de departament que es farà en dues convocatòries per als alumnes de A2.2: a final de maig durant l'última setmana lectiva i a final de juny de 2022, i en única convocatòria extraordinària per a tots els altres cursos, llevat els cursos de B1 i C1, sempre a final del mes de juny.

La prova de final de maig de 2A2. serà organitzada per als professors del departament que impartisquen el nivell de 2A2.. Cada destressa s'avaluarà independentment i tindrà un valor de 100%. Per a aprovar s'haurà d'obtenir un 65% de mitjana de les destresses previstes en el currículum, CE (comprensió escrita) CO (comprensió oral) PE (producció escrita) PO (producció oral) i ML (mediació lingüística). Aquesta prova tindrà les següents característiques: la comprensió escrita presentarà 2 textos que els alumnes hauran de llegir i comprendre per a poder contestar a preguntes tancades de vertader o fals i o d'elecció múltipla. La durada d'esta prova no superarà en cap cas els 60 minuts. Igual és també la prova de comprensió oral. L'única diferència en este cas és el temps, ja que les tasques tindran una durada màxima de 30 minuts. La prova de producció escrita durarà 60 minuts màxims, durant els quals els alumnes hauran d'escriure 1 o 2 textos de diferent tipologia i format adients al nivell. Igualment es farà una prova de mediació escrita que farà mitjana amb la part de mediació oral. I per a acabar, la prova d'expressió oral constarà de dues

parts: un monòleg i un diàleg entre dos alumnes. Tant el monòleg com els diàleg se centraran en tasques comunicatives adients al nivell. En conclusió d'aquest apartat volem subratllar que es considerarà que un alumne ha assolit el nivell i, per tant, és apte per a passar de curs, quan demostra que és capaç de complir en cada destressa els objectius comunicatius corresponents que apareixen en l'apartat de la temporalització de les unitats didàctiques.

b) En prova de certificació

Pel que fa als alumnes del nivell de B1, del segon curs de B2, els del nivell de C1 i del segon curs de C2 que vulguin obtenir el títol de certificació corresponent, hauran de presentar-se i superar la prova única de certificació. Aquesta prova és reglada per la Conselleria d'Educació que donarà totes les instruccions del cas pel que fa a la matrícula, les dates i d'altres aspectes i que tant els professors com els alumnes hauran de conèixer. Tota la informació sol donar-se durant el mes de febrer i es publica en el DOGV. La prova única de certificació (PUC) té dues convocatòries, una en el mes de juny i l'altra en setembre. Per a presentar-se els alumnes hauran de matricular-se seguint les instruccions de la resolució corresponent. En esta prova es poden inscriure's tant l'alumnat oficial de l'escola com els alumnes lliures. Aquests últims hauran de pagar les taxes corresponents indicades en la resolució. Queden exempts del pagament els alumnes de l'escola, atès que ja han pagat la matrícula d'alumnes i la inscripció al curs que segueixen durant l'any. Es considerarà que un alumne ha assolit el nivell i, per tant, és apte per a passar de curs i obtenir la corresponent certificació oficial, quan demostra que és capaç de complir en cada destressa els objectius corresponents que s'especifiquen a l'apartat de la temporalització de les unitats didàctiques d'aquest document. Per a avaluar les proves dels alumnes dels cursos conduents a certificació, els membres del departament seguiran les instruccions que dóna la Conselleria d'Educació en la resolució de les PUC. Cal dir que la nota mínima per a aprovar la PUC correspon al 65%. Este percentatge s'obtindrà fent la mitjana aritmètica entre les varies parts de la prova que pretenen quantificar de 0 a 100 el grau de competència comunicativa assolida en les parts de comprensió oral, comprensió escrita, producció oral, producció escrita i mediació lingüística. Per a poder fer la mitjana aritmètica entre les varies parts els candidats hauran d'assolir un mínim de 50% en cada destressa.

Els alumnes oficials que es presentin o no a la prova PUC durant el curs seran també avaluats pel seu professor a banda, mitjançant una avaluació contínua, però en cap cas la nota final de l'avaluació contínua podrà substituir la nota de la PUC.

La nota de l'avaluació contínua en este cas és merament orientativa i serveix a l'alumne per a prendre visió en cada moment el seu progrés. Els alumnes oficials podran superar el curs i inscriure's al curs o nivell següent corresponent si assolisquen la mitjana aritmètica de les cinc destresses comunicatives del 60%. Per a poder fer la mitjana és necessari que els alumnes hagin tret com a mínim en cada destressa una nota corresponent al 50%. Els alumnes que superin el curs per a avaluació contínua o en tot cas en una prova final de departament organitzada pel docent i prevista durant l'última

setmana lectiva en horari lectiu en la qual podran examinar-se de les parts en les quals no hagin obtingut un mínim del 50%, podran sí inscriure's l'any següent al curs successiu pero no obtindran cap títol oficial que certifiqui el nivell cursat, atés que l'única manera de certificar el nivell de coneixement de l'idioma es mitjançant, com ja hem dit abans, la prova única de certificació.

c) Test de classificació

L'alumnat que tinga o crega tindre suficients coneixements d'italià podrà accedir a qualsevol curs en lloc de matricular-se en el primer any del nivell A2 o en el que puga acreditar al moment de fer la inscripció, presentant-se a un test de classificació. Per a fer esta prova , test de nivell ordinari , el candidat haurà de pagar les taxes corresponents i inscriure's en el termini establert pel departament d'italià en coordinació amb la mateixa escola. Aquesta prova per al curs 2023-24 es fa el dia 15 de setembre a les 10 hores segons apareix també publicat en la pàgina web de l'escola.

Al començament del curs, si un professor detecta que un alumne del seu grup, durant l'avaluació inicial o diagnostica, té coneixements superiors al nivell que està cursant, li podrà donar la possibilitat de fer un test de classificació extraordinari, previ pagament de les taxes previstes, per a ubicar-lo en un nivell més profitós.

el test de classificació consta de les següents parts: la primera consisteix per cada nivell d'un o dos exercicis de completament amb estructures de lèxic i gramàtica dissenyats ad hoc pel departament amb la finalitat de adonar-se de quins són els coneixements lingüístics dels candidats. L'extensió i la complexitat de les tasques proposades segueix un increment progressiu que serveix per a mesurar aquests coneixements. Després hi ha una segona part en la qual el candidat haurà de redactar un o dos textos que pretenen també veure si el candidat és capaç d'assolir uns objectius comunicatius mínims per a poder inscriure's al nivell pel qual opta. I per a acabar la prova de nivell els membres del departament interactuaran amb el candidat amb una entrevista que permet veure quin és el nivell de competència oral del candidat.

d) Criteris de correcció

Pel que fa les proves de certificació els membres del departament seguiran les instruccions donades en la corresponent guia del docent que apareix en la mateixa resolució. A més durant el curs es preveu l'organització d'unes jornades d'estandardització en les quals participaran tots els membres del departament per a unificar criteris d'avaluació per a la correcció de les tasques d'expressió escrita i expressió oral. Este treball que els membres del departament fan en conjunt es pot extrapolar també per a avaluar tasques de diferent tipologia al llarg del curs durant l'avaluació contínua i l'avaluació extraordinària de la prova de departament per als cursos no conduents a les proves úniques de certificació. La correcció de la prova extraordinària de departament, de de les proves PUC i de les proves de nivell les duen a terme conjuntament tots els membres del departament.

e) Avaluació del procés d'ensenyament i aprenentatge

L'avaluació del procés d'ensenyament i aprenentatge és una eina molt important, atès que gràcies a ella podem observar, analitzar i prendre decisions de millora respecte a la globalitat del nostre treball i el de l'alumnat en general. Per a dur a terme aquesta avaluació hem de tenir en compte tres factors. El primer és el control i el seguiment de les unitats didàctiques en l'eix cronològic. Això ens permet veure en cada moment si s'estan assolint els objectius previstos i en el cas que així no fos poder prendre les mesures més adients. Aquesta fase es concreta gràcies a les reunions de departament que donen l'ocasió a tots els membres del departament mateix de discutir i analitzar els continguts i les estratègies pedagògiques emprades fins al moment. Un segon moment d'anàlisi arriba amb l'observació dels resultats obtinguts pels alumnes que són una síntesi prou important per a veure si els objectius s'estan assolint o s'han assolit. Aquests resultats, de fet, orienten la pràctica docent següent, ja que recolzen fins i tot la metodologia emprada en la seva globalitat i el disseny de les unitats didàctiques quan els resultats són bons o en tot cas poden reorientar-ne alguns aspectes per a assolir els objectius d'una manera més eficaç. Com a tercer moment d'anàlisi i doncs que també ens ajuda a avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge trobem el mateix "feedback" que els alumnes ens transmeten mitjançant una reflexió del seu itinerari formatiu i que d'una banda queda patent en l'autoavaluació i de l'altra en fer-nos sabedors de quin grau de satisfacció tenen i han tingut al llarg del curs respecte als continguts treballats, la metodologia i els resultats assolits. Des de fa anys els membres del departament tenen al seu abast unes enquestes per a arribar a tenir tota aquesta informació que sense cap dubte considerem de cabdal importància.

6. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS

En coordinació amb la caporalia d'estudis cada professor del departament prendrà les mesures necessàries per a atendre l'alumnat amb necessitats educatives especials, ja sigui perquè l'hagi comunicat el mateix al moment de la inscripció al curs o al test de classificació o la prova de certificació, o bé perquè el mateix professor ho detecti personalment en la tasca docent de classe diària.

Aquestes mesures poden ser de diferent tipologia com ara l'ús d'auriculars, d'ordinadors, l'augment de la mida de les fotocòpies, l'ús de l'ascensor i d'altres encara. Per a dur a terme de manera oportuna totes les mesures necessàries per a que l'alumnat pugui gaudir del servei en les condicions optimals ens remetem a més a tot allò que es publica en l'apartat 13 de la Resolució (19/ 07).

7. FOMENT DE LA UTILITZACIÓ DE LA BIBLIOTECA O MEDIATECA LINGÜÍSTICA

El departament té la intenció de fomentar entre l'alumnat la utilització de la biblioteca-mediateca com espai de lectura, estudi, préstec de material en paper i en format audiovisual una vegada aquesta s'obri al públic.

Aquest espai a més pretén ser un espai de lliure accés per als ciutadans que vulguin apropar-se a l'estudi d'una llengua estrangera com la nostra fora del context educatiu curricular.

El departament, seguint les instruccions que rebrà per part de la Conselleria, es farà càrrec de l'atenció cap a aquestes persones, facilitant-los les eines necessàries per a poder posar en marxa un itinerari adient i personalitzat a les necessitats individuals de cada utent. De fet, des de fa ja tres cursos, el departament s'ha posat a disposició de l'escola col·laborant activament amb la coordinadora de la mediateca en l'elaboració de materials didàctics i estudiant possibles actuacions per a fer de la Mediateca una eina funcional i útil per a tota la ciutadania.

8. UTILITZACIÓ DE LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ

En un món globalitzat on la i les tecnologies de la informació ocupen un lloc cada vegada més rellevant, les classes d'idiomes estrangers, i doncs les nostres també, no poden quedar-se al marge d'aquella que molts sociòlegs consideren que ha sigut, és i serà cada cop més una revolució que va canviant la forma de veure el món i d'interactuar. És per tot allò que tant la Conselleria d'Educació com la mateixa escola estem fent un esforç per a donar el millor servei possible als alumnes posant al seu abast la tecnologia necessària per a que el procés d'ensenyament i aprenentatge estigui al pas amb els temps.

El departament pertant fomenta l'ús d'aquestes tecnologies de la comunicació i de la informació, atès que obrin un ventall de noves possibilitats per a tothom. L'ús de material interactiu durant les classes i en el treball que s'encomanen a casa són la part evident de tot allò. En la nostra escola cada classe està equipada de manera que tenim accés a la xarxa amb un ordinador de taula i projector. A més es permet que els alumnes facin ús d'ordinadors personals, tauletes i mòbils per a buscar informació o fer tasques que el professor els encomane utilitzant les eines tecnològiques que la Conselleria ens posa a l'abast, sempre amb una finalitat didàctica, garantint la seguretat de professors i alumnes.

Per a poder fomentar l'ús de totes aquestes eines de comunicació és clar que el professorat necessita una formació contínua també en este àmbit i gràcies a cursos de formació, seminaris i d'altres sempre ha donat el seu compromís per a poder atendre de la millor manera les necessitats de l'alumnat.

9. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS.

El departament d'italià per dur a terme el curs escolar d'enguany i complir els objectius ha decidit escollir com a manuals de text per a cada curs els següents que apareixen a la taula de baix:

NIVELL	MANUAL	
1A2	<i>Via del Corso A1 Dai</i>	Edilingua (A. V.) Casa delle lingue (H. V.)
2A2	<i>Via del Corso A2</i>	Edilingua
1B1	<i>Nuovo Contatto B1 Via del Corso B1</i>	Loescher (H. V.) Edilingua (D. F.)
1B2	<i>Nuovissimo Progetto Italiano 2</i>	Edilingua
2B2	<i>Via del Corso B2 Al dente 4</i>	Edilingua (D. F.) Alma (G. M.)
1C1	<i>Nuovissimo Progetto Italiano 3</i>	Edilingua
1C2	<i>Nuovissimo Progetto Italiano 4</i>	Edilingua
2C2	<i>Nuovissimo Progetto Italiano 4</i>	Edilingua
C2 integr.	<i>Nuovissimo Progetto Italiano 4</i>	Edilingua

Per a tots els nivells s'aconsella l'ús del següent llibre de consulta: *I verbi italiani per tutti*, Edizioni Edilingua.

Pel que fa als llibres de lectura, si el professor de cada curs ho considera oportú, al llarg de l'any podrà proposar als alumnes els títols que considere adequats al nivell i amb els quals podrà dissenyar activitats de tota mena que poden servir per a complementar la formació, l'aprenentatge i fins i tot es podran fer servir per a tenir més informacions sobre el progrés de l'alumne i tenir-ho en compte per a l'avaluació continua, de la qual ja hem parlat abans.

Paral·lelament al llibre de text, els professors faran ús de tot el material didàctic al seu abast, així com de pel·lícules i d'enregistraments extrets d'altres mètodes o directament dels mitjans de comunicació. Es preveu, ja des del primer any, l'ús de diccionaris bilingües i monolingües i de material divers imprès, àudio, vídeo i telemàtic. Es privilegiarà l'ús de materials autèntics: articles de diari, fullets, publicitat, documents trets de Internet, ràdio i televisió italiana, pel·lícules, etc.

El material didàctic i pedagògic amb què compta el Departament és molt variat i actualitzat. Una de les tasques prioritàries del Departament és aconseguir augmentar progressivament el material, tant didàctic (gramàtiques, diccionaris, vocabularis, manuals, etc.) com lúdic i cultural (música, literatura, cine, etc.).

Com ja va ocòrrer els cursos passats, també enguany els professors del departament podran servir-se de la plataforma Aules que la Conselleria posa a

l'abast de tot el sistema educatiu així com de les eines tecnològiques digitals de Office 365 i les aplicacions que hi són vinculades. Aquests recursos d'un costat ens permeten estalviar fotocòpies i d'altra banda constitueixen un ajut per a complementar les classes, fent a l'estudiant materials molt diversos i més possibilitats d'interactuació entre els alumnes i el docent.

A continuació deixem constància també d'una prou extensa bibliografia complementària que pot resultar útil a tot l'alumnat del nostre departament.

Gramàtiques

- AAVV, *L'italiano e l'Italia*, (grammatica con note di stile, livello medio e superiore), Guerra edizioni.
- AAVV, *L'italiano e l'Italia*, (grammatica con note di stile, livello medio e superiore), Guerra edizioni.
- BATTAGLIA, Enrica Maria, CORNO, Dario, *Lingua i, L'esercizio e la grammatica*, Paravia.
- CARRERA DÍAZ, Manuel, *Curso de lengua italiana*, vol. I e II, Ariel.
- DARDANO-TRIFONE, *Grammatica italiana*, (amb exercicis), Zanichelli.
- MORETTI, Giovanni Battista, *L'italiano come seconda lingua*, (con esercizi), Guerra edizioni.
  - SENSINI, Marcello, *La grammatica della lingua italiana*, Oscar Guide Mondadori.
- TRIFONE, Pietro – PALERMO, Massimo, *Grammatica italiana di base*, Zanichelli.

Diccionaris bilingües

- AMBRUZZI, *Dizionario spagnolo-italiano*, 2 vol., Ed. Torino.
- ARQUÉS COROMINAS, Rossend, *Diccionari català-italià, italià-català*, 2 vols., Barcelona, Enciclopèdia catalana.
- CALVO RIGUAL, C. e GIORDANO, A., *Diccionario Italiano-Español, Español-Italiano*, Barcelona, Editorial Herder.
- TAM, Laura, *Grande Dizionario di Spagnolo (con CD-Rom)*, Hoepli.

Diccionaris monolingües

- DE MAURO, *Il dizionario della lingua italiana (+ CD-Rom)*, Paravia.
- DEVOTO, Giacomo e OLI, Giancarlo, *Il dizionario della lingua italiana (con CD-Rom)*, Edmond Le Monnier.
- SABATTINI-COLETTI, *Disc (+ CD-Rom)*, Giunti.
- ZINGARELLI, Nicola, *Lo Zingarelli minore, Vocabolario della lingua italiana*, Zanichelli.

A banda dels recursos materials dels quals acabem de parlar s'ha d'afegir una altra eina molt important que els alumnes tenen a disposició i que són les hores setmanals de tutoria amb el propi professor per a poder fer una valoració individualitzada del propi l'itinerari d'aprenentatge, per a aclarir dubtes i qualsevol altra cosa que té a veure amb el procés d'ensenyament i aprenentatge.

10. PROVES DE CERTIFICACIÓ

Com ja vam avançar en l'apartat dels criteris d'avaluació hem de dir que les proves úniques de certificació són proves oficials dissenyades per la Conselleria d'Educació i administrades per a cada departament de les diferents EOs de la Comunitat Valenciana. Hi ha dues convocatòries: una en juny i una altra en setembre. Amb aquestes proves, que queden enmarcades legalment en el Reial Decret 1/2019, se certifica l'assoliment per part dels candidats que les superen dels següents nivells: B1, B2; C1 i C2. Pel que fa al nostre departament enguany amb aquestes proves certificarem els nivells de B1, B2 i C1 i C2. Abans, fins el curs 2018-19, també es feia la prova única per a certificar el nivell A2, però ara este nivell se certificarà mitjançant avaluació contínua i prova de departament, seguint les instruccions rebudes per la mateixa Conselleria. Això es tradueix amb el fet que només podrem certificar de A2 els nostres alumnes i no l'alumnat lliure

. En les proves de certificació els alumnes hauran de demostrar de ser capaços de superar unes tasques en les quals es valora la seva competència comunicativa definida pels objectius mínims per a cada nivell que apareixen en els currículums oficials i que es basen en el Marc Comú Europeu de les Llengües. La tipologia d'aquestes proves preveu el superament de tasques de Comprensió Oral, Comprensió Escrita, Producció oral, Producció escrita i Mediació lingüística. Com avançat en els criteris d'avaluació, per a superar la prova, cada candidat haurà d'obtindre com a mitjana entre les varies parts el 65% del total. Per a que es pugui fer la mitjana aritmètica a més serà necessari que en cada destressa el candidat obtingui una nota no inferior al 50% del valor total de la mateixa.

11. PROVES DELS CURSOS NO CONDUENTS A LA PROVA DE CERTIFICACIÓ

Les proves dels cursos no conduents a la prova de certificació són dissenyades i administrades pels professors del departament i són pensades doncs per a l'alumnat oficial dels següents cursos: 1 A2, 2 A2, 1 B1 (de manera opcional com ja hem explicat tant en l'apartat dels criteris d'avaluació com en l'anterior), 1 B2. i 1C2. Aquestes proves constitueixen la manera mitjançant la qual els alumnes oficials poden passar de curs. Com ja vam dir en aquestes proves es presentaran els alumnes que per qualsevol motiu no hagin superat l'avaluació contínua feta al llarg del curs. Hi ha una sessió extraordinària per a aquestes proves, a final de juny. Les proves pretenen verificar l'assoliment per part dels alumnes de les competències comunicatives mínimes per a poder passar de curs i que queden patents tant en els currículums oficials com en este document. Les tasques comunicatives que els alumnes hauran de superar preveuen exercicis de comprensió oral, escrita, de producció oral i escrita i de mediació. Resulta apte, com ja hem dit en l'apartat dels criteris d'avaluació, l'alumne que obtingui una nota mitjana global equivalent al 60%, llevat el cas del 2A2 on la nota ha de ser el 65%.

12. CURSOS DE FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Amb la finalitat de respondre a les necessitats educatives dels alumnes de l'escola i a la resta de la ciutadania en un pla de foment de formació contínua al llarg de tota la vida, a banda de les classes tradicionals dels grups curriculars el departament ofereix alguns cursos complementaris oberts a tothom i que comencen en l'escola el dia 25 de setembre. Els dos cursos que el departament proposa enguany tenen cadascú la duració de 60 hores lectives. D.B.S. imparteix un curs de recolzament de la comprensió i expressió oral per alumnes que estiguen en un nivell B2 o més.(curs número 8 del catàleg que apareix a l'anex II de la Resolució de 25 de julio de 2002, 2022/7206) i la professora D.F.A. en proposa un de nivell B1, nombre 7 del catàleg amunt esmentat. Totes les classes de D. B. S. són els dimecres de 9 a 11. Aquelles de D. F. A. els dimecres de 15 a 17.

La resta del professorat del Departament no oferirà cap curs complementari: I G.M.C. per tenir reducció horària per ocupar el càrrec de secretaria de l'escola, H.V.C. per tenir reducció horària de coordinació del departament i S.V. per tenir reducció per a exercir la coordinació de les seccions de l'escola oficial d'idiomes de Castelló.

13. PROGRAMACIÓ DELS CURSOS FORMATIUS DE FORMACIÓ CONTÍNUA

El curs d'oferta formativa complementària que imparteixen D.B.S. té com a títol "Práctica d'expressió i comprensió oral nivell B2", curs nombre 8. El de D.F.A. " Práctica d'expressió i comprensió oral nivell B1, curs nombre 7.. Els objectius dels dos cursos són els següents: recolzar les competències comunicatives de comprensió i interacció orals, fomentant l'autonomia, dels alumnes. Els continguts amb els quals es treballa per a assolir els objectius esmentats preveuen la presentació de temes socioculturals d'interès general de l'alumnat i lligats a la realitat sociocultural italiana. A partir d'un input autèntic extret d'un video o una conversa gravada o d'un text escrit es pretén que l'alumnat aprenga a reconèixer el format, el registre, les finalitats comunicatives i que sapiga interpretar-les d'una manera adient, reproduint al seu torn quins són els seus punts de vista i opinions respecte a la temàtica proposada. La metodologia emprada és de tipus comunicativa, interactiva, flexible i centrada com ja hem dit en les necessitats de l'alumnat, seguint d'aquesta forma tot allò que es menciona en el (MCER). Estos dos cursos tenen una duració de 60 hores en els horaris que hem donat en el anterior punt d'aquest document.

14. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS

Durant aquest curs escolar el Departament d'Italià té previst dur a terme les següents activitats complementàries i extraescolars obertes a tot l'alumnat del departament.

- Novembre: San Martino. En col·laboració amb el departament d'alemany es farà una activitat cultural per tal de donar a conèixer la celebració del Sant i les seues tradicions en ambdues cultures. La jornada que està oberta a tot l'alumnat del departament d'italià constarà de tota una sèrie d'activitats lúdiques i didàctiques com ara la presentació i l'interpretació de poemes, cançons i teatralització anclades als diferents nivells del currículum des de l'A2 fins als nivells C, per a treballar els aspectes lèxicals lligats als continguts socioculturals de la festa en la tradició popular italiana que està vinculada sobretot a la realitat camperola de la tardor. En concret es treballarà amb la icònica canço de San Martino que representa a més una eina interessant i coneguda per molts, atès que existeix en diferents versions en diferents llengües. També es presentarà el poema de Giosuè Carducci " La nebbia agli irti colli " i es farà la comparació del text amb la versió musical de Fiorello. Pel que fa la representació teatral de la famosa escena de la vida de San Martino els alumnes treballaran de manera original un text que després ells mateixos representaran. Per a contextualitzar la jornada amb les activitats que acabem de descriure es preveu la degustació de productes típics que es fa a Itàlia durant aquest dia i que els professors amb la col·laboració dels alumnes presentaran.
- Desembre: El Nadal a Itàlia. Es proposa una jornada gastronòmica i cultural per a viure la tradició nadalenca italiana amb productes típics italians. L'activitat preveu l'organització de jocs didàctics de lèxic i de continguts socioculturals lligats a la manera de celebrar aquestes festes a Itàlia, donant així a conèixer les diferències i similituds amb les tradicions que hi ha a Espanya. Per a contextualitzar de manera adient l'activitat es preveu la degustació de productes típics nadalencs italians elaborats pels mateixos alumnes.
- Gener: A final de mes, rebrem la visita de Simone Negrin qui farà una sessió sobre aspectes socio-culturals italians lligats a a la música, teatre i a la comunicació.
- Febrer: Tenim previst la visita del dúo Soltarte, per a presentar un seminari sobre la història i l'evolució de la gastronomia a Itàlia al llarg dels segles.

- Març: Viatge cultural a Itàlia per a fer conèixer en context alguns llocs de la Toscana. aquest viatge es farà aprofitant els dies festius de la Magdalena.

- Abril: Celebració de “La Colombata”. Jornada oberta a tot l'alumnat del departament d'italià en la última sessió abans de les vacances de la Setmana Santa en la qual es proposen activitats culturals i didàctiques individuals i de grup per a treballar el lèxic i per a viure la tradició de la Pasqua italiana, posant èmfasi en els aspectes socioculturals d'aquesta festivitat, atenent així els continguts socioculturals presents en el mateix currículum. L'activitat preveu la degustació del famós postre pasqual italià de la “colomba”.

- Maig: “La història de l'aperitiu a Itàlia”. Orígens i tradicions lligades a l'aperitiu com un aspecte característic de la cultura popular italiana. L'activitat està oberta a tot l'alumnat del departament.

També volem destacar a nivell d'activitats del departament dues eixides que es duran a terme en horari lectiu. La primera promoguda per la professora H. V. qui té la intenció d'organitzar una activitat oberta als seus alumnes i a la resta dels alumnes d'italià, per a assistir a la visió d'una òpera lírica italiana en el cinema Sucre de Vila-Real amb la finalitat d'apropar els estudiants d'italià al món de la lírica, aspecte cultural de prestigi internacional de la cultura italiana. Aquesta activitat es farà durant els mesos de març o abril.

La segona és promoguda per la professora S. V. qui té la intenció d'organitzar una activitat, durant el mes de desembre, oberta als seus alumnes, per a assistir a un laboratori gastronòmic sobre l'elaboració de la pasta en el restaurant de Castelló “Mone amuní”, amb la finalitat de fer conèixer diferents tipologies de “pasta”, la seua història, localització geogràfica i l'adaptació que tenen dins de la realitat culinària italiana. L'activitat es farà obviament en italià i serà il·lustrada pel cuiner i propietari del mateix restaurant, Gianni, un italià que viu des de fa temps a Castelló.

15. PLA DE MILLORA DEL PROFESSORAT

El professorat del departament, com tots els anys, té previst participar en les activitats proposades dins del pla de formació, PAF, que el mateix centre organitza amb el CEFIRE, que consideri adequades i interessants per a adquirir nous coneixements metodògics, didàctics, informàtics i d'altres que puguin ser útils en el desenvolupament de la tasca docent de cadascú.

Així mateix a nivell intradipartimental, com ja va ocòrrer l'any passat, els membres del departament organitzaran unes jornades de formació per a seguir enllestint materials didàctics nous i originals, per a posar-los en comú i al mateix temps poder oferir-los i presentar-los també posteriorment a l'alumnat. Aquest material didàctic està organitzat per nivells i competències: producció escrita, producció oral, mediació lingüística, producció oral i producció escrita.

Castelló 20/10/2023

Cap Departament d'Italià
EOI Castelló.

D.B.S.